

REVISTA BIBLIOTECILOR

Publicație a Consiliului Culturii și Educației Socialiste

ANUL XXV

Nr. 12

DECEMBRIE 1972

SUMAR

A 25-a aniversare a proclamării Republicii	Sub semnul Anului Internațional al cărții	750
Revista bibliotecilor : Un pătrar de veac de glorioase înfăptuiri	Cronică	753
R. B. : 25 de ani de dezvoltare socialistă a bibliotecilor	Bibliotecile de peste hotare	705
Nicolae BURGHELEA : Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România	Iordana OLTEANU : Bibliotecile sovietice în anul unei duble aniversări	708
Biblioteca Centrală de Stat	George SEBASTIAN : Cronică Anului internațional al cărții — 1972	711
Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN : Geneze, evoluții, realizări. Biblioteci din mediul urban	De peste hotare	715
Ioana TĂUTU : Biblioteci de învățământ superior	Aniversări	732
Mircea IONESCU : Bibliografia românească în anul Republicii	Henri ZALIS : Tudor Vianu	742
Anul internațional al cărții „Cărți pentru toți”	Dan Simonescu la 70 de ani	749
G. A. : „Pontica '72”	Dan ZAMFIRESCU : Exemplul unei vieți	749
	Corneliu DIMA-DRĂGAN : În slujba bibliotecii românești	763
	Calendar	764
	Jocuri distractive	768

**A
25-A
ANIVERSARE
A
PROCLAMĂRII
REPUBLICII**

Un pătrar de veac
de glorioase înfăptuiri

Istoria ultimelor trei decenii este pentru poporul român cea mai bogată în semnificații din întregul său trecut milenar. S-a produs o schimbare radicală, profundă în viața economică, socială, politică și spirituală, s-a accelerat întreaga dezvoltare a națiunii noastre.

Printre evenimentele cu cele mai largi rezonanțe pentru mutațiile pe care le-a cunoscut poporul român, proclamarea Republicii — acum un sfert de veac — a marcat începutul unei noi epoci, cea a revoluției și construcției socialiste.

Abolirea monarhiei, răsturnarea dominației burgheziei și moșierilor, instaurarea puterii clasei muncitoare, aliată cu ceilalți oameni a-i muncii, realizarea idealurilor republicane pentru care au

militat cei mai înalțați gânditori și luptători ai României moderne au fost rezultatul unei îndelungate și aspre bătălii, în fruntea căreia a stat proletariatul, condus de Partidul Comunist Român.

Pentru prima dată în istoria României, programul unui partid politic a devenit un program de acțiune și de luptă pentru întregul popor muncitor. Anii care au urmat acestui act — „Anii Republicii” — au constituit o epocă de adânci prefaceri revoluționare, pentru lichidarea claselor exploatoare, pentru constituirea bazei tehnico-materiale a noii orânduiri și pentru făurirea economiei socialiste unitare. Acești ani au consfințit trecerea în stăpînirea și în slujba efectivă a celor ce muncesc a tuturor

bogățiilor materiale ale acestei țări, a tuturor cuceririlor civilizației. Clasa muncitoare, „care nu se poate elibera fără să elibereze omenirea“, în fruntea maselor muncitoare, a putut să transforme România dintr-o țară agrară, cu economie slab dezvoltată, într-un stat socialist înfloritor, cu o industrie puternică, al cărui potențial este de 20 de ori mai mare decât cel antebelic.

Anii construcției socialiste au fost martorii celei mai ample ridicări a oamenilor muncii din patria noastră la făurirea conștiinței a istoriei, la o activitate creatoare fără precedent.

Partidul Comunist Român, întruchipare a intereselor vitale și a voinței revoluționare a maselor, a înscris în programul său de luptă, încă de la înființare, eliberarea omului de orice formă de asuprire și inegalitate, călăuzind națiunea spre orînduirea cea mai dreaptă, cea mai umană, cu cel mai înalt nivel de viață materială și spirituală — comunismul. În decursul acestui ultim pătrar de secol, prin victoria deplină a socialismului a fost creat „solul real“, au fost create condițiile materiale și politice propice dezvoltării omului liber, cu o personalitate multilaterală. Umanismul, ca scop și ca valoare supremă, s-a materializat în anii Republicii.

Uriașul efort constructiv în ceea ce privește creșterea forțelor de producție, a producției industriale și agricole, a venitului național, în dezvoltarea învățămîntului, a științei, a culturii, a ocrotirii sănătății a avut un singur țel: creșterea bunăstării materiale și spirituale a maselor, satisfacerea cât mai deplină a nevoilor întregului popor, afirmarea multilaterală a personalității umane.

Participarea activă a maselor la construirea noii orînduirii nu este posibilă fără înțelegerea și însușirea politicii partidului, fără cunoașterea legilor dezvoltării societății, fără dobîndirea unui larg orizont de cunoștințe. „Trebuie să acționăm — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a partidului din iulie 1972 — pentru a făuri un om cu cunoștințe multilaterale, capabil să înțeleagă, să interpreteze și să

folosească just legile obiective ale dezvoltării sociale în fiecare etapă a evoluției societății, să acționeze cu fermitate pentru transformarea revoluționară a lumii“.

Învățămîntul obligatoriu de 10 ani, gratuitatea învățămîntului de toate gradele, dezvoltarea și modernizarea bazei materiale școlare au făcut ca dreptul egal la învățătură să fie, pentru prima dată, un drept garantat, într-o țară în care acest drept stătea înscris în Constituție de peste un secol, dar a cărei populație mai număra, acum 30 de ani, un procent de peste 35 la sută de analfabeți și în care gradul de cuprindere a copiilor în școala elementară nu depășea 50 la sută.

Activitatea politico-educativă desfășurată de partid și de organizațiile obștești, sistemul larg și complex al instituțiilor de cultură și artă formează o temelie solidă pentru democratizarea culturii, pentru asigurarea accesului tuturor la tezaurul culturii naționale și universale. În toți acești ani, munca de făurire și de dezvoltare a culturii socialiste a fost concepută de partid ca o activitate militantă, împotriva ignoranței moștenite de la vechiul regim, împotriva rămășițelor și influențelor burgheze din conștiința oamenilor, pentru făurirea unei conștiințe noi, socialiste.

În noua etapă de dezvoltare în care a intrat țara noastră după Congresul al X-lea al partidului, paralel cu perfecționarea întregii vieți economice și sociale, apare ca o necesitate obiectivă perfecționarea omului, în sensul afirmării plenare a personalității lui. Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate impune nu numai o uriașă creștere a forțelor de producție și a producției, ci și un nivel mai înalt de conștiință a întregului popor, încetățenirea principiilor moralei comuniste, o conștiință politică înaintată, ambele procese influențându-se și condiționându-se reciproc.

Civilizația socialistă, formarea personalității umane specifice orînduirii noastre nu ar fi fost posibile fără accesul neîngrădit al fiecăruia la carte.

Încă de la începuturile mișcării muncitorești, cartea a fost purtătoarea ideilor revoluționare și una din armele cele mai eficiente pentru modelarea conștiinței oamenilor. Era deci firesc ca anii revoluției și ai construcției socialiste să prezinte și perioada cea mai dinamică, din toate cîte a cunoscut istoria cărții românești, în ceea ce privește producția editorială și difuzarea cărții. Față de anul 1949, numărul titlurilor a crescut în 1971 de 4 ori; între anii 1949 și 1971, numărul total al lucrărilor editate în limba română și în limbile naționalităților conlocuitoare se ridică la 153 000 de titluri, într-un tiraj total de aproape 1 miliard și jumătate de exemplare. Amploarea, varietatea, valoarea artistică și științifică a producției editoriale, cu deosebire în anii care au urmat Congresului al IX-lea al partidului, ilustrează în modul cel mai grăitor progresele creației științifice și literar-artistice în anii socialismului, dovedesc formarea unui larg public cititor și a unei veritabile sete de cultură în mase.

Peste 1 700 de librării, 7 600 de raioane cu cărți în cooperativele de consum, 13 000 de difuzori — sînt cifre care ilustrează lărgirea căilor de distribuție a publicațiilor către populație.

Ca urmare a acestui fapt, ca și a dezvoltării interesului populației față de carte și creșterii nivelului de trai, între anii 1951 și 1971 numărul cărților vîndute populației a crescut de 13 ori.

Numărul cărților difuzate prin toate categoriile de biblioteci a crescut, între anii 1955 și 1971, de la nici 29 500 de volume în 1955, la peste 80 500 de volume în 1971. Baza pentru o comparație globală în acest domeniu cu trecutul este imposibilă, deoarece statistica oficială a statului burghez nu reflecta cifre referitoare la biblioteci, locul lor fiind ocupat de statistica „știutorilor de carte”, din care, firesc, se putea deduce și cea a neștiutorilor de carte... Putem invoca doar două cifre generale: în anul 1938 existau 3 000 de biblioteci publice, cu 1 100 000 de volume.

Socialismul este cel care a creat premisele materiale și sistemul de organizare al bibliotecilor, măsuri fără de care democratizarea culturii — care presupune accesul tuturor cetățenilor țării la întreaga bogăție a producției editoriale, indiferent de situarea geografică și de mărimea așezării în care trăiesc, indiferent de situația materială și nivelul de școlarizare — este de neconceput.

Bibliotecile se integrează într-o vastă mișcare culturală de masă, parte componentă a activității politico-educative desfășurate sub conducerea nemijlocită a organelor și organizațiilor de partid, mișcare care asigură accesul tuturor la cultură nu numai în calitate de consumatori, ci constituie și cadrul pentru afirmarea potențialului lor de creație, care garantează participarea tot mai largă a populației însăși la elaborarea și realizarea planurilor cultural-educative.

Activitatea cultural-educativă în ansamblu ei este subordonată mobilizării resurselor întregului popor pentru înfăptuirea programului partidului de construire a societății socialiste multilateral dezvoltate. În esență, rezultatele activității educative, inclusiv ale activității bibliotecare, au un criteriu major în apreciere: gradul de participare a beneficiarilor acestor instituții la realizarea programului de muncă constructivă din economia și cultura socialistă.

În pragul celui de-al doilea pătrar de construcție socialistă, bibliotecile pornesc cu ferma convingere a eficienței contribuției lor la realizarea acestor obiective.

REVISTA BIBLIOTECILOR

25 DE ANI DE DEZVOLTARE SOCIALISTĂ A BIBLIOTECILOR

Grupajul care urmează nu țintește să prezinte o frescă completă a dezvoltării bibliotecilor din țara noastră în anii Republicii. Am urmărit doar să ilustrăm traiectoria câtorva categorii de biblioteci, dinamismul dezvoltării acestor instituții în anii socialismului, ani care au marcat — în viața bibliotecilor ca și în toate celelalte domenii — capitolul celei mai impetuoase afirmări.

Vom insista mai mult asupra traiectoriei urmate în dezvoltare de bibliotecile publice, pentru că ele reprezintă cea mai semnificativă înfăptuire a anilor socialismului în folosirea colectivă a cărții, expresia democratismului adică al politicii culturale a statului nostru.

Până în epoca modernă, istoria bibliotecilor românești consemnează doar eforturile permanente și stăruitoare ale unor spirite luminate pentru păstrarea patrimoniului cultural al poporului român, al naționalităților care trăiesc și muncesc pe aceste meleaguri, în condițiile unor evenimente istorice furtunoase, care timp de secole au transformat teritoriul patriei în teatrul unor războaie pustietoare și l-au supus incursiunilor străine. Biblioteci incendiate, jefuite, dispărute fără urmă sau mutate în condiții dramatice sînt deseori pomenite în cronicile țării. Cele care au reușit să supraviețuiască ne-au lăsat mărturie unele realizări, dar mai ales ne-au transmis năzuințele înaltașilor, pe de o parte de păstrare a culturii românești autentice, pe de altă parte de asimilare a tot ceea ce era reprezentativ în civilizația europeană.

Epoca modernă a dezvoltării bibliotecilor este marcată, încă de la începuturile ei, de preocuparea pentru înființarea de biblioteci publice. Începînd cu deceniul al 4-lea al secolului trecut, apar legislații care reflectă unele concepții înaintate pentru epoca respectivă în privința diferitelor categorii de biblioteci.

Unor legislații generoase și unor concepții moderne le-au corespuns însă niște întocmiri precare. Chiar primele noastre mari biblioteci, începînd cu Biblioteca Centrală a Statului și cu Biblioteca Academiei Române, suferă continuu de lipsuri materiale, existența lor neîntreruptă

sau dezvoltarea lor fiind mereu puse sub semnul îndoielii, datorită dezinteresului claselor dominante pentru o politică cît de cît de coerentă în acest domeniu. Nici măcar guvernele care promulgaseră legile referitoare la biblioteci nu putuseră asigura mijloacele materiale pentru garantarea aplicării lor. Cu deosebire bibliotecile publice au avut, din aceste cauze, o existență precară și temporară. Laborioase cercetări în arhive și în publicațiile vremii scot la iveală mereu noi și noi date despre biblioteci care se înființau, funcționau un timp, își întrerupeau activitatea, ca apoi să se reînființeze, datorită strădanilor unor intelectuali luminați, ale unor organizații obștești, ale unor asociații culturale sau ale unor municipalități ori primării comunale.

O legătură organizată între bibliotecile savante și bibliotecile publice n-a existat, după cum nu putem constata decît încercări timide și de scurtă durată de stabilire a unor legături între bibliotecile orășanești și cele de la sate.

Pentru înființarea acestor biblioteci au militat cei mai de seamă oameni ai culturii noastre și fără aceste strădanii neîntrerupte, fără eforturile lor generoase, instituția bibliotecii nu și-ar fi găsit locul convenit în istoria culturală a României.

În mediul urban, forța comunității conferea un oarecare prestigiu acestor instituții. Dar și aici activitatea sau existența lor stăteau sub semnul precarității, al bunăvoinței publice, al inițiativelor izolate.

Problema bibliotecilor rurale nu a intrat în vederile politicii culturale a statului burghez decît sub forma elaborării unor legislații, abrogate prin neaplicare, și a unor donații de cărți care urmau să constituie temelia acestor biblioteci (eforturile Casei școalelor sau ale Fundațiilor, de exemplu, se rezumau la trimiterea unor loturi de 100—300 de volume pentru înființarea unor unități bibliotecare), cărora nu li se asigurau condiții de funcționare și de dezvoltare, o bază materială minimă și oarecari forțe de muncă.

Cele scrise de Emanoil Bucuța — cel mai competent și cel mai hotărît militant al cauzei bibliotecilor populare — stau mărturie a situației mai mult decât precare a acestor biblioteci: „... mai toate bibliotecile românești au ieșit dintr-o bunăvoință culturală, odată pentru totdeauna, atunci la înființare, și fără vreun sprijin în viitor. Dovadă, bibliotecile noastre țărănești, care, afară de rari cazuri, sînt fără buget. Ele alcătuiesc în mijlocul satului niște întocmiri venite și întreținute din afară. De aici și pînă la părerea că nu privesc satul nu este prea departe. În foarte multe locuri s-a și ajuns să se gîndească așa *)”.

Cauzele acestei stări de lucruri sînt arătate clar de cel mai autorizat exponent al politicii culturale din trecut, de cel care cunoștea profund realitățile culturale ale României burgheze — sociologul Dimitrie Gusti: „Este greu de realizat mai mult prin biblioteca publică atunci cînd numărul analfabeților este încă mare, numărul cărților pentru știutorii de carte este încă foarte mic, numărul știutorilor de carte dornici a citi și mai mic, iar bibliotecile, cele mai multe dintre ele, nu cuprind cărțile de care se poate folosi săteanul (**).”

D. Gusti a scris aceste rînduri în 1934, dar constatările sale rămîn perfect valabile și pentru deceniul care a premers Eliberării, cu înrăuțirile inerente anilor de război.

Despre existența precară a bibliotecilor de la sate invocăm doar cîteva cifre: între anii 1924 și 1927, Casa școlilor a înființat în mediul rural un număr de 7 436 de biblioteci, înzestrind fiecare unitate cu aproximativ 170 de volume; în anii '30, o statistică a vremii nu mai constată decît 3 131 de unități, ca în anii 1940—1941 să nu mai existe decît aproximativ 2 000.

Cîte biblioteci rurale au mai supraviețuit după furtuna războiului, ar fi greu de constatat. Anunțurile apărute în primele numere din **Căluza bibliotecarilor** — „In comuna X a fost înființată o bibliotecă sătească” — stau mărturie că mai ales în acest domeniu, aproape totul a trebuit să fie luat de la început.

În anii de după Eliberare, este declanșată o adevărată mișcare de masă pentru constituirea bibliotecilor.

Preluînd tradițiile cele mai valoroase ale mișcării culturale muncitorești — în care existența bibliotecii era organic legată de munca dusă de partid pentru

ridicarea politico-ideologică și pentru formarea conștiinței revoluționare a muncitorimii —, sindicatele, organizațiile de tineret, organizațiile de femei s-au străduit să creeze biblioteci, surse de largă difuzare în mase a publicațiilor progresiste. Numai organizațiile sindicale au înființat, între anii 1945 și 1947, un număr de 3 400 de biblioteci. La sate, numărul bibliotecilor ajunsese pînă în 1949 la 10 087 de unități, totalizînd 2 642 000 de volume. În 1949 existau în țara noastră 30 410 unități bibliotecare, din care 14 352 de biblioteci publice, cu un fond total de 5 641 000 de volume. Prin anii '50, fiecare așezare rurală avea o bibliotecă sătească.

Bibliotecile create în această perioadă de profunde transformări revoluționare au fost expresia elocventă a năzuințelor maselor largi spre cultură. Se pleca de la ideea că o colecție de cărți — fie cît de mică, dar aproape de cititori — este cel mai eficient mijloc pentru difuzarea cunoștințelor și stimularea gustului pentru lectură. Conduse de mii de bibliotecari voluntari, la care deseori entuziasmul ținea loc și de pricepere profesională, cu fonduri de cărți alcătuite la întimplare și organizate după cele mai felurite metode, aceste unități bibliotecare aveau încă o activitate săracă. Meritul lor incontestabil a fost că, prin ele, cartea a fost prezentă de la început în procesul de făurire a conștiinței revoluționare a maselor.

Dezvoltarea bibliotecilor sindicatelor reprezintă un capitol glorios din istoria bibliotecilor românești din această etapă. Începuturile lor se confundă cu începuturile mișcării socialiste din țara noastră. Bibliotecile muncitorești, prigonite de organele de opresiune adeseori distruse sau nevoite să funcționeze în ilegalitate, reprezentau o expresie a luptei ideologice duse de forțele progresiste împotriva burgheziei. Era firesc deci ca, după Eliberare, printre primele organizații care au arătat interes pentru dezvoltarea bibliotecilor să fie și sindicatele. În fiecare întreprindere sau instituție a luat ființă astfel o bibliotecă a sindicatului respectiv, condusă adeseori chiar de un muncitor. De altfel, și multe din primele biblioteci înființate în aceeași perioadă la sate s-au bazat pe colecții donate și patronate de bibliotecile muncitorești, ca o expresie a sprijinului acordat de clasa muncitoare aliatului ei.

În măsura în care, în focul revoluției socialiste în toate sectoarele de activitate, noi alcătuirii organizatorice prindeau viață, și în domeniul bibliotecilor s-a ivit nevoia imperioasă ca acest elan generos întru propagarea cărții să fie prins în anumite structuri organizatorice, ca acest conglomerat de unități să se transforme într-o rețea unitară, dirijată spre

*) Bucuța, Emanoil. *Biblioteca satului*. Buc., Fundația culturală, 1936, p. 101. (Biblioteca satului, 15).

**) Gusti, Dimitrie. *Un an de activitate la Ministerul Instrucțiunii*. Buc., 1934, p. 483.

o dezvoltare planificată, armonioasă. Era necesar să fie creat un organism central, cu verigi de legătură în toată țara, pentru a îndruma și a coordona activitatea tuturor bibliotecilor din rețea. Era, de asemenea, nevoie să fie pus la punct un sistem de formare profesională a bibliotecarilor, să ia ființă un organism pentru aprovizionarea ritmică și adecvată cu publicații a bibliotecilor.

În sfârșit, trebuie ca activitatea bibliotecilor să se integreze în ansamblul activității culturale și educative și ca, în dezvoltarea lor, unitățile bibliotecare să corespundă cerințelor învățământului, ale cercetării științifice, ale documentării tehnico-profesionale.

În 1950 a fost creat primul organism de stat care avea ca sarcină să coordoneze activitatea bibliotecilor. Una din primele măsuri luate a fost deschiderea procesului de fuzionare a micilor biblioteci sătești de pe teritoriul aceleiași comune într-o singură bibliotecă, funcționând pe lângă căminul cultural. În același timp, cele mai mari biblioteci publice situate în reședințe administrative au devenit biblioteci centrale, iar în localitățile în care nu au existat, au fost create instituții de acest gen.

Prima legislație socialistă cu privire la bibliotecă, emisă în anul 1951, sublinia însemnătatea deosebită a cărții, ca unul din factorii principali ai revoluției culturale, și a bibliotecilor, ca adevărate focare ale răspîndirii culturii socialiste, ca instituții de educație comunistă. Această primă lege a consfințit transformarea problemei bibliotecilor publice într-o problemă de stat, parte componentă a politicii culturale a țării. Prin această lege și printr-o serie de reglementări ulterioare a fost asigurată o bază materială substanțială pentru dezvoltarea bibliotecilor publice, ca și finanțarea lor de către stat; au fost fixate, de asemenea, condițiile de recrutare și de formare profesională a personalului salariat din diferitele categorii de biblioteci și a fost prevăzută crearea unei rețele de unități comerciale pentru aprovizionarea bibliotecilor. Hotărîrea preconiza înființarea Bibliotecii Centrale de Stat, care să îndeplinească sarcinile unei biblioteci naționale, dar care trebuia să se constituie și ca unitate centrală a întregii rețele de biblioteci publice. Pînă la înființarea acesteia, a fost asigurată publicarea, începînd cu anul 1952, a bibliografiei naționale curente — cărți și articole din periodice —, s-au pus bazele catalogării centralizate.

În cadrul programului de dezvoltare preconizat prin această hotărîre, a fost continuată acțiunea de reorganizare a micilor biblioteci, al căror viitor nu putea fi asigurat decît printr-o integrare în rețea. După anul 1956 (an în care con-

statăm 39 957 de unități bibliotecare, din care 19 265 erau biblioteci publice), se continuă procesul de fuzionare a diferitelor tipuri de biblioteci existente pe teritoriul aceleiași localități, avînd o activitate paralelă: bibliotecile sătești devin filiale ale bibliotecilor comunale, sub conducerea unor bibliotecari salariați. În urma acestor măsuri, numărul total al bibliotecilor scade, la sfîrșitul anului 1963 constatîndu-se doar 23 627 de unități; fondurile de cărți intrate în patrimoniul acestora crește însă, de la 53 876 000 în 1956, la 83 530 000 în 1963.

Una din marile înfăptuiri ale acestor ani a fost crearea, în 1955, a Bibliotecii Centrale de Stat, ca instituție centrală a rețelei de biblioteci publice, singura în măsură să asigure *îndrumare metodică și servicii centralizate* pentru întreaga rețea: fișă unică tipărită, cataloage colective, înregistrarea producției de tipar sub forma bibliografiei naționale, informare biblioteconomică.

S-a împlinit și visul atîtor bibliotecari pasionați de odinioară. Prin organizarea calificării profesionale — forme speciale de învățămînt sau cursuri de perfecționare — s-a ajuns la formarea unui corp stabil și bine încheiat de peste 10 000 de bibliotecari. Abia în anii socialismului, profesiunea de bibliotecar și-a căpătat un statut social.

Dar cea mai însemnată realizare constă în crearea unei *rețele stabile și puternice* de biblioteci publice, a unor organisme care să garanteze aplicarea unei politici bibliotecare constante, integrarea activității bibliotecare în ansamblul activității politico-educative, transformarea bibliotecilor în veritabile instrumente de democratizare a culturii.

Bibliotecile au fost prezente în fiecare etapă a revoluției și construcției socialiste printr-o muncă perseverentă, tenace, acționînd prin intermediul lecturii asupra conștiinței maselor și propagînd cartea progresistă, ajutînd pe cititori să parcurgă drumul — pentru foarte mulți anevoios — de la primele silabisiri pînă la trăirea emoțională creatoare.

Aportul bibliotecilor la transformarea conștiinței maselor și la îmbogățirea cunoștințelor lor nu se poate măsura în cifre. Riscăm totuși o comparație statistică: în anul 1971, au fost editate de către editurile de stat 62 913 000 de cărți (inclusiv manualele școlare), volume care au intrat în circulația publică. În același an, prin bibliotecile de orice tip au fost difuzate peste 80 500 000 de volume; numai unitățile publice au pus în circulație peste 43 500 000 de exemplare.

Simplul fapt că acestea din urmă exercită o influență — prin îndrumarea

Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România

Nicolae BURGHELEA

lecturii — asupra gândirii, formației culturale generale și informației a 4 620 000 de oameni, adică asupra a peste 20 la sută din populația țării (cifra indică numărul cititorilor înscrși în bibliotecile publice în anul 1971), înseamnă că ele s-au constituit în instituții ale educației comuniste, având un rol activ în transformarea conștiinței umane.

Dar bibliotecile din țara noastră își dovedesc eficacitatea și în domeniul producției bunurilor materiale, și în progresul științific. Dacă luăm în considerare doar cele aproape 19 100 000 de volume eliberate de bibliotecile științifice (republicane, universitare, speciale), care reprezintă neîndoiește lectura pentru studiu și informare, gândindu-ne că însăși cultura tehnico-profesională este unul din factorii însemnați ai creșterii productivității muncii, nu este deloc riscant să vorbim despre un *aport materializat* al bibliotecilor la progresul economic.

Astăzi, în momente de bilanț, putem spune cu mândrie că atitudinea față de carte, ca instrument esențial al cunoașterii, s-a schimbat fundamental, că instituției care are menirea să o teaurizeze și să o propage i s-au creat baze solide de dezvoltare, nu numai pentru a corespunde realității imediate, ci pentru a se integra într-un viitor prefigurat pe baze științifice. Efortul continuu pentru a face ca aceste baze să corespundă cerințelor planului de perspectivă a dezvoltării Ro-

Prin Decretul din 9 iunie 1948 Academia Română devenea Academia tinerei Republici Populare Române, căpătînd noi atribuții legate de procesul complex de transformare revoluționară a țării noastre. În cadrul ei, Biblioteca primea misiunea de a susține efortul oamenilor de știință cărora orînduirea nouă le oferea un larg cîmp de afirmare în construirea societății noi. Întreaga activitate a Bibliotecii trebuia orientată deci spre asigurarea surselor de informare și documentare necesare cercetării științifice îndreptată spre obiectivele principale ale edificării socialismului.

Asigurarea unor resurse financiare stabile a dat posibilitatea Bibliotecii să se achite de sarcina sa de bază, aceea de completare a fondurilor de publicații. Creșterea colecțiilor Bibliotecii după anul 1948 depășește de peste 17 ori volumul total al creșterilor din epoca anterioară. Printre cele dintîi obiective urmărite în cursul reorganizării ei s-a numărat și acela al procurării publica-

măniei, pe linia educației și informației, va trebui să fie mereu prezent.

Dezvoltarea pe care o putem prefigura nu apare ca o ceață de deziderate, ci ca o anticipare prospectivă, cu un temel solid în întreaga realitate economică și socială în alit de impetuos progres, care nu numai că prevede, ci și garantează realizarea dezideratelor. Evoluția în viitor a bibliotecilor publice va fi în consens cu procesul de profunde transformări în care va fi implicat statul socialist românesc într-un viitor care, sub ochii noștri, se prefacă în prezent.

Față de trecut, bibliotecile din țara noastră au făcut un salt imens. Față de viitorul care prevede nu numai solicitări din ce în ce mai înalte în fața activității educative, ci și garantează realizarea lor în perspectivă, noi, propagatorii cărții, mai avem încă datorii de împlinit.

Intr-o societate care se dezvoltă pe făgașul permanențelor umaniste și care deschide perspectivele unui viitor înfăptuit pe creația conștientă a maselor, cartea, biblioteca sînt chemate să îndeplinească cea mai înaltă funcție la care cuvîntul scris și instituția care îl propagă pot aspira — aceea de a deschide larg accesul tuturor la tezaurul de gândire și imaginație al umanității, de a fi forță vie în slujba informării, a culturii, a educației comuniste.

R. B.

țiilor străine din domeniul științelor naturii și a științelor tehnice care — din cauza fondurilor neîndeștătoare din trecut și a anilor de război — n-au ajuns în patrimoniul Bibliotecii. În felul acesta s-a putut pune la dispoziția cercetătorilor o documentație științifică modernă care să-i țină la curent cu progresele științei mondiale. Completarea fondului național de publicații s-a asigurat, pe calea depozitului legal, prin două exemplare din fiecare tipăritură apărută în țară, iar colecțiile speciale s-au îmbogățit cu piese de mare valoare prin achiziții din sector particular și de la anticariate ori prin donații din partea unor persoane sau a unor instituții de partid și de stat.

În anul 1949, organizându-se de către Academie filialele, institutele de cercetare, centrele și bazele din orașele mai mari ale țării, Bibliotecii i-a revenit sarcina să sprijine crearea, dotarea cu personal, înzestrarea cu cărți și organizarea a 34 de biblioteci care să sprijine activitatea acestor unități științifice. În anul 1960, cu ajutorul acordat de Bibliotecă, aceste instituții ajunseseră la un stadiu de dezvoltare suficient pentru a putea deveni unități aparte. Deși în acel an conducerea și administrarea acestora au fost descentralizate, îndrumarea lor de specialitate a rămas în sarcina Bibliotecii centrale a Academiei care a continuat să coordoneze și dotarea lor cu publicații. În 1970, cele mai mari dintre ele dispuneau de următoarele fonduri: Biblioteca Filialei Cluj, peste 616 000 de unități de bibliotecă și peste 2 000 000 de piese arhivistice, iar Biblioteca Filialei Iași, 213 000 de unități de bibliotecă.

În același an, 1949, la Biblioteca Academiei a început să funcționeze centrul de schimb internațional de publicații cu instituții științifice ca: academii, biblioteci, universități, centre de documentare etc., aducând în țară, atât pentru propriul ei patrimoniu cât și pentru unitățile din rețeaua sa, numeroase publicații, microfilme, fotocopii ș.a. — care constituie un prețios izvor de documentare pentru cercetători — și făcând cunoscute dincolo de hotare realizările oamenilor de știință din țara noastră.

Astfel, în colecțiile Bibliotecii sînt reprezentate domeniile fundamentale ale științei, tendința acestei instituții de cultură fiind aceea de a acoperi necesarul tuturor instituțiilor de cercetare științifică ale Academiei.

Patrimoniul cultural al Bibliotecii a crescut și cu piese de o deosebită importanță primite de la donatori printre care se numără: acad. Constantin Ionescu-Mihăești, acad. Mihai Ciucă, acad.

George Oprescu. Un mare fond de corespondență provenită de la personalități de seamă ale țării s-a primit de la moștenitorii lui I. E. Torouțiu iar Banca Națională a donat Bibliotecii o colecție de 50 000 de monede.

Față de fondurile pe care le deținea Biblioteca la sfîrșitul anului 1948, totalizînd 1 127 550 de unități de bibliotecă (din care 550 000 de volume cărți și broșuri, 180 000 de volume periodice, 200 000 de documente istorice), la încheierea anului 1971, tezaurul ei, acumulat prin cumpărături și depozit legal, schimb cu străinătatea și donații, se compunea din 5 677 874 de tipărituri (din acestea: 1 317 023 de cărți, 1 437 652 de reviste, 2 317 752 de ziare, apoi broșuri, foi volante); 335 635 de piese la Cabinetul de stampe (gravuri, desene, fotografii, reproduceri, albume); 15 253 de hărți și atlase; 4 545 de microfilme; 532 217 piese la Cabinetul de manuscrise (manuscrise, documente, piese de arhivă și corespondență); 6 026 de cărți rare; 174 254 de piese la Cabinetul numismatic (monede, medalii, timbre); 40 682 de partituri și discuri; 3 593 de clișee; 4 145 alte categorii, totalul lor ridicîndu-se la 6 794 224 de unități de bibliotecă.

Pentru a ilustra însă adevărata valoare a acestor cifre se cuvine să amintim că ele reprezintă fondul național de tipărituri românești, lucrări de mare importanță științifică și documentară venite din străinătate, manuscrisele creatorilor de cultură românească, de la cronicari, la clasici și la moderni, documente din timpul lui Ștefan cel Mare, Petru Rareș, Mihai Viteazul, corespondența unor personalități de seamă ale culturii românești și universale; gravuri și desene de artiști români și străini.

De asemenea, Biblioteca deține cel mai important fond de fotografii din țară, hărți deosebit de valoroase, manuscrise muzicale, de la cei mai vechi, pînă la cei mai însemnați reprezentanți ai muzicii românești; manuscrise muzicale ale marilor compozitori străini, importante colecții numismatice printre care tezaure descoperite pe teritoriul țării noastre.

O realizare de mare însemnătate a fost constituirea, în anul 1958, a unui fond de carte rară în care a fost inclusă cartea veche românească apărută între anii 1508 și 1830 și cărțile rare străine.

Pentru adăpostirea și conservarea în condiții optime a acestui patrimoniu sporit, Biblioteca Academiei a construit, în anii 1960—1961, o aripă nouă de depozite cu cinci nivele.

Acești ani au însemnat și o continuă strădanie pentru organizarea științifică a

colecțiilor, pentru perfecționarea instrumentelor de informare prin îmbunătățiri aduse în descrierea bibliografică a cărților, în organizarea și structura cataloagelor; s-a introdus fișa unică și s-a modernizat tehnica de multiplicare a fișelor. La periodice a fost perfecționat catalogul pe materii și cel geografic, întocmindu-se recent și un catalog cronologic al periodicelor.

Pentru colecțiile de manuscrise s-a elaborat un indice alfabetic și pe materii, pentru documente — un catalog cronologic, iar pentru fondul de corespondență română și străină — cataloage alfabetice și cronologice. De asemenea a fost întocmit un catalog pentru arhivele personale și unul pentru cartea rară (alfabetic și topografic). În sfârșit, pentru cărțile românești vechi, a fost inițiat un catalog descriptiv analitic.

Cabinetul de stampe dispune în prezent de următoarele cataloage unul alfabetic și altul sistematic pentru gravuri; unul sistematic pentru fotografii și unul, tot sistematic, pentru reproducerea documentare.

La cabinetele de hărți și de muzică s-au elaborat, de asemenea, cataloage alfabetice și pe materii.

Anul 1949 a adus și înființarea serviciului de bibliografie și documentare care, la început, rezolva doar probleme de documentare curentă. Alături de realizarea sarcinilor privitoare la bibliografia retrospectivă a început să se lucreze la marile repertorii naționale, la bibliografii speciale și la biobibliografiile unor săvârșanți și oameni de cultură români.

Astfel, printre numeroasele lucrări bibliografice de mare importanță realizate din 1949 pînă azi, ca o continuare a tradiției instaurate în acest domeniu încă de Ioan Bianu, trebuie citate: *Bibliografia literaturii române*. 1948—1960; *Publicațiile periodice românești*. Tom. II. 1907—1918 și *Supliment*. 1790—1906; *Bibliografia analitică a periodicelor românești*. Tom I. Partea I—III. 1790—1850; Tom II. Partea I—III. 1851—1858, realizată în colaborare cu Institutul de istorie „N. Iorga”; *Bibliografia agricolă română*. Tom I—IV. 1944—1966 (editată împreună cu CIDAS); *Marx și Engels în limba română*. 1871—1944; *Bibliografia matematică în România*. 1591—1950; *Bibliografia cărților românești moderne* (1831—1918) aflată în pregătire; *Bibliografia M. Eminescu*, aflată în pregătire; bibliografiile: *Aurel Vlaicu*, *G. Țițeica*, *David Emmanuel*, *Traian Lalescu*, *Emil G. Racoviță*, *Anghel Saligny*, *Dimitrie Brândză*, *Emanuel Bacaloiu*, *Dimitrie Voinov*, *Vasile Pârvan*, *Petre Poni* etc.

În anul 1955, Biblioteca Academiei a început să editeze revista *Studii și cer-*

cetări de bibliologie din care au apărut pînă în prezent 12 numere, iar al 13-lea se află sub tipar.

Un serviciu special al Bibliotecii editează buletinele bibliografice *Cărți străine intrate în Bibliotecile din R.S. România* seriile: literatură, lingvistică, fizică și matematică, mecanică, astronomie, reprezentînd contribuția instituției la o întreprindere coordonată pe plan național de Biblioteca Centrală de Stat; *Creșterea colecțiilor — caiet selectiv de informare și Repertoriul general al publicațiilor științifice și tehnice străine aflate în principalele biblioteci din R.S. România* (1665—1956). Acesta din urmă se întemeiază pe circa 250 000 de fișe elaborate în peste 700 de biblioteci din țară. Pînă în prezent s-au tipărit două din cele nouă volume prevăzute și anume, volumul III. *Medicină* și volumul V. *Chimie*, iar volumul VI. *Agricultură-zootehnie-medicină veterinară* este pregătit pentru tipar. Pînă la publicarea întregii lucrări, fișierul organizat pe domenii reprezintă un valoros instrument de lucru pentru cei interesați.

În ciuda restricțiilor impuse de spațiul de lectură (rezervat cercetătorilor și nu publicului larg), Biblioteca face față în ceea ce privește comunicarea colecțiilor sale unei solicitări înzecite. Ilustrative în acest sens sînt cifrele pe perioadă 1961—1971 inclusiv. În intervalul respectiv, în sălile de imprimate frecvența a fost de 855 708, iar numărul volumelor consultate a ajuns la 3 104 601, din care 1 521 488 de cărți și 1 583 113 periodice. În sălile de colecții speciale frecvența s-a ridicat la 102 745, iar piesele consultate au atins un total de 592 913. Pentru comparație amintim că între anii 1898 (anul în care Biblioteca Academiei a devenit bibliotecă publică) și 1948, deci într-o jumătate de secol, în sălile de imprimate au fost consultate 3 000 000 de volume, deci mai puțin decît în cei 11 ani la care ne referim mai sus.

Tezaurul Bibliotecii a fost prezentat cercetătorilor și oamenilor de știință și cultură prin expozițiile organizate din 1948 încoace, expoziții care au marcat marile evenimente politice și culturale din țară. Dintre acestea amintim: *Istoria legăturilor de prietenie dintre popoarele români și rus, oglindită prin tipar* (1954); *Eminescu între contemporani* (1955); *2000 de ani de la nașterea poetului latin Ovidiu* (1957); *Gravura franceză — donație G. Oprescu* — (1961); *Desenul italian — donația G. Oprescu* — (1962); *Centenarul Dr. I. Cantacuzino* (1963); *Manuscrise și cărți vechi* (1964); *Stolnicul Constantin Cantacuzino* (1966); precum

și expozițiile Eminescu, Creangă, Alecsandri, Coșbuc, Caragiale și altele, organizate în fiecare an cu prilejul cursurilor de vară de la Sinaia.

În 1971, Biblioteca Academiei a organizat expoziția închinată *Semicentenarului partidului*. În același an, a participat la organizarea, pe plan național, a două expoziții de mare prestigiu: *Arta ianiană în colecțiile din Republica Socialistă România* și *Cultura bizantină în România*. Trebuie să amintim, de asemenea, *Expoziția de incunabile* și *Expoziția de carte veche românească* organizate în 1972, cu prilejul Anului internațional al cărții.

Prin piese de mare valoare din colecțiile sale și prin specialiștii săi, Biblioteca Academiei a adus o contribuție importantă la constituirea Muzeului de istorie al Republicii Socialiste România deschis în luna mai 1972.

Pentru a-și ține cadrele la curent cu progresele bibliologiei și cu dezvoltarea științelor biblioteconomice, Biblioteca Academiei a inițiat, în 1954, un cerc de studii de bibliologie, continuat apoi an de an, fără întrerupere, prin diferite forme de perfecționare profesională, de la cursuri de biblioteconomie, cercuri de studii și pînă la cursuri de limbă străină a căror cunoaștere este indispensabilă în munca de bibliotecă.

Pentru a dezvolta schimbul de idei și de experiență profesională, Biblioteca a organizat sesiuni științifice, simpozioane și diferite alte manifestări. Cităm în acest sens *Sesiunea științifică de bibliologie și documentare* organizată în decembrie 1955, apreciată ca prima mare manifestare de acest gen din țara noastră, sesiunea științifică de prestigiu organizată în septembrie 1967 cu prilejul *Centenarului Bibliotecii* și simpozionul cu tema *Istoria cărții românești*, organizat în octombrie 1972, în cadrul Anului internațional al cărții.

Biblioteca Academiei este și un laborator de cercetare științifică în cadrul căruia se desfășoară o muncă intensă pentru studierea și valorificarea documentelor legate de istoria culturii noastre. Astfel, datorită unor cercetători din instituție au văzut lumina tiparului lucrări de mare valoare științifică și documentară. Printre acestea cităm: *Catalogul corespondenței lui Vasile Alecsandri* (Marta Anineanu); *Copiști de manuscrise românești pînă la 1800* (Gabriel Ștrempel); *Catalogul corespondenței lui Mihail Kogălniceanu* (Augustin Z. N. Pop); *Catalogul corespondenței lui Ion Ghica* (Nicolae Liu); *Catalogul manuscriselor românești*. Tom IV (Gabriel Ștrempel, Florica Moisil, Elena Stoianovici);

Catalogul incunabilelor (Livia Bacăru) etc. Alte studii mai puțin întinse au fost publicate în *Studii de bibliologie*, publicație care se bucură și de colaborarea altor specialiști din țară.

Cu prilejul sărbătoririi centenarului Bibliotecii Academiei s-au editat mai multe publicații: un număr dublu de *Studii și cercetări de documentare și bibliologie* cu articole ocazionale; un număr din *Studii de bibliologie* cu comunicările participanților la sesiunea științifică jubiliară din septembrie 1947; *La Bibliothèque de l'Académie de la République Socialiste de Roumanie* (ghid și album cu planșe în culori) și *Cartea centenarului* care conține monografia festivă a instituției, partea a doua fiind consacrată figurilor de bibliotecari și bibliografi ai Bibliotecii.

Printre acțiunile de înzestrare cu publicații a altor biblioteci românești cităm donarea unor importante fonduri de publicații din țară bibliotecilor înființate de statul român la Roma și New York, donarea unui fond de carte străină Bibliotecii Asociației orientaliștilor de pe lângă Ministerul Învățămîntului, precum și oferirea unui însemnat fond de publicații științifice editate de Academia Română între anii 1867 și 1948, către 168 de biblioteci științifice și documentare din țară.

La împlinirea unui pătrar de veac de la orientarea activității sale pe făgașul nou al participării la opera de făurire a societății socialiste, Biblioteca Academiei poate prezenta, pe lângă realizările expuse mai sus, și unele proiecte de viitor. În anii ce vor urma se va putea realiza, datorită interesului și importanței acordate de către conducerea de partid și de stat, extinderea localului Bibliotecii cu un nou corp de clădire menit să asigure condiții optime pentru adăpostirea colecțiilor și pentru lărgirea spațiului afectat cititorilor. Prin această nouă construcție care se va adăuga celei realizate în anii 1960—1961, Biblioteca Academiei își va putea perfecționa funcționalitatea, achizițindu-se în felul acesta în mai mare măsură de una din primele sale obligații, aceea de a asigura prin colecțiile sale informarea științifică promptă a cercetătorilor.

Biblioteca Academiei va termina în anii următori și marile repertorii bibliografice în curs de elaborare și își va perfecționa instrumentele științifice în vederea satisfacerii nevoilor tot mai mari de informare ale cercetătorilor, respectîndu-și destinația de *depozit material* pentru documentarea privitoare la trecutul nostru dar și aceea de *instituție științifică documentară* pentru construirea viitorului luminos al poporului român.

BIBLIOTECA CENTRALĂ DE STAT*

Biblioteca națională și cea mai mare bibliotecă publică științifică a țării, destinată documentării în toate domeniile vieții economice, culturale și științifice a poporului român; centru național de schimb; depozit legal pentru publicațiile românești și pentru publicațiile UNESCO în România; centrul de îndrumare metodică și științifică a rețelei de biblioteci publice.

Biblioteca Centrală de Stat a R.S. României a fost înființată în iunie 1955 și deschisă pentru public în septembrie 1956, avînd ca principale sarcini *stringerea patrimoniului național cultural* sub formă de carte, periodic etc., colecții speciale (manuscrite, documente, stampe, hărți, discuri, note muzicale etc) sau alte forme de documente, create pe teritoriul țării noastre sau publicate în străinătate, cu privire la România și la poporul român, precum și de a elabora și publica *Bibliografia națională curentă a României*.

Fonduri: Nucleul colecțiilor Bibliotecii Centrale de Stat l-au constituit publicațiile preluate de la fosta bibliotecă a Ateneului Român, la care s-au adăugat cele provenite din biblioteca Așezămîn-

tului cultural „N. Bălcescu“, bogat în cărți românești și alte materiale documentare privind istoria României și a sud-estului european. Biblioteca primește de asemenea numeroase cărți, periodice și colecții speciale strînse de Fondul de stat al cărții, donații de la oameni de artă și știință, importante achiziții precum și un număr mare de publicații obținute pe calea schimbului intern și internațional. Fondurile Bibliotecii Centrale de Stat se apreciază la aproximativ 5 000 000 de volume și piese (din care o parte neprelucrate), conținînd incunabule, cărți rare, o bogată colecție de publicații românești, manuscrite, stampe, colecții muzicale etc.

Biblioteca Centrală de Stat posedă 104 *incunabule* — interesante prin știrile cu privire la țara noastră sau prin valoarea lor bibliografică —, din care amintim: Pius II Papa (Aeneas Silvio Piccolomini): *In Europam*. Memmingen, A. Kune (1485); Foresti Bergomensis J. Ph.: *De plurimis claris mulieribus*, Ferrara, Lorenzo Rosso,

* Vezi: *Ghidul bibliotecilor din R. S. România*. Buc., Editura enciclopedică română, 1970, p. 73—76.

1497; Antoninus Florentinus: *Historia*. Nürnberg, A. Koberger, 1484; *Dracole Wayda: Sie fachsich an gar im graussemliche... Hystorien...* Nürnberg, Ambrosius Huber, 1499; Bonifacius VIII: *Liber sextus decretalium*. Moguntiae, Fust — Schoeffer, 1471; Schedel Hartmann: *Liber chronicarum*, Nürnberg, A. Koberger, 1493 ș.a.

Dintre colecțiile de cărți rare amintim: Captivus Septemcastrensis: *De ritu et moribus Turcorum*. Nürnberg, Fr. Peypus, 1530; Münster, Sebastian: *Cosmographia*, în diverse ediții, începând cu cea din anul 1572; Guagninus: *Rerum Poloniarum*. Frankfurt, 1584; Gorecius: *Descriptio belli Iuonis Voivodae Valachicae...* 1574... Frankfurt, 1578 ș.a.

Biblioteca Centrală de Stat posedă o colecție completă de publicații românești apărute după anul 1952, un important fond de carte românească veche și modernă precum și numeroase publicații străine cu privire la țara noastră (fondul „daco-romanica”). Printre colecțiile bibliotecii se află exemplare din primele cărți tipărite în principatele române de Macarie și Coresi, tipărituri din vremea lui Matei Basarab, Vasile Lupu, Constantin Brîncoveanu etc. (de pildă, *Liturghi-erul* lui Macarie. [Tirgoviște], 1508; *Apostolul* lui D. Liubavici. Tirgoviște, 1546; *Cazania* lui Varlaam. Iași, 1643; *Biblia* lui Șerban Cantacuzino. București, 1688 ș.a.).

Biblioteca posedă un important fond de publicații periodice românești — dintre care unele exemplare rare — numere de publicații ilegale — ca *Lupta de clasă*, *România liberă* etc. —, precum și numeroase colecții de periodice tehnico-științifice și social-politice străine.

Colecția de manuscrise a bibliotecii conține lucrări sau piese de corespondență ale unor scriitori, critici literari, oameni de știință etc. ca: Tudor Arghezi, G. Călinescu, E. Lovinescu, Titu Maiorescu, Ion Minulescu, I. Nădejde, Al. Odobescu, Ion Pillat, Sextil Pușcariu, Liviu Rebreanu, Mihail Sadoveanu, Ionel Teodoreanu, Vlad de la Marina, Al. Vlahuță, Duliu Zamfirescu ș.a.

Colecțiile de stampe ale bibliotecii cuprind exemplare semnate de Th. Aman, Pallady, Ressu, Drăguțescu ș.a. Multe stampe reprezintă cetăți și orașe din principatele române.

Cabinetul de muzică al bibliotecii — modern utilat — pune la dispoziția publicului o bogată colecție de partituri și manuscrise muzicale, discotecă, bandotecă etc. conținând un mare număr de lucrări muzicale, consultabile cu ajutorul unei ample biblioteci uzuale, în continuă creștere.

Cataloge: alfabetice și pe materii (CZU) pentru cărți și periodice; cataloge speciale pentru colecțiile de manuscrise, documente, stampe, hărți, muzică etc.; catalog colectiv republican pentru cărțile românești și străine aflate în principalele biblioteci din România (cu excepția rețelei de biblioteci a Academiei R.S. România).

Activitate de bibliografie, informare și documentare: Biblioteca Centrală de Stat întocmește și editează *bibliografia națională curentă a României*. Biblioteca posedă servicii de bibliografie și informare științifică; efectuează îndrumări bibliografice orale, cercetări bibliografice scrise, informare științifică curentă și retrospectivă; execută fotocopii și microfилme, la cerere.

Biblioteca Centrală de Stat desfășoară o bogată activitate metodologico-biblioteconomică, legată în special de activitatea rețelei de biblioteci publice. *Cabinetul bibliologic* al bibliotecii publică *Buletinul de informare în bibliologie*, *Revista de referate în bibliologie* ș.a.

Biblioteca Centrală de Stat întocmește statistica producției de tipar; elaborează bibliografiile ale scriitorilor români, lucrări în legătură cu relațiile poporului român cu popoarele vecine; colaborează la lucrări bibliografice întocmite sub auspiciile UNESCO. (*Index translationum*, *R.I.S.M.* ș.a.) sau de alte instituții din străinătate.

Biblioteca Centrală de Stat practică schimbul și împrumutul interbibliotecar. Ea efectuează un larg schimb internațional cu publicațiile românești (excepțind cele publicate de Editura Academiei Republicii Socialiste România), înlesnind totodată schimbul și legăturile de schimb între bibliotecile românești și cele din alte țări.

Publicații: *Bibliografia Republicii Socialiste România*. Cărți, albume, hărți, note muzicale. (1952—); *Bibliografia Republicii Socialiste România*. Articole din publicații periodice și seriale (1953—); *Catalogul colectiv al cărților străine intrate în bibliotecile din Republica Socialistă România* (1957—1967); *Cărți străine intrate în bibliotecile din România*. Seriiile: *Generalități (Știință și Cultură)*; *Biologie*. Botanică; *Geologie*. Geografie; *Științe social-politice și economice*; *Istorie*; *Filozofie*; *Artă*. Sport (1968—); *Repertoriul periodicelor străine din Republica Socialistă România*. Abonamente (1958—); *Repertoriul periodicelor străine din Republica Socialistă România*. Schimb internațional (1958); *Repertoriul bibliograficilor nepublicate* (1960—); *Buletin de informare în bibliologie* (1960—); *Revista de referate în bibliologie* (1965—) ș.a.

Geneze, evoluții, realizări

BIBLIOTECI PUBLICE DIN MEDIUL URBAN

Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN

Să lansăm de la început ideea că între anii '50 — când de fapt s-au constituit în forma lor actuală bibliotecile din marile așezări urbane ale țării — și anii '70 nu sînt numai peste 20 de ani de muncă rodnică pentru propășirea lecturii și răspîndirea cărții purtătoare a celor mai nobile mesaje, ci sînt mai ales două trepte distincte de dezvoltare, care reflectă aidoma prefacerilor pe care însăși societatea noastră socialistă le-a parcurs în acest răstimp.

În marea lor majoritate, aceste instituții își au începuturile plasate într-o epocă anterioară lui 30 Decembrie 1947. Indiferent însă dacă aceste geneze se înscriu în planul unor societăți culturale progresiste sau poartă amprenta donațiilor unor intelectuali luminați, activitatea sau chiar existența bibliotecilor publice stăteau în trecut sub semnul precarității, al bunăvoinței publice, al inițiativelor izolate. Indiferent de data înființării lor, bibliotecile publice urbane din țara noastră au început — în jurul anilor 1949—1951 — o nouă viață.

Anuarul statistic al Republicii Socialiste România 1972 consemnează existența unui număr de 236 de așezări urbane în țara noastră, cu o populație de aproape 8 500 000 de locuitori. Acesta este și numărul bibliotecilor publice din mediul urban, aceasta este și populația în serviciul căreia se află bibliotecile municipale și orașenești.

Sînt realități care ni se par firești astăzi. Să observăm puțin trecutul, pe de o parte pentru a măsura cantitatea de generozitate, de dăruire și abnegație pe care înaintașii noștri au cheltuit-o pentru a face să trăiască puținele colecții publice din trecut, pe de altă parte pentru a demonstra că socialismul și revoluția culturală declanșată de el au însemnat — și pentru rețeaua de biblioteci publice urbane — totul.

BUCUREȘTI

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ „M. SADOVEANU” din BUCUREȘTI

- Față de primul an de funcționare — 1936 —, are astăzi de 100 de ori mai mulți cititori (1096 în 1936, 100 000 în 1972)
- Față de primul an de funcționare — 1936 —, are astăzi de 1 000 de ori mai multe cărți difuzate (1919 în 1936, 2 000 000 în 1972)
- Față de o singură unitate la înființare, astăzi a dezvoltat o rețea integrată, cu o centrală și 32 de filiale

Să începem cu una din cele mai importante biblioteci publice din țară, Biblioteca municipală „M. Sadoveanu” din BUCUREȘTI. Înființată la sfîrșitul anului 1935, primul ei an de activitate plină este 1936, cînd sînt înregistrate unele modeste succese. Despre activitatea acestei instituții, fosta ei directoare, Getta-Elena Rally, a publicat nu de mult în paginile revistei noastre prețioase mîrturisiri¹⁾.

Mai puțin cunoscute sînt însă preocupările actuale ale colectivului bibliotecii, pentru construirea unei rețele integrate de biblioteci, pentru prelucrarea centralizată a fondurilor de publicații intrate în toate unitățile rețelei, pentru profilarea colecțiilor potrivit dezvoltării economice, sociale și culturale a Capitalei, pentru raționalizarea muncii și simplificarea formularisticii. Într-un timp relativ scurt (4—5 ani), sistemul de cataloage al bibliotecii va fi dezvoltat în așa măsură încît va putea fi consultat — integral sau selectiv — în fiecare din cele 52 de filiale. Același lucru va fi realizat și cu unele compartimente ale cataloagelor celor mai mari biblioteci —

1) *Interviu cu Getta-Elena Rally, secretar științific la Biblioteca Centrală de Stat. Anul internațional al cărții. În: Revista bibliotecilor, 25, nr. 10, oct 1972, p. 583—590.*

republicane sau universitare — din Capitală. În acest fel, cititorul din cele mai îndepărtate cartiere va avea posibilitatea să cunoască și să aibă acces la lucrările intrate în colecțiile marilor biblioteci bucureștene prin mijlocirea celei mai apropiate unități bibliotecare publice.

În acest context, capătă o deosebită importanță problema profilării unor biblioteci din rețea, pentru a satisface cu precădere cerințele speciale de informare și lectură, în condițiile asigurării unei intense circulații a publicațiilor între unități. Până în prezent au fost realizate două asemenea tipuri de unități — bibliotecile pentru copii și biblioteca de artă —; este în curs de definitivare, de asemenea, constituirea colecțiilor bibliotecii pentru literatură științifică, iar în următorii 2—3 ani alte două unități vor fi specializate, una în literatură social-politică, alta în lucrări de referință.

În ciuda unor condiții materiale modeste, se fac eforturi considerabile pentru amenajări funcționale în unitățile din rețea, pentru crearea unei atmosfere atrăgătoare, propice lecturii.

Tot în ansamblul măsurilor privind organizarea științifică a muncii se înscriu și studiile întreprinse de colectiv cu privire la dezvoltarea în perspectivă a rețelei de biblioteci publice din Capitală, în concordanță cu extinderea urbanistică și cu normele internaționale de amplasare și amenajare, ținând seama de repartizarea unităților celorlalte rețele de biblioteci de pe teritoriul municipiului și de dezvoltarea în perspectivă a necesităților de lectură, informare și divertisment ale populației bucureștene.

S-au impus atenției generale cercetările colectivelor cu privire la completarea și conservarea colecțiilor de publicații, la eficacitatea diverselor genuri de propagandă a cărții, la modalitățile de valorificare pe scară cât mai largă a fondului de carte, cercetările în domeniul bibliografiei locale actuale și retrospective, a bibliografiei de recomandare, studiarea intereselor de lectură etc.

Biblioteca municipală și filialele ei s-au manifestat, în ultimul timp mai ales, din ce în ce mai activ în viața culturală a Capitalei: la acțiunile organizate de colectiv (întâlniri cu oameni de știință și cultură, seri literare, recitaluri muzical-literare etc.), numai în acest an și-au dat concursul peste o sută de personalități științifice, literare, artistice. Întrunesc o largă adeziune manifestările culturale organizate în marile fabrici și uzine bucureștene, în colaborare cu organele sindicale și de tineret din aceste întreprinderi. Și-au cucerit un loc aparte în preferințele cititorilor Clu-

bul cititorilor adolescenți, Salonul literar, Studioul muzical etc.

În ultimii ani, colectivul s-a întărit continuu: din cele 107 cadre de specialitate de care dispune biblioteca în prezent, aproape 90 de lucrători au o vechime în bibliotecă mai mare de 6 ani și mai mult de jumătate au o vechime mai mare de 10 ani. În proporție de o treime, lucrătorii rețelei bucureștene de biblioteci publice sînt absolvenți ai unei forme de învățămînt superior.

ALEXANDRIA

BIBLIOTECA ORĂȘENEASCĂ DIN ALEXANDRIA

- În 1949, la înființare — un fond de publicații de 3 000 de volume; la sfîrșitul anului 1971 — un fond de publicații de 36 215 volume și 60 de abonamente la presă.
- În 1963 obține titlul de „bibliotecă-model“.
- Din 1968 este principala bibliotecă publică din județul Teleorman
- Inscris în prezent în medie 2 400 de cititori anual
- Difuzează în prezent în medie 34 000 de volume anual

BRAILA

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ DIN BRAILA

- În 1881, cînd s-a înființat oficial, avea 1 470 de volume
- În 1910, inscria 5 273 de volume în fonduri, 751 de cititori și 1 600 de cărți citite
- În 1947 număra un fond de 21 627 de cărți, 800 de cititori și 2 412 cărți citite
- În 1960 îi este conferită diploma de „bibliotecă-model“
- În 1965 încep să funcționeze cele 3 filiale de cartier
- În 1971 sînt consemnate următoarele cifre: peste 102 000 de volume în colecții, peste 7 200 de cititori înscriși, peste 111 000 de volume difuzate
- În anul acesta, bibliotecii i-a fost repartizat un nou local, în curs de amenajare

ARAD

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ DIN ARAD

- În 1888, la înființare, număra 1 523 de volume
- În 1938 sînt consemnate datele: fond de publicații — 48 000 de volume; cititori înscriși — sub 600; frecvență — aproximativ

- 14 500 de cititori; cărți difuzate — sub 21 000 de volume
- În 1965 are un fond de cărți de aproape 152 000 de volume, aproape 15 500 de cititori înscrși, o frecvență de aproximativ 148 000 de cititori și 300 000 de volume difuzate
 - În 1971 realizează: peste 251 000 de publicații; peste 12 500 de cititori înscrși; peste 116 000 de frecvențatori ai bibliotecii; peste 300 000 de publicații difuzate

Înființată în anul 1888 cu 1 523 de volume, ca bibliotecă a Societății literare Kőlcsey și pentru servirea membrilor acesteia, devenită treptat „publică”, biblioteca din ARAD cunoaște o primă etapă de dezvoltare după anul 1913, când colecțiile ei — ajunse la peste 30 000 de volume — sînt adăpostite în frumosul Palat cultural nou clădit al orașului. În 1921, donația de 2 032 de volume făcută la dorința marelui istoric și patriot A. D. Xenopol intră în patrimoniul bibliotecii. În primii ani de după Eliberare, activitatea ei se redresează destul de greu. Abia după 1950, noua Bibliotecă regională Banat — cu o schemă de personal mult mărită și cu o nouă conducere — pornește pe făgașul unei alte dezvoltări. Ca bibliotecă centrală regională, ia parte, în perioada 1951—1955, la înființarea și consolidarea rețelei de biblioteci publice din fosta regiune Arad. Înființează în 1951 una din primele secții pentru copii din țară. În același timp, este tot mai prezentă în viața orașului, atrăgînd la lectură categorii noi de cititori și devenind, cu timpul, centru de studii și informare.

În 1964, biblioteca primește titlul de „fruntașă a concursului”, iar în 1965 obține premiul I la al III-lea Concurs bional „Biblioteca în slujba construcției socialiste”.

Din anul 1968, devenită bibliotecă municipală de reședință de județ, primește noi sarcini, capătă noi contururi. Aici sînt întreprinse cercetări pentru alcătuirea a numeroase studii privind trecutul cultural al Țării Zarandului; după 1968, sub egida Bibliotecii municipale apar 6 volume din seria „Colaborarea literară a scriitorilor români de seamă la publicațiile arădene 1859—1969” și 3 volume (al 4-lea este în curs de editare) de bibliografii private la istoria mișcării muncitorești oglindită în presa arădeană.

BACĂU

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ DIN BACĂU

- În 1933 avea 3 000 de volume și ocupa 2 încăperi mici
- Fondul de publicații evoluează de la 2 500 în 1950 (la reînființare), la aproape 39 000 în 1955, la aproape 77 000 în 1961, crescînd apoi în medie anuală cu peste 15 000 de volume
- Spațiul atribuit bibliotecii crește de la 50 mp în 1950, la 300 mp în 1955, la 1 100 mp în 1961

- Numărul cititorilor crește de la 1 565 în 1951, la 5 190 în 1955, la 11 797 în 1961, la aproape 12 000 în 1972
- Frecvența cititorilor este de 2 500 de persoane în 1951, de 85 000 în 1955, de 129 281 în 1961; astăzi, biblioteca este vizitată zilnic în medie de 500 de cititori
- Numărul publicațiilor difuzate crește de la 10 000 în 1951, la 95 000 în 1955, la 182 233 în 1961, ajungînd astăzi la o medie de 290 000 de volume puse în circulație anual

În statutul cercului cultural „Casa de sfat și citire «Vasile Alecsandri»” din BACĂU, aprobat de adunarea generală în 14 martie 1920, era consemnat ca prim scop „înființarea și întreținerea unei biblioteci publice”, de care să se poată folosi toți cei care plăteau o taxă lunară de 5 lei în folosul bibliotecii. După mai bine de 10 ani de la înființare, biblioteca nu-și procurase mai mult de 3 000 de volume.

Existența precară a bibliotecii băcăuană încetează odată cu declanșarea războiului, fondurile ei de cărți luînd destinații necunoscute.

Reînființarea ei — pe baze cu totul noi — are loc la sfîrșitul anului 1950. Biblioteca din Bacău a parcurs două etape distincte în dezvoltarea ei, etape care sînt, din împlinire, constituite dintr-un număr egal de ani: 1951—1961 și 1962—1972. Nota predominantă a primei etape a fost dată în special de efortul pentru îmbogățirea colecțiilor de publicații, pentru popularizarea serviciilor și atragerea populației la lectură, pentru dezvoltarea bazei materiale. Creșterea cantitativă a fondurilor de cărți și a numărului cititorilor, noile și multiplele sarcini impuse de vasta operă de construire a socialismului în patria noastră au trasat bibliotecii, în ultimii 10 ani, noi coordonate în activitate. Atribuirea în 1960 a unui local corespunzător (pentru acea perioadă, n.red.) și asigurarea unității în 1963 cu cadre suficiente și bine pregătite au constituit premisele pentru lansarea unei activități calitativ superioare. În acest sens au fost constituite noi compartimente de muncă, a fost organizat fondul de tipărituri și sistemul cataloagelor de bază, completat cu fișiere tematice. Nota caracteristică a activității din acești ultimi 10 ani este dată de dezvoltarea muncii de informare.

Astăzi, este un lucru obișnuit ca diverși conducători ai unor sectoare social-economice sau cercetători băcăuani să se adreseze bibliotecii cu cereri de informare. În 1971 au fost elaborate peste 30 de bibliografii ample la cerere, numărul lor total ridicîndu-se acum la aproape 500. În ultimii ani, au fost elaborate și tipărite sub egida bibliotecii peste 10 lucrări bibliografice, vîdînd preocupări

serioase pentru cercetări locale, din care semnalăm doar ultima realizare, cu adevărat remarcabilă: recenta biobibliografie *George Bacovia* de Liviu Chiscop.

Prin programul ei de activitate, corelat la intinsa pulsație a vieții băcăuane, Biblioteca municipală se afirmă ca o instituție complexă, în care caracterul de bibliotecă publică se îmbină cu preocupările pentru cercetare și informare. Condițiile materiale oferite de localul actual însă nu creează un cadru propice pentru dezvoltarea viitoare. Este, credem, o chestiune de timp pentru autoritățile locale pentru a rezolva și acest deziderat.

BOTOȘANI

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ DIN BOTOȘANI

- Fonduri de publicații: 1951 — 2 900 de volume; 1956 — 25 000 de volume; 1965 — 60 000 de volume; 1971 — 95 000 de volume
- Număr de cititori: 1951 — 300; 1956 — 1 700; 1965 — 4 100; 1971 — 5 560 de persoane
- Cărți difuzate: 1951 — 6 500; 1956 — 18 000; 1965 — 68 000; 1971 — 125 000 de publicații
- Salariați: 1951 — 1; 1955 — 2; 1956 — 3; 1959 — 5; 1971 — 9 lucrători
- Bugetul bibliotecii este în 1972 de aproape 10 ori mai mare decât în 1960
- În primele 7 luni ale anului 1972, au fost înregistrați mai mulți cititori și mai multe cărți citite decât în întreg anul 1965

Din documentele vremii rezultă că prima încercare de a crea o bibliotecă publică pe teritoriul orașului BOTOȘANI se situează în 1904, când începe să activeze biblioteca populară „M. Eminescu”. În timpul celui de-al doilea război mondial însă orice activitate pe acest tărâm încetează.

După anii de adînci prefaceri revoluționare premergători deceniului 6, viața culturală a Botoșanilor se încadrează într-un nou ritm. În 1951 ia ființă prima bibliotecă cu adevărat publică, cu rangul de bibliotecă rațională. Mersul ascendent al instituției este în consens cu dezvoltarea orașului: în 1948 Botoșani avea puțin peste 29 000 de locuitori; la aplicarea noii împărțiri administrativ-teritoriale a țării, Botoșani devine capitală de județ, cu o populație de peste 42 000 de locuitori.

În 1958, sînt create condițiile pentru organizarea unei secții pentru copii și a unei săli de lectură. În 1960 începe organizarea științifică a fondurilor de publicații. În 1967 biblioteca se mută într-un nou local, mai propice menirii ei. În 1968 devine bibliotecă municipală, își diversifică profund serviciile, corespunzător funcției de principală instituție de informare și împrumut interbibliotecar din județ și ca bibliotecă centrală a rețelei publice județene.

Biblioteca dispune în prezent de un important fond de periodice, însumînd 25 000 de volume în colecții complete. Preocupările bibliografice s-au concretizat în alcătuirea *Bibliografiei județului Botoșani* pe anul 1970, în crearea unui fișier al documentelor de partid și de stat.

Se schimbă și componența socială a cititorilor, în concordanță cu structura populației: dacă în 1965 numai 1 300 de cititori erau recrutați din rîndul muncitorilor și intelectualiilor, și numai 1 400 de cititori reprezentau tineretul, în 1971 numărul lor a sporit pînă la 1 700 pentru ambele categorii. Procentul de atragere la lectură a populației a ajuns de 13 la sută, frecvența anuală de peste 60 000 de solicitanți și cea zilnică de 300 de persoane.

BRAȘOV

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ DIN BRAȘOV

- În 1930, la deschidere, număra 13 309 volume. — Astăzi are aproximativ 300 000 de volume
- Înainte de 1944, fondurile de publicații creșteau anual cu aproximativ 1 000 de volume. — Astăzi, în fiecare an, colecțiile se îmbogățesc cu aproximativ 15 000 de volume
- În 1930 au fost înscriși 1 302 cititori. — Acum se eliberează anual peste 12 000 de legitimații de cititori, cifră care reprezintă aproximativ 7 la sută din populația Brașovului
- În 1930 a difuzat 1 607 publicații. — Anul 1972 se va încheia cu punerea în circulație a aproximativ 300 000 de publicații

Deschisă oficial în anul 1930, biblioteca publică din BRAȘOV a avut la bază fondul de cărți de 1 235 de volume donat de profesorul dr. Alexandru Bogdan. La inaugurare, colecțiile bibliotecii ajunseseră la 13 309 volume. De aici însă și pînă la cele aproximativ 300 000 de unități existente astăzi în patrimoniul Bibliotecii municipale din Brașov este un drum lung, străbătut în special în anii socialismului, cînd alocațiile bugetare pentru o aprovizionare ritmică au crescut permanent. Eforturile colectivului s-au îndreptat necontenit spre transformarea bibliotecii într-un important centru cultural, educativ, la realizarea căruia a contribuit și mutarea instituției, în anul 1967, într-un local mai spațios.

După asigurarea unui cadru material propice, s-a putut trece la extinderea activităților.

Este binecunoscută eficiența activitate de propagandă a cărții dusă de bibliotecă în forme superioare, moderne. Activitatea de încurajare a mișcării exlibristice din țara noastră plasează biblioteca sub semnul bibliofiliei. De altfel, aceste preocupări sînt justificate și de prezența în bibliotecă a unui important fond de publicații vechi și rare, ridi-

cându-se la peste 50 000 de unități. Aceeași secție de colecții speciale cuprinde și o discotecă de aproximativ 40 000 de discuri, o bandotecă în continuă dezvoltare, un fond important de partituri, albume, reviste de artă.

Preocuparea pentru intensificarea circulației publicațiilor s-a concretizat în editarea unui catalog al revistelor străine aflate pe teritoriul orașului și în conturarea unui catalog al cărții apărute la Brașov și aflate în bibliotecile din localitate, catalog ce va apărea în curând.

Grija pentru cuprinderea la lectură a întregii populații a Brașovului a dictat înființarea, în anii 1960, 1962, 1970, a trei filiale, în trei cartiere diferite, fiecare deținând aproximativ 15 000 de volume din toate domeniile de cunoștințe și deservind atât populația adultă, cât și pe copiii.

Din 1971 în bibliotecă funcționează Secția de informare și documentare a Laboratorului județean pentru problemele culturii de masă, pentru care a fost alcătuit un catalog pe problemele sociologiei culturii de masă, elaborându-se periodic și un buletin informativ care se difuzează în localitate, județ și țară. În acest context, cercetările sociologice au primit un îmbold considerabil, finalizându-se în lucrările: Lectura cititorilor tineri în lumina statisticilor bibliotecii municipale Brașov, Interese de lectură ale tineretului brașovean. Cercetare și previziune în activitatea bibliotecii.

CLUJ

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ DIN CLUJ

- În 1950, „Biblioteca populară” din Cluj avea sub 5 000 de volume, 2 abonamente la perioadă, 963 de cititori și sub 4 000 de cărți difuzate, 4 bibliotecari și 4 încăperi
- La 21 de ani de la înființare, avea de 39 de ori mai multe fonduri, de 14 ori mai mulți cititori, de 77 de ori mai multe cărți difuzate, de 12 ori mai multe abonamente la perioadă, de 6 ori mai mulți salariați, de 4 ori mai multe încăperi
- În condițiile existenței unor puternice unități bibliotecare pe teritoriul orașului, biblioteca municipală reușește să înscrie ca cititori un procent de 7 la sută din populația clujeană

Veche cetate a culturii transilvănene, CLUJUL a pus la dispoziția locuitorilor lui, între cele două războaie mondiale, doar o modestă bibliotecă publică, funcționând pe lângă Biblioteca universitară. Abia după proclamarea Republicii — în contextul reorganizării rețelei de biblioteci publice din țară — s-a deschis, la sfârșitul anului 1950, o „bibliotecă populară”, precursora bibliotecii municipale de astăzi.

Cu toate că începuturile au fost foarte modeste, prin grija și sprijinul real al organelor locale de partid și de stat și datorită strădaniilor și priceperii colectivului, biblioteca municipală a crescut odată cu Clujul, devenind cu timpul o instituție culturală de prestigiu, care a pășit în al treilea deceniu de activitate.

Se pot distinge în evoluția acestei biblioteci trei etape distincte: o primă perioadă, de constituire și afirmare a bibliotecii, încheiată în anul 1956 cu rezultate notabile: înzecirea volumelor din colecții, creșterea de cinci ori a numărului de cititori, dublarea numărului personalului, mutarea în cel de-al 3-lea sediu — cel actual —, pe atunci foarte încăpător.

Cea de-a doua etapă de 10 ani reprezentă o perioadă de acumulare cantitativă în ceea ce privește colecțiile și numărul cititorilor, de extindere și diversificare a serviciilor: în 1957 se înființează secția de împrumut pentru copii; se introduce accesul liber al cititorilor la rafturile cu publicații; se caută noi soluții pentru asigurarea unei eficiențe sporite propagandei cărții; ca urmare, numărul cititorilor și al volumelor difuzate se triplează față de etapa anterioară.

În mod firesc, etapa a treia a adus un salt calitativ apreciabil în direcția organizării științifice a muncii. Atragerea la lectură a unui public tot mai numeros și mai exigent din cadrul populației active — scop către care s-a ținut permanent — a impus înființarea, în 1967, a secției de informare. Tot atunci a fost organizată și secția de colecții speciale. S-a dezvoltat rețeaua de difuzare prin crearea a două filiale și a mai multor puncte de împrumut pe teritoriul municipiului.

Astăzi, Biblioteca municipală din Cluj trece printr-o perioadă de maturizare, de afirmare a scopurilor și a metodelor ei de muncă. Coordonatele activității prezente sînt conturate nu numai de activitatea de difuzare a cărții — care atinge anual cifra medie de 310 000 de volume —, ci și de asigurarea altor servicii: o informare promptă printr-un sistem impecabil de cataloage, prin dezvoltarea sectorului bibliografic, prin constituirea unui important fond de referință, un larg împrumut interbibliotecar, colaborarea cu bibliotecile din instituțiile de învățămînt superior, pentru acoperirea dezideratelor speciale de cercetare și documentare; o completare judicioasă a fondurilor, pentru satisfacerea în egală măsură a nevoilor de lectură ale populației de naționalitate română și maghiară; alături de Biblioteca centrală universitară, asigurarea unor condiții bune de lectură tineretului studios din

puternica cetate universitară a Clujului.

Schimbarea calitativă care s-a produs în componența cititorilor bibliotecii, odată cu trecerea anilor, cu formarea unor deprinderi constante de lectură și cu ridicarea prestigiului științific al serviciilor bibliotecii este limpede dacă vom compara unele cifre: dacă în anii 1957—1966, bibliotecile de casă acopereau cam 40 la sută din numărul cărților puse în circulație, în 1971 aproape 50 la sută din totalul lor a fost difuzat prin secția împrumut pentru adulți din centrală, aproape 10 la sută prin sălile de lectură (total neîncăpătoare pentru cererea de lectură pe loc), 28 la sută prin secția de împrumut pentru copii, din centrală.

CONSTANȚA

BIBLIOTECA MUNICIPIULUI CONSTANȚA

- În 1931, când se înființează, biblioteca are un fond inițial de 300 de volume
- În 1939 numără o frecvență de 2 229 de cititori și 2 993 de cărți difuzate
- În 1971 posedă un fond de 160 000 de volume, înscrie 14 200 de cititori, 312 100 de cărți difuzate, adică de aproape 2 ori mai mulți cititori, de aproape 4 ori mai multe cărți difuzate și de peste 4 ori mai multe volume în colecții, comparativ cu anul 1935. Frecvența maximă atinge și valori de 700 de cititori zilnic

Biblioteca municipiului CONSTANȚA își plasează începuturile în anul 1931. În anul 1950, biblioteca a fost redeschisă și reorganizată sub denumirea de Biblioteca regională a Dobrogei, dobândind atribuții de îndrumare a întregii rețele publice din Dobrogea. Creșterea vertiginosă a colecțiilor, ca și diversificarea și intensificarea activității au determinat autoritățile locale să-i repartizeze în 1963 un nou local, a cărui amenajare a fost ameliorată treptat. Rezultatele bunei organizări nu au întârziat să se arate: este de ajuns să amintim că, în perioadele de maximă solicitare, frecvența zilnică atinge cifra record de 700 de persoane (la o medie zilnică de 500 de cititori), iar cele 200 de locuri ale sălii de lectură nu mai pot face față aflului de solicitanți.

Este binecunoscută în țară activitatea de informare desfășurată de biblioteca publică a bătrânului Tomis. Preocupările ei pentru alcătuirea bibliografiilor locale sînt printre primele semnalate în țară, preocupări care s-au concretizat în apariții repetate de bibliografii. Mai puțin cunoscute sînt eforturile ei — considerabile — pentru a face față cererilor curente de informare, ca și solicitărilor din

partea cercetătorilor Dobrogei pentru valoroasele ei colecții despre Dobrogea, Marea Neagră, Dunărea de jos. Ea este, de asemenea, principalul furnizor de informații pentru instituțiile de stat și organizațiile obștești locale.

Biblioteca își face pregnant simțită prezența în viața culturală a localității. Unele acțiuni culturale, ca de exemplu „Colocviul artelor”, organizat în colaborare cu revista *Tomis*, manifestare de mare succes și eficientă culturală, au devenit tradiționale. Lucrătorii bibliotecii sînt prezenți în paginile presei de cultură sau în cotidiane, cu materiale privind activitatea bibliotecii sau diverse evenimente culturale.

Biblioteca este centru interjudețean de perfecționare a cadrelor.

CRAIOVA

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ DIN CRAIOVA

- După 1944, fondul de cărți de nici 14 000 de volume a devenit de 5 ori mai mare în 1955, de aproape 10 ori mai mare în 1965, de aproape 14 ori mai mare în 1971
- De la 11 000 cititori/frecvență în 1944, s-a ajuns la cifrele record de 115 000 de cititori/frecvență și de aproape 13 400 de cititori înscriși în anul 1972
- Peste 55 la sută din cititori folosesc sala de lectură a bibliotecii, procentul de cărți citite aici reprezentînd 40 la sută din totalul cărților difuzate de bibliotecă, care a ajuns în 1972 la 285 000 de volume
- În 1972, un procent de 90 la sută din cititorii înscriși sînt cititori permanenți ai bibliotecii, iar frecvența medie zilnică atinge cifra de 300 de cititori

Iniințată în decembrie 1908, biblioteca publică din CRAIOVA a cunoscut în viața ei, pînă la instaurarea puterii populare, perioade de progres și de stagnare, în funcție de sprijinul acordat de oficialitățile vremii. Cele mai multe din titlurile valoroase aflate în colecțiile ei proveneau din donațiile lui Alexandru Aman, N. P. Romanescu sau ale Academiei Române, Casei școlare etc.

După 1950, activitatea bibliotecii cunoaște o creștere substanțială în toate domeniile. Cu sprijinul organelor locale de partid și de stat, sînt asigurate condițiile materiale necesare și se iau toate măsurile organizatorice de adaptare permanentă a serviciilor bibliotecii la cerințele de lectură ale populației.

Schimbările petrecute în viața social-economică a Craiovei, devenită puternic centru industrial, în structura profesională a populației, în pregătirea profesională și culturală a cetățenilor sînt ogindite fidel în componența lecturii cititorilor bibliotecii. Mai ales după 1955, mutațiile efectuate sînt evidente: dacă în 1955

beletristica reprezenta 72 la sută din totalul cărților citite, în 1971 celelalte domenii de cunoștințe sînt reprezentate printr-un procent de 45 la sută din totalul publicațiilor difuzate, iar față de întreg ansamblul, cartea social-politică ocupă un procent de 14 la sută.

Activitatea bibliografică a craiovenilor se îndreaptă către valorificarea tezaurului local de tipărituri și a contribuțiilor locale culturale, paralel cu alcătuirea bibliografiei doljene în anii socialismului. Biblioteca constituie un puternic centru de informare prin bogatul fond de referință pe care-l posedă, prin bibliografiile și fișierele tematice pe care neconținut le elaborează în conformitate cu desideratele lansate de beneficiarii ei.

DEVA

BIBLIOTECA MUNICIPIULUI DEVA

- În 1950 avea un fond de publicații de 3 125 de volume, înregistra 924 de cititori, difuza un număr de 924 de cărți
- În anul 1971 sînt consemnate următoarele cifre: fond de cărți — 135 573 de volume; cititori înscrși — 8 426 de persoane; cărți difuzate — 188 648 de volume
- La sfîrșitul anului 1971, biblioteca înscrie în rîndul cititorilor ei 23 la sută din populația Devei, realizînd o frecvență medie zilnică de 350 de persoane

Prima încercare de constituire în orașul DEVA a unei biblioteci destinate publicului din localitate datează din 1867, cînd se înființează biblioteca „Casinei mari”. În prima jumătate a secolului al XX-lea, biblioteca publică devine a funcționa sub denumirea de Biblioteca „Astra”, patronată și condusă fiind de despărțămîntul din localitate al asociației cu același nume. În anul 1949 a început să activeze în cadrul Ateneului popular „Ilie Pintilie”. După 1951 devine bibliotecă regională, în fruntea rețelei de biblioteci publice hunedorene, iar din 1968 funcționează ca bibliotecă a municipiului Deva. Activitatea ei se desfășoară în prezent în localuri diferite, situație dictată atît de necesitatea de cuprindere la lectură a unui număr cît mai mare din populația municipiului (în acest scop au fost create și două filiale în cartierul Dacia și în satul Cristur), cît mai ales de lipsa unui local funcțional, propice (sala de lectură și secția de împrumut sînt situate în clădiri diferite). Proiectul de dezvoltare în perspectivă a municipiului prevede însă construirea unui nou local pentru această importantă instituție culturală a Devei.

În ultimul timp, eforturile colectivului pentru o organizare științifică a muncii s-au concretizat în aplicarea unor măsuri eficiente: s-a trecut la normarea muncii în majoritatea sectoarelor de bibliotecă; pentru orientarea achizițiilor și a muncii bibliografice, se întocmește anual evidența profesiorilor cititorilor; a fost format un colectiv obștesc la care se face apel în munca de completare a fondurilor și pentru programarea acțiunilor de propagandă; colectivul metodic a întreprins sondaje de prospectare a intereselor de lectură, atît în mediul urban cît și în mediul rural.

Grija pentru o servire promptă a cititorilor este una din coordonatele constante ale muncii colectivului. Lucrătorii de la secția de relații cu publicul păstrează o legătură permanentă cu o mare parte a cititorilor, pe care îi înștiințează ori de cîte ori sînt achiziționate lucrări care i-ar putea interesa; în 1971 a fost tipărit un prospect în 4 000 de exemplare pentru propaganda serviciilor oferite de bibliotecă.

Pentru dezvoltarea deprinderilor de lectură ale tineretului, biblioteca municipală a inițiat, începînd cu anul 1971, cercuri de biblioteconomie la liceele din localitate.

O conducere pricepută și receptivă la nou, un colectiv bine încheat și cu dăruire aplecat asupra muncii, rezultate remarcabile în activitate — iată ce putem găsi la biblioteca publică din Deva.

BIBLIOTECA „V. A. URECHIA” DIN GALAȚI

- De la cele 4 000 de volume în 1890, fondurile bibliotecii au crescut pînă la peste 333 000 la mijlocul anului 1972
- În martie 1932 erau înregistrate o frecvență de 1 292 de cititori și difuzarea a 2 083 de volume. — În martie 1972 biblioteca a fost frecventată de peste 10 ori mai mulți cititori și a eliberat de peste 15 ori mai multe cărți decît în martie 1932
- În 1972 dispune de un spațiu de 2 025 mp în 4 nivele, cu 3 988 m de rafturi și 230 de locuri în sala de lectură. Se înregistrează o frecvență de peste 400 de cititori zilnic, cărora li se eliberează în medie 950 de publicații pe zi

Despre istoricul Bibliotecii „V.A. Urechia” din Galați revista noastră a publicat un amplu material²⁾, cu ocazia împlinirii unui veac de existență. Ne vom

2) Bacăru, Livia și Oprea, Nedelcu. *O sută de ani de bibliotecă publică la Galați*. În Revista bibliotecilor, 24, nr. 11, nov 1971, p. 660-664.

mărgini să cităm în cele ce urmează un pasaj dintr-un articol despre condițiile de funcționare a instituției, articol pe care ziarista Lucia Borș l-a publicat în anul 1932 în revista *Boabe de grâu*: „Așezată, adică mai bine zis grămădită în aripa dreaptă a liceului [„V. Alecsandri”, n. red.], și așa nefcăpător pentru cei 800 de copii înscriși, Biblioteca „V. A. Urechia” cuprinde două odăi mai mari și trei mici, cu un culoar îngust și un cap de scară transformat în depozit. Din toate acestea, numai o singură odaie poate fi utilizată de cititori — ca sală de lectură —, care încăperea ar putea cuprinde aproximativ vreo 30 de locuri» [24, n.red.].

De la această mărturie amară și lucidă și pînă la realitatea de astăzi — din 1968, datorită sprijinului atent și eficient al Comitetului județean al P.C.R. și al Consiliului popular județean, biblioteca s-a mutat într-una din cele mai frumoase clădiri din oraș — este o distanță enormă, măsura ei dîndu-ni-o doar dezvoltarea fără precedent a orașului de pe malurile Dunării.

Biblioteca a fost dotată cu mobilier modern, funcțional și estetic, cu materiale pentru asigurarea izolării fonice, creîndu-se un cadru optim studiului și lecturii. Odată cu mutarea în noul local, serviciile bibliotecii s-au completat cu noi sectoare și s-au diversificat, cadrul expozițional a fost substanțial mărit.

IAȘI

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ „GH. ASACHI” DIN IAȘI

- În perioada dinaintea celui de-al doilea război mondial, ritmul anual de creștere a colecțiilor era de 150 de volume. — Astăzi, s-a ajuns la o creștere anuală de 15 000 de volume
- Față de cei 3 500 de cititori în 1937, în anul 1971 numărul cititorilor a fost de peste 6 ori mai mare
- Față de anul 1955, cînd au fost difuzate 134 000 de volume, în anul 1971 au fost puse în circulație de aproape 4 ori mai multe publicații
- Astăzi, în secțiile bibliotecii intră zilnic 500—800 de persoane
- Astăzi, secțiile de împrumut pun la dispoziția cititorilor în rafturi cu acces liber peste 50 000 de publicații

ei făcîndu-se pe baza asimilării metodelor avansate aplicate în biblioteconomia modernă. Lista inovațiilor lansate de biblioteca ieșeană este lungă: ea a fost una din primele unități care au organizat pe baze noi secția pentru copii, care ființează din 1952; în 1960 ea a fost printre primele unități care au introdus accesul liber la rafturile cu publicații pentru cititorii adulți și copii, concomitent cu achiziționarea unui mobilier adecvat. Colectivul bibliotecii a fost unul din puținele care au avut îndrăzneala — prin anii '65 — să introducă fișa cărții în locul greoaiei fișe a cititorului, trecîndu-se astfel la raționalizarea muncii de servire a publicului. Bibliografiile în colecții editate de bibliotecă într-o elevată ținută științifică (*100 de cărți despre...*, colecție din care în anul 1972 a fost elaborat al 14-lea titlu) denotă clar că publicul ieșean s-a învățat să folosească în mod constant serviciile bibliografice oferite de bibliotecă. Achiziționarea și amenajarea unui bogat sector de aparatură audio-vizuală este un indiciu că biblioteca asimilează prompt metode și tehnici noi de difuzare a informațiilor. Concepția colectivului de bibliografi asupra elaborării bibliografiei locale este una din cele mai moderne, axîndu-se în principal pe înregîntarea informației curente privitoare la dezvoltarea județului Iași, paralel cu reliefaarea contribuțiilor trecutului. Dar biblioteca ieșeană este și un important centru de cercetări teoretice și practice privind diferitele aspecte ale muncii de bibliotecă. S-au întreprins astfel cercetări cu privire la eficiența accesului liber la raft, cu privire la lectura în bibliotecă a diverselor categorii de cititori, cu privire la circulația cărților. Din anul acesta, biblioteca din Iași este unul din cele 9 centre interjudețene de perfecționare a cadrelor de bibliotecari.

Succesele constatate sînt rodul muncii unui eminent colectiv, care astăzi numără 26 de cadre de specialitate, dintre care 17 (adică 65 la sută) au o vechime mai mare de 10 ani, iar 13 sînt absolvenți ale unei forme de învățămînt superior.

Biblioteca municipală își face simțită din plin prezența în viața culturală ieșeană. Se urmărește constant o largă cooperare cu alte instituții de cultură și artă: șezători literare în cadrul Salonului literar al bibliotecii, organizate în colaborare cu Asociația scriitorilor din Iași, audiții muzicale în cadrul cursului „Caleidoscop muzical” și cuprinse în programul Universității populare, prezentările bibliografice din ciclul „Cartea săptămîinii”, care se bucură de prezența redactorilor de la Editura „Junimea”.

MIERCUREA-CIUC

BIBLIOTECA ORĂȘENEASCĂ DIN MIERCUREA-CIUC

- Din 1950, fondurile de publicații (cifrindu-se la nici 7 000 de unități) au crescut pînă în 1971 de peste 7 ori
- Din 1950, numărul cititorilor (816 atunci) a crescut pînă în 1971 de aproape 4 ori (intrînd o cincime din populația aptă la lectură a orașului)
- Din 1950, numărul volumelor difuzate de bibliotecă (atunci de-abia 9 600 de unități) a crescut de peste 5 ori.

Orașul MIERCUREA-CIUC are bogate tradiții culturale. După cum amintește Endes Miklós în lucrarea lui privind istoricul scaunului Ciuc, primul cerc de citit — deci și prima bibliotecă laică — s-a înființat în oraș în 22 aprilie 1843, din inițiativa unui grup de intelectuali.

Prima bibliotecă cu caracter într-adevăr public, care și-a deschis larg porțile pentru toate categoriile de locuitori din orașul de la poalele Munților Harghita, a luat ființă odată cu Republica; în 1943 a fost constituită biblioteca orășenească din fondul de cărți al bibliotecii meșteșugarilor. Noua instituție a funcționat în cadrul Ateneului popular „József Attila” și a fost profilată pentru a răspunde necesităților revoluției culturale din primii ani ai democrației populare. În decursul timpului, dezvoltarea bibliotecii a cunoscut un ritm ascendent, atît sub raportul dotărilor cit și al întăririi influenței ei asupra populației orașului. În 1968, Miercurea-Ciuc devine reședința noului județ Harghita; ca urmare, și biblioteca orășenească trebuie să facă față sarcinilor multiple decurgînd din calitatea ei de instituție de cultură a orașului și a județului.

Procentul de creștere a colecțiilor, mărirea numărului de cititori, intensificarea circulației cărții, creșterea solicitărilor — nu numai de carte, ci și de informare — din oraș și din alte localități ale județului dovedesc importanța și rolul tot mai mare pe care biblioteca orășenească îl deține în viața culturală și științifică a Harghitei. În 1971, procentul de atragere a populației la lectură realizat de ea ajunsese la 19 la sută.

Dar biblioteca își face simțită prezența și prin altă latură a activității ei: ea oferă un cadru propice dezvoltării mișcării literare din oras, prin organizarea unor acțiuni de prestigiu: cercuri literare, întîlniri cu scriitorii, conferințe și recitaluri de poezie etc.

ORADEA

BIBLIOTECA MUNICIPIULUI ORADEA

- În 1911 avea sub 9 000 de volume, în 1931 — 40 000 de volume, în 1941 — 50 000 de volume, în 1951 — tot 50 000 de volume, în 1961 — aproape 96 000 de volume, în 1972 — 310 000 de volume
- În 1938 avea 2 300 de cititori, în 1971 a realizat 16 000 de cititori înscriși, cu un indice de lectură de 27
- În 1938 erau consultate cam 8 300 de volume, în 1971 au fost difuzate peste 444 000 de volume (deci de 53 de ori mai multe), din care cartea de studiu și informare reprezintă un procent de 30 la sută

Despre o bibliotecă publică la ORADEA, în sensul strict al cuvîntului, se poate vorbi abia din anul 1911, cînd din fondul de cărți reunit al bibliotecilor școlare a fost creată o bibliotecă centrală, care putea fi folosită de cititorii de orice vîrstă. După instaurarea puterii democrat-populare, se înregistreză și la Oradea o accentuată învioreare a muncii cu cartea în rîndul maselor. În 1950 are loc o reorganizare a bibliotecilor de pe teritoriul orașului, creîndu-se biblioteca centrală a municipiului Oradea, în scopul de a satisface cerințele de lectură ale populației locale și pentru a asigura asistența de specialitate pentru bibliotecile publice din orașele și comunele fostului județ Bihor. Ulterior, biblioteca devine regională, își intensifică activitatea la centru — favorizată și de amplasarea bibliotecii într-unul dintre cele mai valoroase monumente arhitectonice ale orașului — și își mărește sfera de influență asupra unei rețele teritoriale mult mai întinse de unități. Se trece treptat la organizarea colecțiilor, la conturarea fondului de publicații vechi (care numără astăzi 103 000 de cărți și 12 000 de reviste, apoi albume, hărți și manuscrise), la constituirea unui fond de interes local (care se ridică în prezent la aproape 1 000 de unități). Cititorii au la dispoziție două săli de lectură cu 160 de locuri (pentru adulți și copii), dotate cu un fond de referință reprezentativ, și două secții de împrumut (pentru adulți și copii), cu acces liber al cititorilor la rafturile cu publicații.

Preocuparea colectivului bibliotecii pentru satisfacerea dezideratelor tuturor cititorilor din oraș se vedește și în faptul că, din cele peste 444 000 de tipărituri puse în circulație în 1971, 133 500 au fost publicații în limba maghiară.

PITEȘTI

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ DIN PITEȘTI

An	Cititori	Cărți difuzate	Periodice consultate	Frecvența consultate
1951	2 315	15 752	1 819	27 081
1955	4 725	62 044	6 705	36 963
1965	3 202	73 347	—	32 092
1971	8 014	144 419	78 091	80 921

- La constituire, în 1951, avea 9 436 de cărți, 3 809 broșuri și câteva abonamente la periodice. — În prezent are 186 000 de cărți și colecții de periodice

Primele date despre o bibliotecă publică pe teritoriul orașului PITEȘTI, sînt consemnate în 1869, cînd o locuitoare a „urbei Pitești”, Paraschiva Ștefu, face o donație bănească pentru înființarea unei biblioteci publice. Biblioteca este înființată însă abia în 1886 și a funcționat în localul gimnaziului local, după care s-a contopit cu fondurile de carte școlară. Rolul de bibliotecă publică este preluat de biblioteca particulară „Ionescu Gion”, înființată în 1929 din inițiativa locale.

În anii puterii populare, aceste tradiții culturale progresiste sînt continuate și dezvoltate prin constituirea în 1949 a Ateneului popular „N. Bălcescu” a cărui bibliotecă devine nucleul bibliotecii publice actuale. În 1951, anul constituirii ei, biblioteca deține o colecție de cărți mai mult decît modestă de nici 10 000 de exemplare; „averea” actuală a bibliotecii se cifrează la aproape 200 000 de unități, din care a început să se desprindă un valoros fond de carte rară și veche, ca și o colecție mereu în creștere de tipărituri locale.

În 1955, biblioteca este instalată definitiv în clădirea Palatului culturii. Dezvoltarea fără precedent a economiei orașului a declanșat o adevărată explozie demografică și o diversificare uimitoare a profesiilor locuitorilor, a determinat transformarea Piteștiului în centru de învățămînt superior, fapt care s-a reflectat nemijlocit în creșterea intereselor de informare ale populației, cărora biblioteca publică — cea mai mare unitate de acest fel din oraș — a trebuit să le facă față, în primul rînd printr-o politică de achiziții în conformitate cu aceste cereri, în al doilea rînd prin crearea unor instrumente de informare capabile să răspundă prompt și exact acestor cereri. Biblioteca a devenit, de asemenea, un adevărat centru pentru informarea organelor locale de partid și de stat. Datorită fondurilor de publicații din și despre județul Argeș, biblioteca polarizează în jurul ei pe toți cercetătorii istoriei locale, printre care se numără nu puțini lucrători ai ei. Din 1971, Biblioteca municipală din Pitești a devenit centru interjudețean de perfecționare

a cadrelor din bibliotecile orașenești și comunale.

PLOIȘTI

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ „N. IORGA” DIN PLOIȘTI

- 1921 — fondul de cărți inaugural număra 1 300 de volume, acumulate prin donații
- 1951 — colecțiile de publicații se ridică la 18 000 de unități, inscrierile de cititori la 2 400 de persoane, numărul cărților difuzate la 29 000 de volume
- 1955 — „Averea” bibliotecii se cifrează la 57 000 de cărți, statisticile înregistrează 4 400 de cititori și 70 000 de publicații citite
- 1961 — colecțiile ajung la 122 000 de unități, se realizează un număr de 15 500 de cititori și 157 000 de cărți difuzate
- 1971 — fondurile număra 176 000 de unități, au fost înscrși 20 000 de cititori, cărora le-au fost difuzate 548 000 de publicații

S-a scurs un an de cînd Biblioteca municipală „N. Iorga” din PLOIȘTI și-a sărbătorit 50 de ani de existență, și revista a oglindit în coloanele ei³⁾ importanța acestui eveniment.

Nu ne vom ocupa, de aceea, în cele ce urmează de „treptele în timp” ale biografiei ei, ci ne propunem să evidențiem coordonatele care o definesc ca instituție aptă să promoveze și să statornicească o legătură indisolubilă între carte și cititor, între informație și beneficiarul ei, să mobilizeze un număr cit mai mare, mai expresiv și mai variat de cititori din toate categoriile sociale la actul lecturii.

Amplasată într-un cadru elegant, spațios, chiar dacă nu întru totul funcțional — cel oferit de Palatul culturii — dispunînd de un efectiv lărgit de cadre specializate și bucurîndu-se de sprijinul constant și eficient al organelor locale de partid și de stat, biblioteca își poate extinde aria activității pe multiple direcții. O politică organizată, prospectivă și realistă a completării colecțiilor, diversificarea serviciilor adresate publicului prin crearea secțiilor speciale, inițierea unor eficiente manifestări de propăgandă, întărirea potențialului informațional al bibliotecii, cooperarea și colaborarea cu alte instituții pe linia centralizării evidenței achizițiilor și a coordonării unitare a activității rețelei de biblioteci publice de pe teritoriul orașului (activitate în care biblioteca este o deschizătoare de drumuri curajoasă), în sfîrșit organizarea științifică a fluxului muncii (prin elaborare de norme de muncă, alt domeniu în care biblioteca se poate socoti o pionieră) constituie principalele repere ale planului de muncă ploieștean.

3) Alexandru, Val. *Biblioteca municipală „N. Iorga” din Ploiești la aniversarea semicentenarioului*. In: *Revista bibliotecilor*, 24, nr. 12, dec 1971, p. 732—733. — Pentru istoric, vezi: Maxim, Gh. *Tradițiile unei biblioteci regionale*. In: *Revista bibliotecilor*, 19, nr. 5, mai 1966, p. 280—286.

Biblioteca a reușit să-și structureze colecțiile de publicații, delimitându-și ariile de competență și profilându-le prioritar în funcție de condițiile social-politice, economice, culturale, demografice ale municipiului Ploiești și ale județului Prahova, fără a renunța totuși la matca enciclopedică a fondurilor.

În ultimii ani, biblioteca și-a amplificat valențele științifice, informaționale. Ea a realizat un larg sistem informațional, care s-a dezvoltat pe suportul unui ansamblu complex de cataloage și fișiere tematice, și-a extins aria de cuprindere bibliografică, răspunzând competent exigențelor diversificate ale cititorilor, organizațiilor obștești, instituțiilor și întreprinderilor prahovene.

Prezența bibliotecii în viața culturală bogată a Ploieștilui este un aspect mai puțin cunoscut de cititorii noștri. Biblioteca a inițiat și a organizat acțiuni de amploare, cu participarea rețelei de cinematografie, a teatrului, a filarmonicii, a universității populare. Stagiunea permanentă de audiții muzicale, organizată cu concursul Filarmonicii și a Liceului de muzică, a intrat în cel de-al doilea an de funcționare; din acest an funcționează în cadrul Universității populare cursul de istorie a tiparului, a cărții și a bibliotecilor.

Activitatea cenaclului literar ce funcționează pe lângă secția pentru copii a bibliotecii a rodit în patru plăchete de versuri, publicate anual. Toate aceste activități și servicii explică și creșterile dobândite pe linia structurii compositionale a cititorilor și a cărților citite: față de 1955, în 1971 numărul cititorilor muncitori și studenți a fost aproximativ de 8 ori mai mare, al tehnicienilor de peste 4 ori, al cititorilor adulți în general de 6 ori mai mare; în 1971 s-au citit de 10 ori mai multe cărți social-politice și de 12 ori mai multe cărți tehnico-științifice decât în 1965.

Biblioteca a desfășurat în acești ani o serie de acțiuni menite să îndrume, să coordoneze, să ridice prestigiul celorlalte unități din județ. Ea a organizat anual, începând cu 1955, cursuri de calificare, de perfecționare sau de specializare pentru bibliotecarii din bibliotecile orașenești și comunale ale fostei regiuni Ploiești sau ale actualului județ Prahova. Din inițiativa bibliotecii, a luat ființă în 1969 cercul de comunicări și referate al Filialei Prahova a Asociației bibliotecarilor din țara noastră. Începând cu anul acesta, Biblioteca municipală Ploiești este centru interjudețean de perfecționare a cadrelor din bibliotecă.

Colectivul bibliotecii este un exemplu de dăruire și de pricepere profesională. Din cei 27 de specialiști, 10 lucrători au

o vechime mai mare de 10 ani, iar 5 au o vechime mai mare de 15 ani în munca de bibliotecă.

REGHIN

BIBLIOTECA ORĂȘENEASCĂ DIN REGHIN

- Colecțiile de publicații au evoluat de la 2 210 volume în 1950, la 13 600 în 1955, la 29 000 în 1960, la 56 500 în 1971, realizând o creștere anuală de 3 000 de volume
- Numărul cititorilor a crescut de la 380 în 1950, la 1 860 în 1955, la aproape 3 700 în 1960, la peste 4 000 în 1971, realizându-se o frecvență medie zilnică de 150-200 de cititori.
- Numărul volumelor difuzate a crescut de la 2 100 în 1950, la 29 700 în 1955, la peste 55 000 în 1960, la aproape 83 000 în 1971, ajungându-se astăzi la eliberarea unui număr de 330 de volume zilnic
- Indicele de lectură s-a transformat din 5,5 (în 1950) în 15,6 (în 1955), în 16,4 (în 1960), în 20,2 (în 1971)

Cuprindem în acest grupaj consacrat bibliotecilor municipale și orașenești din centrele de județ Biblioteca orașenească din REGHIN pentru că nu putem trece impasibil, în momentul de față, de trecerea dar și de bilanț pe care îl reprezintă aniversarea Republicii, pe lângă un exemplu atât de elocvent de muncă perseverentă și pricepută pusă în slujba creării unui serviciu eficient de bibliotecă, pe lângă o pildă atât de grăitoare de felul în care respectul și bunăvoința autorităților locale cresc în măsura în care biblioteca își întărește autoritatea și eficiența muncii în colectivitate.

Până la Eliberare, în Reghin nu a existat o bibliotecă publică propriu-zisă; în documente sînt consemnate doar câteva încercări de constituire a unor colecții aparținînd diferitelor asociații.

Biblioteca orașenească și-a început activitatea la 20 octombrie 1950.

Perioada anilor 1951-1955 se caracterizează printr-o activitate asiduă de completare a colecțiilor, corespunderii specificului localității, intereselor și cerințelor cititorilor. De asemenea, se profilează și preocuparea personalului bibliotecii de a organiza și de a dezvoltă fondul de publicații pe baze științifice, prin alcătuirea cataloagelor și a altor instrumente de informare. Biblioteca a contribuit în masivă măsură în acel timp la organizarea rețelei de bibliotecă comunale din raion.

Anul 1955 a constituit pentru bibliotecă un prag de trecere către o nouă etapă de organizare. Semnificativă este în primul rînd mutarea bibliotecii în localul actual, mai spațios decât precedentul și amplasat în zona centrală a orașului, care a permis o dotare corespunderă cu

mobilier funcțional, organizarea fondului de cărți în cele mai bune condiții, o apropiere a cititorului de carte prin amenajarea accesului liber la raft (în 1962), o mai atentă îndrumare a intereselor lui de lectură. Din 1964 secția pentru copii își desfășoară activitatea într-un local propriu, iar din 1968 este pusă la dispoziția cititorilor o nouă sală de lectură cu 40 de locuri pentru periodice. Colaborând cu toate instituțiile din oraș, făcându-și simțită prezența în sprijinul cerințelor de informare ale cititorilor, biblioteca și-a câștigat un loc de frunte în cadrul instituțiilor culturale din oraș, activitatea ei fiind apreciată și respectată de toți locuitorii orașului. Cercul statornic de cititori, în continuă creștere, este format din cele mai diferite categorii de oameni ai muncii și din tineretul studios: muncitori, țărani, tehnicieni, ingineri, funcționari, elevi; adulții reprezintă 60 la sută din numărul total al cititorilor.

SLATINA

BIBLIOTECA ORĂȘENEASCĂ DIN SLATINA

- În 1951, la înființare, biblioteca avea 2.000 de volume, în 1963 avea 20.000 de volume, în 1971 avea 50.000 de volume
- În 1955 inseria 700 de cititori (din care 80 la sută elevi), în 1965 număra peste 2.100 de cititori, iar în 1971 ajungea la 2.900 de cititori (din care 60 la sută sînt muncitori, tehnicieni și ingineri din întreprinderile orașului), cu o frecvență de aproape 20.000 de persoane anual
- În 1955, 90 la sută din cărțile citite erau din domeniul beletristicii. În 1971, 42 la sută din publicațiile difuzate sînt din alte domenii decît beletristica, trecîndu-se de la indicile de lectură 7 la indicile de lectură 16

În SLATINA, primele încercări de a constitui o bibliotecă publică datează din anul 1938, cînd ia ființă prima bibliotecă școlară care împrumuta cărți și cetățenilor din oraș. Mai tîrziu funcționează și o bibliotecă pe lângă primărie, denumită Biblioteca „Adrian” după numele donatorului, bibliotecă ce își încetează activitatea prin anul 1947. Actuala bibliotecă publică este înființată în 1951, cu un fond de 2.000 de cărți.

De atunci ea nu a încetat să caute căile optime de rezolvare a sarcinilor impuse de noua realitate socialistă, care la Slatina poartă numele de Uzina de aluminiu „16 Februarie”. Aceste căutări pentru mai bine și mai mult au împins, inevitabil, biblioteca pe făgașul modernizării metodelor și al organizării științifice a muncii. Numai astfel, în condiții de minimă schemă (biblioteca a funcționat pînă în 1970 cu 3 lucrători, iar în prezent are doar 5 posturi de bibliotecar), ea și-a putut extinde serviciile, odată cu repartizarea unor spații su-

plimentare, organizînd o sală de lectură pentru adulți, o secție pentru copii, o secție de împrumut pentru adulți, o mică secție muzicală.

Activitatea bibliotecii a cunoscut creșteri substanțiale odată cu aplicarea Legii privind noua împărțire administrativă a teritoriului țării, cînd Slatina a devenit centrul județului Olt.

Era firesc ca, într-un oraș cu un profil industrial atît de puternic, atragerea la lectură a populației active și îmbunătățirea difuzării cărții de studiu și de informare să constituie preocupări constante ale colectivului de bibliotecari. Și iată rezultatele: dacă în 1955, 80 la sută dintre cititori erau elevi iar ponderea literaturii beletristice era de 90 la sută din totalul cărților vehiculate, astăzi, 60 la sută dintre cititori sînt muncitori și tehnicieni din întreprinderile orașului, iar cartea nonbeletristică ocupă un procent de 42 la sută din totalul cărților citite.

În această bibliotecă sînt aplicate metode eficiente și moderne de prospectare a intereselor de lectură ale populației, atît în vederea declanșării acțiunilor de informare, cît și pentru stabilirea planului de manifestări de propagandă.

SIBIU

BIBLIOTECA „ASTRA” DIN SIBIU

- Între 1862 și 1944, în 82 de ani, colecțiile bibliotecii au crescut cu 97.577 de unități
- Între 1947 și 1972, în 25 de ani, colecțiile bibliotecii au crescut cu aproape 210.000 de unități, ajungînd la 288.000 de unități
- În 1938 mica sală de lectură avea 20 de locuri, în 1972 cele 3 săli de lectură au 160 de locuri
- În 1938, într-o săptămînă a lunii ianuarie, biblioteca a fost frecventată de un număr de 51 de cititori (înscrîși 42, din care: 19 intelectuali, 18 tineret studios, 5 alte profesioniști), care au citit 79 de cărți (din care 70 de cărți beletristice, 2 științifice, 2 social-politice, 5 alte materii)
- În 1972, într-o săptămînă a lunii februarie, biblioteca a fost frecventată de 519 cititori (din care: 67 muncitori și țărani, 90 intelectuali, 294 tineret studios, 68 alte profesioniști, care au citit 9.970 de cărți (din care: 1.345 social-politice, 382 tehnice, 966 științifice, 5.400 beletristice, 1.845 alte materii)
- În 1971, din cele aproape 361.000 de publicații consultate, aproape 40 la sută sînt cărți nonbeletristice, iar pentru secția maturi procentul atinge peste 55 la sută

Mîndrie a locuitorilor de pe Cibin, Biblioteca „Astra” din SIBIU a fost creată în anul 1861 ca Bibliotecă centrală a Asociației transilvane pentru literatura română și cultura poporului român („ASTRA”). În 1949 biblioteca devine instituție de stat, pendinte de Așezămintele culturale. Îndeplinește pe rînd funcțiile de bibliotecă regională (pînă în 1952), de bibliotecă raională și orășenească (pînă în 1968). Ca bibliotecă municipală (din

1968 încoace), organizează și deservește lectura publică și activitatea de documentare în special în domeniul științelor umanistice; susține activitatea colectivelor de cercetare din cadrul Centrului din Sibiu al Academiei de Științe Sociale și Politice, din cadrul grupului de facultăți sibiene, al Muzeului Brukenthal, al filialelelor asociațiilor științifice ale cadrelor didactice etc. Ea este una din primele biblioteci publice de la noi care au dovedit în practică că sarcina de a asigura lectura publică poate să fie îmbinată cu sarcina de a asigura informarea la nivel universitar, cu funcțiile de bibliotecă centrală a unei rețele teritoriale, dezvoltându-se armonios, fără a lătura a activității în favoarea alteia. Ea reprezintă una din principalele unități de documentare în problemele istoriei și culturii din Transilvania, la care apelează cercetătorii din întreaga țară, datorită colecțiilor ei speciale (aproape 118 000 de volume cu apariții dinainte de 1944, peste 41 000 de colecții de periodice vechi, peste 6 400 de documente și manuscrise, peste 500 de piese iconografice, 362 de exemplare de carte veche românească).

În această perioadă, ea și-a lărgit considerabil cadrul organizatoric, prin înființarea serviciului de informare (producția bibliografică a colectivului se remarcă printr-un înalt nivel științific și o calitate grafică excepțională), prin consolidarea celor 4 filiale aflate în diverse cartiere.

Situată în centrul orașului Sibiu, în fosta clădire centrală a Astei în care funcționează din 1905, biblioteca este astăzi „sufocată” sub povara colecțiilor care nu-și mai găsesc locul în spațiul actual. În prezent se depun strădanii pentru construirea unor depozite și a altor spații pentru conservarea colecțiilor.

Din cei 33 de lucrători ai instituției, 14 salariați au o vechime mai mare de 10 ani în munca de bibliotecă.

Instituție cultural-științifică cu vechi tradiții, cu un bogat și îndelungat trecut în istoria culturală a poporului nostru biblioteca publică sibiană constituie unul din numeroasele exemple de dezvoltare și integrare creatoare în contemporaneitate a unor vechi așezăminte de cultură, ca un fenomen caracteristic al vieții spirituale a României socialiste.

SATU—MARE

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ DIN SATU-MARE

- În 1952, la înființare, fondul de publicații număra 6 000 de unități
- În 1953 biblioteca avea 8 500 de volume; în 1960 fondul devenise de 3 ori mai mare, în 1965 de 4 ori mai mare, în 1971 de aproape 7 ori mai mare, ajungând la peste

54 000 de volume; valoarea în bani a colecției este astăzi de 19 ori mai mare decât în 1953

- În 1953 biblioteca număra 1 400 de cititori; în 1960 numărul lor crescuse de 3 ori, în 1971 de peste 4 ori, ajungându-se la 6 034 de înscrieri
- În 1953, biblioteca eliberase aproape 17 000 de volume, în 1960 de 4,3 ori mai multe, în 1965 de peste 9 ori mai multe, în 1971 de peste 10 ori mai multe, ajungându-se la difuzarea a 171 000 de publicații
- În 1953 biblioteca avea 3 salariați, în 1960 de 2 ori mai mult, în 1971 de 4 ori mai mult, schema înregistrând 12 posturi
- În 1972 biblioteca se mută într-un nou local

TÎRGU—JIU

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ DIN TÎRGU-JIU

- Fondurile de publicații au crescut de la 3—4 000 de unități în 1954, la peste 13 500 în 1958, la aproape 23 000 în 1972. Biblioteca este abonată la peste 100 de publicații periodice
- Numărul cititorilor a crescut de la 2 500 în 1953, la aproape 3 700 în 1968, la 4 700 în 1971, la 3 347 la mijlocul anului 1972
- Numărul cărților difuzate de bibliotecă a crescut de la 27 000 în 1953, la peste 45 000 în 1968, la aproape 66 000 în 1971, la peste 36 000 în prima jumătate a anului 1972
- Secția pentru copii înregistrează următoarele realizări: 1968 — 1 000 de cititori înscriși și peste 19 000 de cărți difuzate; 1971 — peste 1 500 de cititori înscriși, peste 10 500 de frecvențatori, aproape 28 000 de publicații difuzate

„Scopul bibliotecii este de a pune la îndemina oricărui cititor cărțile și revistele necesare pentru cultivarea minții, a înțepinții și dezvoltarea gustului cititorului, înlesnind astfel înălțarea nivelului cultural local” — sint principiile care au însușit pe Cristian și Alexandru Tell, fondatorii primei biblioteci publice din TÎRGU-JIU, înființate în decembrie 1934. În forma ei actuală, biblioteca este reorganizată în anii '50, sporindu-și de atunci necontenit fondurile de publicații și numărul cititorilor. Grație atenției de care se bucură această instituție din partea organelor locale de partid și de stat, spațiul ocupat de bibliotecă — instalată acum într-una din cele mai frumoase clădiri ale orașului — s-a dublat în anul 1971. Extinderea a permis amenajarea unei săli de lectură, depozitarea în condiții moderne a întregului fond de cărți, introducerea în circulație a unor valoroase colecții de carte veche, reorganizarea secției pentru copii, înființată în 1951 și devenită astăzi una din cele mai prospere și mai moderne secții din țară.

Atenția colectivului s-a îndreptat constant către rezolvarea uneia din principalele probleme ale unei biblioteci: închegarea colecțiilor de publicații, în conformitate cu locul pe care ea îl ocupă ca principală bibliotecă a municipiului și a județului. În afara achizițiilor din pro-

ducția editorială curentă, colectivul s-a străduit să completeze fondurile prin transferuri de publicații de la Rezerva națională de carte a Bibliotecii Centrale de Stat.

Informarea este un sector de muncă nou creat în biblioteca din Tîrgu-Jiu. Pe lângă informațiile orale curente, colectivul de bibliografi a început lucrările pentru conturarea unor fișiere tematice în ajutorul celor care studiază științele sociale, pentru o mai bună valorificare a documentelor de partid și de stat și pentru alcătuirea bibliografiei locale.

Cele două filiale ale bibliotecii, create după 1968 și provenite din două biblioteci comunale, beneficiază astăzi de condiții materiale bune și de o aprovizionare ritmică cu publicații. Tot pe linia lărgirii sferei de influență a bibliotecii se înscrie și organizarea unor puncte de împrumut în cartierele mărginașe ale orașului.

În prezent, biblioteca beneficiază de un colectiv de 10 lucrători cu o îndelungată experiență în muncă, din care 4 au studii medii și superioare de specialitate.

TÎRGU—MUREȘ

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ DIN TÎRGU-MUREȘ

- 1935 — 301 cititori înscrși, sub 8 500 de cărți difuzate, sub 2 000 de frecvențatori anual
- 1945 — aproximativ 66 500 de volume în fonduri, sub 900 de cititori înscrși, 21 500 de publicații difuzate, sub 10 500 de frecvențatori anual
- 1955 — peste 122 200 de volume în colecții, aproximativ 9 000 de cititori înscrși, 114 000 de publicații difuzate, peste 93 000 de frecvențatori anual
- 1965 — 262 500 de publicații în colecții, aproape 11 500 de cititori înscrși, aproape 295 000 de publicații difuzate, aproape 124 000 de frecvențatori anual
- 1971 — aproximativ 12 500 de cititori înscrși, peste 340 000 de publicații difuzate, peste 128 000 de frecvențatori
- 1972 — fondul total de publicații al bibliotecii se ridică la aproape 663 000 de unități

La TÎRGU-MUREȘ — oraș cu o veche și bogată tradiție culturală — biblioteca publică a luat ființă în noiembrie 1913, sub denumirea de „Biblioteca Palatului cultural”. În 1918, fondurile ei ajunseseră deja la aproximativ 30 000 de volume. După primul război mondial, datorită inițiativelor unor intelectuali inimoși care au sprijinit-o prin donații de cărți și de bani, colecțiile bibliotecii se îmbogățesc cu numeroase și valoroase publicații românești. Despre o substanțială și ritmică dezvoltare a bibliotecii se poate vorbi însă numai după proclamarea Republicii, parțial și în consens cu dezvoltarea econo-

mică și demografică a municipiului. Într-o primă etapă, biblioteca și-a dezvoltat cu precădere serviciile adresate publicului, luând măsuri care vizau în special intensificarea circulației fondurilor, atragerea la lectură a celor mai diverse categorii ale populației. Și, în această privință, colectivul a ajuns la rezultate notabile: în 1972 biblioteca înscrisa 15,7 la sută din populația orașului. Dintr-un studiu privind frecventarea de către populația activă din municipiu a bibliotecii, s-a ajuns însă la concluzia că dezvoltarea multilaterală a localității deservește impune bibliotecii un ritm nou de activitate, căutarea unor soluții, forme și metode moderne de muncă și mai ales diversificarea serviciilor, înscrierea lor pe coordonatele realității țîrgmureșene. Rezultatele pozitive ale eforturilor colectivului de a răspunde prompt necesităților sociale, de culturalizare și informare ale oamenilor muncii din Tîrgu-Mureș sînt astăzi — la aproape doi ani de la analiza activității — clare, atît pentru publicul cititor cit și pentru autoritățile locale.

De-a lungul anilor, biblioteca a devenit un adevărat laborator de studii bibliografice, îndreptate atît către scrutarea trecutului local, cit și spre constituirea unor moderne instrumente de informare în domeniile de cunoștințe interesînd cu precădere pe cititorii ei.

Din anul 1971 biblioteca este centru interjudețean de perfecționare a cadrelor de bibliotecari.

TÎRGOVIȘTE

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ DIN TÎRGOVIȘTE

- 1951 — La înființare are 1 600 de volume, administrate de un singur salariat
- 1958 — Fondul de cărți ajunge la 18 000 de volume, schema bibliotecii înregistrează 5 posturi
- 1968 — Colecțiile numără 44 000 de unități, înscrierile de cititori ajung la aproape 5 500 de persoane, sînt difuzate 86 000 de volume și se realizează o frecvență medie zilnică de 100 de persoane
- 1971 — Se înregistrează peste 6 700 de cititori anual, cu o frecvență zilnică medie de 135 de persoane, sînt difuzate peste 105 000 de cărți anual și sînt date spre consultare peste 6 700 de periodice anual. Biblioteca are un serviciu de informare pu-ternic, face studii de bibliografie locală, își continuă munca de îndrumare metodică în județ
- 1972 — Fondul de publicații ajunge la aproape 70 500 la mijlocul anului. Biblioteca este abonată la 105 periodice. Incepe reorganizarea colecțiilor de publicații și se completează sistemul de cataloage. Din cei 15 salariați ai bibliotecii, 13 sînt cadre de specialitate, iar dintre aceștia, 6 au o vechime de peste 10 ani în munca de bibliotecă.

BIBLIOTECA ORĂȘENEASCĂ DIN ZALĂU

- Colecțiile de publicații cresc de la 1.992 unități în 1952, la 12.000 de unități în 1957, la aproape 18.000 în 1959, la peste 26.000 în 1965, la aproape 39.000 în 1971
- Numărul cititorilor înscrși evoluează de la 500 în 1955, la aproape 2.900 (din 15.000 de locuitori) în 1965; în 1972, cititorii bibliotecii formează 14 la sută din populația orașului
- În 1972 realizează un indice de lectură de aproape 15

Biblioteca orășenească din ZALĂU, județul Sălaj, este în întregime o realizare culturală a primilor ani de după proclamarea Republicii : a luat ființă la 23 August 1950, cu un fond minim de cărți ; la doi ani de la înființare nu avea nici 2.000 de volume. În 1952 devine bibliotecă rațională, primind și sarcini de îndrumare a bibliotecilor comunale pendinte, pe lângă funcția de instituție culturală a orașului. După citeva schimbări succesive de localuri, în 1959 biblioteca este adăpostită într-un local corespunzător dezvoltării ei de atunci, acordându-i-se denumirea de Biblioteca raională „Ionita Scipione Bădescu”, denumire pe care o poartă și astăzi. Spațiul afectat a permis trecerea la organizarea științifică a fondurilor de publicații, la amenajarea unei săli de împrumut cu acces liber la valorile cu cărți și a unei frumoase săli de lectură.

În 1968 Zalău devine centrul politico-administrativ al noului județ Sălaj, iar biblioteca o instituție culturală de primă importanță în viața în continuă dezvoltare a orașului. Vechiul local dovedindu-se neîndestulător, biblioteca este mutată în 1971 într-una din cele mai frumoase clădiri din centrul orașului. În prezent, colectivul vădește serioase preocupări pentru completarea colecțiilor de publicații — cărți și periodice —, mai ales din domeniul tehnicii legate de profilul întreprinderilor construite în localitate în ultimii ani : fabrica de produse ceramice, fabrica de armături metalice, filatura de bumbac.

În acest sens, s-a făcut apel și la serviciile oferite de Rezerva națională de carte din cadrul Bibliotecii Centrale de Stat, se practică intens împrumutul interbibliotecar cu Biblioteca centrală universitară din Cluj și cu Biblioteca municipală din Cluj. Componenta publicului cititor și a cărților citite s-a schimbat fundamental : dacă în 1955 majoritatea cititorilor era formată din copii, astăzi un număr însemnat de cititori este recrutat din rândul muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor, al țăranilor antrenați în producție ; dacă în 1965 majoritatea cărților puse în circulație de bibliotecă erau cărți

beletristice și pentru copii, sfârșitul anului 1972 va consemna atingerea unui procent apreciabil de carte din domeniile științe sociale și științe tehnice.

La Zalău, ca pretutindeni, eforturile unui vâjn colectiv de bibliotecari pentru a face față — în condițiile unei scheme insuficiente în raport cu sarcinile care revin bibliotecii ca unitate activând într-o reședință de județ — comandamentelor sociale ale populației orașului și județului se fac pregnant simțite.

Scopul urmărit prin consemnarea atitor cifre și fapte nu a fost acela de a încerca o sinteză, ci de a forma o convingere : și anume aceea că bibliotecile noastre urbane se află astăzi într-o fază de dezvoltare calitativ nouă, superioară.

Mersul ascendent al bibliotecilor municipale și orășenești din țara noastră este o urmare firească a dezvoltării complexe, multilaterale a așezărilor urbane din țara noastră. Plasarea bibliotecilor publice în consens cu dezideratele unei societăți în continuă propășire, însușirea de către acestea a comandamentului social al timpului nostru le conferă prestigiu și un loc bine definit în ansamblul factorilor educaționali și instructivi locali și naționali.

Caracterul de bibliotecă publică s-a impieft, de-a lungul anilor, din ce în ce mai strins cu funcția de informare, cu sarcina de conservare, dezvoltare și valorificare bibliografică a tipăriturilor de interes local, cu munca de elaborare și editare de materiale bibliografice, metode și de propagandă pentru întreaga rețea județeană de biblioteci publice, cu funcția de asistență de specialitate, ca factor de perfecționare a pregătirii cadrelor de bibliotecari din județ și ca bibliotecă-centrală a rețelei. Exigența științifică și-a pus adinc amprenta asupra activității lor, atit în organizarea muncii cit și în elaborarea lucrărilor. Înșai viuziunea bibliotecarilor asupra menirii muncii lor s-a schimbat, căci mutația trebuia să se producă mai întâi în conștiința lor : căutările asidue și pasionate pentru „mai bine” și „mai eficient”, munca perseverentă, de ani de zile au contribuit la formarea unui corp de bibliotecari bine încheat, stabil, printre care găsim conducători de prestanță, excelenți organizatori, nume cunoscute ale biblioteconomiei românești, cercetători consacrați ai istoriei locale, spirite aplecate cu răbdare și competență asupra fenomenului lecturii în multiplele lui fațete, curajoși experimenteratori și propagatori ai noului în muncă.

Biblioteci de învățămînt superior

Ioana TAUTU

Deși actul de naștere al multor biblioteci de învățămînt superior din țara noastră arată o vîrstă venerabilă (B.C.U.-Iași, 1839; Biblioteca Institutului medico-farmaceutic din București, 1869; Biblioteca Institutului agronomic „Dr. Petru Groza” din Cluj, 1869; B.C.U.-Cluj și Biblioteca Institutului medico-farmaceutic din Cluj, 1872; Biblioteca Institutului medico-farmaceutic din Iași, 1881; Biblioteca Institutului politehnic din București, 1881—1888; Biblioteca Institutului politehnic din Cluj, 1882; B.C.U. București, 1895 ș. a.), despre o rețea a bibliotecilor de învățămînt superior, unitar constituită și dezvoltată în virtutea unei concepții înaintate despre rolul bibliotecilor de acest tip în societatea contemporană, putem vorbi doar în ultimul pătrar de veac, căsă despre una din realizările socialismului.

Anul 1948, anul reformei învățămîntului, a marcat un moment deosebit însemnătate pentru evoluția bibliotecilor de învățămînt superior. Putem nota, după această dată, o creștere numerică remarcabilă, de la aproximativ 20 de unități, la 35 în 1960 și 47 în 1971. Cîteva biblioteci, printre care cea a Institutului agronomic „Ion Ionescu de la Brad” și cea a Institutului politehnic din Iași, cea a Institutului de construcții și cea a Institutului de petrol, gaze și geologie din București, Biblioteca Institutului de medicină și farmacie din Tg. Mureș, Biblioteca centrală universitară din Timișoara ș.a., își numără anii de existență chiar de la 1948. Altele sînt creații ale anilor următori. Numai în perioada 1959—1963 au fost create, odată cu institutele respective, 10 biblioteci ale unor institute pedagogice. Rețeaua se află și astăzi într-o continuă dezvoltare. Luînd drept reper ultimii trei ani putem nota următoarele modificări ale numărului total de biblioteci de învățămînt superior: 43 în 1969, 45 în 1970, 47 în 1971.

Notă: Grupajul de față a fost realizat pe baza informațiilor scrise furnizate redacției noastre de bibliotecile centrale universitare, pe baza diverselor materiale publicate în *Revista bibliotecilor* și în *Studiul de documentare și bibliologie*, a datelor cuprinse în *Ghidul bibliotecilor din România* și în *Ghidul bibliotecilor al bibliotecilor universitare din România*, în volumul *Biblioteca centrală universitară din București. 75 de ani de activitate, în diferitele planuri*, dărl de seamă și ghiduri ale bibliotecilor din rețeaua învățămîntului superior.

Anul reformei învățămîntului a însemnat și pentru alte biblioteci ale școlilor superioare un eveniment. Astfel, Biblioteca Fundațiilor se transformă prin Decretul nr. 136 din iulie 1948 în Biblioteca centrală universitară (București); iar bibliotecile institutelor agronomice din Cluj și București, ale Institutului politehnic și ale Institutului de medicină și farmacie din București ș.a. își dobîndesc, în urma reformei, actuala structură organizatorică. În răstimpul sfertului de veac care s-a scurs, baza documentară a bibliotecilor de învățămînt superior, colecțiile lor, au cunoscut o continuă dezvoltare. Documentul primar constituind o etapă necesară și esențială atît a procesului didactic, cit și a activității de cercetare, grija pentru constituirea colecțiilor (în cazul bibliotecilor nou înființate) și pentru aplicarea unei politici științifice de completare (în cazul tuturor unităților) s-a manifestat ca o constantă a activității bibliotecilor din rețeaua învățămîntului superior, bucurîndu-se de un sprijin generos din partea statului în acest sens, sub forma unor alocații bugetare substanțiale. În cazul unor biblioteci centrale universitare, rata anuală de creștere s-a ridicat la peste 50 000 de volume. La dezvoltarea colecțiilor a contribuit în mod deosebit și intensificarea schimbului de publicații cu străinătatea, în unele biblioteci existînd chiar servicii specializate. Luînd în considerare aceiași trei ani la care ne-am referit mai sus, putem nota pentru ansamblul rețelei dinamica fondurilor de publicații și, decurgînd de aici, creșterile înregistrate în ceea ce privește volumul de activitate. (Vezi tabelul nr. 1.)

Ar fi să ne mărginim însă la un mod exterior de a privi lucrurile, dacă am aprecia evoluția rețelei de biblioteci de învățămînt superior doar prin prisma acestor date statistice.

Esențială este în primul rînd evoluția concepției asupra rolului și funcțiilor bibliotecilor de învățămînt superior.

Din instituții cu rol preponderent de conservare a publicațiilor, ele au devenit adevărate centre de informare, organizate după criteriile științifice. Încă prin H.C.M. 1542/1951, act legislativ prin care s-au stabilit direcțiile de dezvoltare a bibliotecilor de toate tipurile din țara

Tabel nr. 1

Anul	1969	1970	1971
Fond de publicații	12 297 000	13 052 000	13 468 000
Cititori înscriși	185 000	191 000	195 000
Cărți difuzate	10 861 000	11 195 000	11 749 000

noastră, bibliotecile de învățămînt superior sînt privite ca niște laboratoare de studiu. Pe măsură ce funcția de cercetare a învățămîntului superior s-a accentuat, și contribuția bibliotecilor aferente în activitatea de cercetare științifică s-a redimensionat. De altfel, în *Regulamentul de organizare și funcționare a bibliotecilor de învățămînt superior* (Buc., 1967), aceste instituții sînt definite ca „unități de documentare științifică enciclopedice sau specializate, care ajută cu mijloacele lor specifice procesul instructiv-educativ și cercetarea științifică din instituțiile în cadrul cărora își desfășoară activitatea”.

Ca o consecință a acestor noi funcții și din necesitatea de a reflecta cit mai adînc conținutul colecțiilor, contribuind astfel la fundamentarea cercetării și la operativizarea acestora, bibliotecile de învățămînt superior și-au deplasat, într-o foarte bună măsură, centrul de greutate al activității lor spre domeniul informării și al documentării, în perioada 1948—1968 creînduse în cele mai multe din unități servicii specializate. În cadrul acestor sectoare de activitate din bibliotecile de învățămînt superior se elaborează bibliografii și biobibliografii (la cerere sau în întîmpinare), cercetări bibliografice referative, sinteze documentare, traduceri, indici de reviste, buletine signalactice, buletine referative, sumare de reviste, precum și ghiduri și lucrări de popularizare. Aceste instrumente sînt destinate fie beneficiarilor direcți ai bibliotecilor editoare, fie unui circuit informațional mai larg.

În componența rețelei de biblioteci de învățămînt superior din țara noastră se reflectă însăși structura învățămîntului superior: pe de o parte, *biblioteci centrale universitare*, fiindînd la București, Iași, Cluj, Timișoara, Craiova, Brașov, biblioteci care satisfac cerințele de studiu și documentare ale tuturor studenților și cadrelor didactice din respectivul centru universitar, iar pe de altă parte, *biblioteci ale unor institute de profil* (medico-farmacaceutice, politehnice, agronomice, de artă ș.a.), și într-un caz și în

celălalt aceste unități avînd în subordine o seamă de biblioteci de facultăți, catedre, laboratoare, clinici, cămine, institute anexă, cu colecții profilate și care funcționează cu regim de filiale. Specializarea acestora contribuie atît la desconggestionarea colecțiilor centrale cit și la o mai îndeaproape și continuă legătură cu activitatea didactică și de cercetare științifică din învățămîntul superior. Anterior, bibliotecile de facultăți și de catedre — cite existau — funcționau în mod independent. Noua concepție organizatorică permite închegarea lor, la nivelul universităților, al institutelor respective, în micro sisteme integrate.

Dacă bibliotecile de învățămînt superior se delimitează în cadrul sistemului național de biblioteci într-o rețea aparte, datorită comunității lor de scop, deservirii acelorași categorii de beneficiari și organizării asemănătoare (cu inerențele diferite specifice), coeziunea ce se realizează la nivelul acestei rețele se datorește în primul rînd colaborării interbibliotecare. Chiar dacă pentru a putea vorbi despre deplina integrare a bibliotecilor de învățămînt superior într-un sistem mai sînt necesare încă multe realizări, în primul rînd sub aspectul coordonării și al planificării în perspectivă, ne aflăm totuși cu certitudine în fața unui sistem în devenire.

Integrarea, necesitate a epocii moderne, decurgînd din creșterea fără precedent a producției de carte și totodată a numărului de beneficiari, se realizează, deocamdată, pe următoarele coordonate: *în domeniul achizițiilor de publicații străine*, Biblioteca centrală din București centralizînd toate comenzile de cărți și periodice ale bibliotecilor de învățămînt superior și asigurînd dispeceratul lucrărilor respective; *prin împrumutul interbibliotecar*, care lărgeste posibilitățile fiecărei biblioteci de a satisface cerințele propriilor cititori, în principiu, cu excepția rarităților sau a marilor valori, orice publicație existentă în colecțiile unei biblioteci universitare putînd fi consultată în oricare alt centru universitar; *în domeniul acti-*

vității de informare și documentare științifică, bibliotecile informându-se reciproc cu privire la colecțiile de care dispun, comunicându-și lucrările bibliografice nepublicate sau colaborând, pe bază de fișe, la realizarea unor lucrări bibliografice, cum ar fi: *Educație. Învățământ*. Semnalări de articole în periodice străine și *Buletinul de informare. Referate*. (pentru domeniul învățământului superior) ambele editate de B.C.U.-București sau *Bibliografia cursurilor universitare, a manualelor și tratatelor existente în bibliotecile de învățământ superior*, editată de B.C.U.-Cluj. Un pas important în direcția coordonării activității de informare a fost realizat prin editarea, în redacția Bibliotecii centrale universitare din București, de trei ani consecutiv, a *Planului activității de informare a bibliotecilor de învățământ superior*, tot atât de importantă în acest sens fiind și publicarea, în 1970, a unui *Ghid de documentare a bibliotecilor universitare din România*, datorat aceleiași bibliotecii.

În afară de realizările amintite, trebuie relevată contribuția rețelei de bibliotecii de învățământ superior la elaborarea unor lucrări documentare pe plan republican, cum sînt: *buletinul de semnalare*, în 21 de serii, *Cărți străine intrate în bibliotecile din R. S. România (Seria XX, Educație. Învățământ aflate în redacția B.C.U.-București)*; *Catalogul colectiv al cărților străine intrate în bibliotecile din R. S. România*; *Repertoriul periodicelor străine intrate în bibliotecile din R.S. România* (în două serii, abonamente și schimb); *Repertoriul colectiv al bibliografiilor nepublicate* — toate editate de Biblioteca Centrală de Stat și *Indici de periodice*. *Lista publicațiilor românești indexate sau în curs de indexare*, editată de B.C.U.-București în 1969.

Pe lângă aceste instrumente de informare cu caracter general, bibliotecile de învățământ superior participă, printr-o colaborare mai restrînsă, și la elaborarea unor lucrări cu caracter special. Fără a mai aminti diversele cataloage cumulative realizate, pentru anumite domenii, pe plan local, vom nota: *Bibliografia publicațiilor românești de educație fizică și sport*, rod al colaborării Bibliotecii Institutului de educație fizică și sport cu Centrul Național pentru Educație Fizică și Sport, *Indice alfabetic selectiv al clasificării zecimale pentru medicină veterinară și zootehnie*, elaborat de Biblioteca Facultății de medicină veterinară în colaborare cu Centrul de documentare al Academiei și cu Biblioteca Centrală de Stat, *Contribuții bibliografice privind unirea Transilvaniei cu România și Probleme ale gândirii marxiste în literatura străină contemporană*. Cercetare biblio-

grafică. P. I. — II, ambele, rezultat al colaborării Bibliotecii centrale universitare din București cu Institutul de studii istorice și social-politice.

Bibliotecile de învățământ superior, într-o armonioasă distribuție teritorială determinată de însăși repartizarea instituțiilor de învățământ deservite pe cuprinsul întregii țări, prin importanțele lor colecții și prin activitatea de informare și documentare pe care o desfășoară dețin un loc de prim rang în sistemul informațional republican.

Integrîndu-se ritmului de dezvoltare a domeniului cărui îi aparțin, printr-o continuă modernizare, în organizare ca și în concepție, bibliotecile de învățământ superior au adus, în acest sfer de veac de construcție socialistă, o contribuție importantă la opera de educație comunistă și de formare profesională a generației și generații de studenți, la activitatea de cercetare științifică desfășurată în învățământul universitar.

Desigur, o privire monografică asupra dezvoltării fiecărei bibliotecii de învățământ superior în anii Republicii ar evidenția o traiectorie ascendentă, iar dinamismul înregistrat la nivelul rețelei s-ar dovedi, cum e și firesc, o rezultantă a evoluției tuturor acestora, sub imperatiile modernizării învățământului nostru superior, în raport cu cerințele edificării socialismului.

Cum însă o asemenea întreprindere nu este posibilă în limitele spațiului de care dispunem, ne vom mărgini să aducem în primul plan numai patru bibliotecii universitare, pe care le vom privi din unghiuri diferite, considerînd că pildele alese sînt definitorii pentru destinul celor mai multe unități din rețea.

O bibliotecă cu vechi tradiții

Biblioteca centrală universitară „Mihail Eminescu” din Iași — cea mai importantă bibliotecă din ținutul Moldovei și una din primele bibliotecii, ca importanță, ale țării — este și cea mai veche bibliotecă de învățământ (și publica) din România. Se consideră ca an de naștere al acestei instituții anul 1839, cînd, la 8 noiembrie, prin donația domnitorului Mihail Sturdza (600 de volume) au fost puse bazele Bibliotecii Mihăilene. Obîrsia acestei bibliotecii ar putea fi împinsă însă și mai departe în timp, prin secolul al XVII-lea, cînd la 1640 a luat naștere Academia Vasiliană (Biblioteca universității ieșene păstrează încă în colecțiile sale cîteva din cărțile cu care domnitorul Vasile Lupu înzestrase Academia).

Evoluția acestei bibliotecii pînă la 1947 este marcată de cîteva momente importante, unele însemnînd pași înainte în dezvoltarea ei, altele, dimpotrivă, stag-

nare, sau chiar temporar regres: în 1840, Gh. Asachi îi întocmește regulamentul de funcționare, de fapt primul regulament al unei biblioteci publice din țara noastră; în 1841 își deschide porțile pentru public, în incinta Academiei din Iași; în 1851 i se acordă drept de depozit legal — 5 exemplare, ceea ce contribuie la creșterea substanțială a fondurilor ei (la acea dată biblioteca dispunea de un fond de 1981 de volume); în 1860, odată cu transformarea Academiei Mihăilene în instituție de învățământ superior, devine bibliotecă universitară, cu un fond de 4166 de volume; în perioada 1861—1863 biblioteca este condusă de B. P. Hasdeu care contribuie de altfel și la sporirea colecțiilor ei cu aproximativ 4000 de volume; în 1864, în virtutea Regulamentului pentru biblioteci publice al lui N. Kretzulescu, devine Biblioteca centrală din Iași, bibliotecă publică și universitară în același timp; între 1874 și 1875, la conducerea bibliotecii se află M. Eminescu (care avea să revină în această bibliotecă, în 1884—1886, de astă dată ca sub-bibliotecar), preocupat de adunarea manuscriselor și a vechilor cărți românești (în acea perioadă, colecțiile ei atingeau — 20 000 de volume); în 1896 biblioteca primește o sală în noul local al Universității; primul război mondial îi cauzează unele pierderi; în 1932 cunoaște o nouă reorganizare, unele încercări de modernizare, dar în perioada 1940—1944, în timpul evacuării, suferă din nou pierderi, valoroasele sale colecții, la a căror închegare contribuiseră prin donațiile lor în afară de cei deja amintiți, personalități de seamă ca V. Alexandri, M. Kogălniceanu, S. Bărnăuțu, Gh. Asachi, C. Boliac, C. Hurmuzaki, T. Maiorescu, Ion Ionescu de la Brad, V. Adamachi, Teodor Burada, G. Ibrăileanu, T. Simenski, și care, în preajma celui de-al doilea război mondial, ajunseseră la 155 229 de volume (inclusiv fondurile celor patru facultăți, cifrate la 70 229 de volume), diminuând la 121 173 de volume.

Anii de după 1947 au însemnat pentru Biblioteca universitară ieșeană, începutul unei noi perioade, dezvoltarea sa fiind după această dată perfect ascendentă.

O primă realizare, de primă importanță, a fost instalarea bibliotecii, în 1949, în localul fostelor fundații regale (unde funcționează și azi), local adecvat, care a permis introducerea unor principii moderne de organizare.

În 1958, preluând și funcția de for coordonator al activității bibliotecilor de facultăți și catedre, primește denumirea de Biblioteca centrală universitară „M. Eminescu”. În momentul de față în sistemul ei se află 20 de filiale, dintre care două ale unor institute anexe ale Uni-

versității — Muzeul de istorie naturală și Observatorul astronomic. Celelalte 18 sînt biblioteci de facultăți și catedre, unele din ele cu vechi tradiții, bucurîndu-se de un deosebit prestigiu, de pildă Biblioteca seminarului matematic „Al. Myller”.

În răstimpul acestui sfert de veac colecțiile bibliotecii au cunoscut o dezvoltare vertiginoasă. În perioada 1947—1972, numai achizițiile pentru unitatea centrală au însumat 430 000 de volume. Pentru a da măsura volumului de creștere a colecțiilor în anii socialismului, oferim spre edificare cîteva date comparative: în 1935 — 5 229 de volume intrate; în 1938 — 10 396 de volume; în 1947 — 11 860 de volume; 50 790 de volume în 1971.

Pe ansamblul Bibliotecii centrale universitare, fondurile de publicații se ridică astăzi la peste 1 500 000 de volume. Trebuie amintite și cele 15 239 de colecții periodice. (Numărul titlurilor la care este abonată biblioteca a crescut an de an, ajungîndu-se de la 814 în 1962, la 1 800 în 1972.) Valoroasele colecții speciale ale bibliotecii ieșene cuprind 1 150 de volume manuscrise, 1 300 de volume carte veche românească, 4 600 de volume carte rară străină, printre care și 10 incunabule, precum și 341 de documente istorice, 1 500 de hărți, 705 volume atlase, 8 531 de albume de artă, 2 500 de stampe, 10 514 volume opere muzicale, 430 de microfilme.

Paralel cu creșterea necontenită a colecțiilor — cu grijă deosebită pentru valoarea și actualitatea lor —, s-au creat condiții mereu îmbunătățite de studiu și de informare. Dacă în 1938 biblioteca dispunea doar de o sală de lectură în centrul și patru în bibliotecile de facultăți (total 120 de locuri), în 1964 numărul sălilor de lectură crescuse la 27 (5 la sediul central, 22 în filiale) totalizînd 1184 de locuri, pentru că în prezent să se ajungă la un total de 31 de săli de lectură cu 1546 de locuri.

Biblioteca centrală universitară din Iași dispune de un sistem complex de cataloage (pînă în 1950 nu exista decît un catalog alfabetic): cataloage generale — alfabetic și sistematic, pentru cărți și pentru periodice (pentru acestea din urmă existînd și un catalog cronologic și unul geografic), cataloage speciale — pentru colecții speciale, lucrări de diplomă, materiale de referință, dicționare-enciclopedii, precum și un catalog pe materii al capitolelor din tratatele fundamentale, un catalog pe materii al articolelor din revistele de biblioteconomie, un catalog cumulativ al cărților de chimie din județul Iași și un catalog de edituri străine, aceste din urmă cataloage fiind realizate în cadrul Serviciului de bibliografie și

documentare științifică, înființată încă din 1952. Dintre realizările acestui Serviciu (în afară de numeroasele bibliografii la cerere și informațiile bibliografice orale ce se acordă zilnic) se merită amintite cele 27 de indexuri de reviste, printre care: *Adevărul literar și artistic*, *Albina românească*, *Contemporanul*, *Dacia literară*, *Insemnări ieșene*, *Natura* (1905—1960), *Revista ideii*, *Viața Românească* (1906—1970) ș. a. și mai ales acele lucrări bibliografice cu caracter cumulativ, de o deosebită utilitate pentru informarea curentă a publicului ieșean — *Buletinul bibliografic al cărților străine intrate în bibliotecile din Iași* (cu periodicitate lunară) și *Repertoriul colectiv al revistelor străine intrate în bibliotecile din Iași*, editat anual, începând din 1964.

Bogăția colecțiilor și caracterul lor mereu actual, structura organizatorică a bibliotecii ieșene, calitatea serviciilor pe care le oferă și-au verificat din plin eficiența, valoarea funcțională, în raport cu cerințele de studiu și de informare tot mai pretențioase ale beneficiarilor săi.

Dacă în anul 1947 biblioteca avea doar 4 406 cititori, cu o frecvență de 30 771 și un număr de 23 522 de volume consultate, în anul 1971 numărul cititorilor înscrși (avem în vedere doar unitatea centrală) a ajuns la 7 413, cu o frecvență de 214 652 și un număr de volume consultate ce se ridică la 313 015.

...Și o bibliotecă cu o istorie recentă

În 1948, odată cu înființarea Institutului agronomic „Tudor Vladimirescu” la Craiova au fost puse și bazele primei biblioteci de învățământ superior de pe meleagurile Olteniei. A urmat, în 1960, odată cu institutul de învățământ superior corespunzător, înființarea Bibliotecii Institutului pedagogic de 3 ani — Craiova, cu profil enciclopedic, asigurând baza documentară pentru specialitățile: chimie, matematică, fizică, istorie, geografie, științele naturale, filologie.

Colecțiile acestor două biblioteci (însușind la acea dată 195 907 volume) aveau să stea la baza fondului de publicații cu care, în 1966, Biblioteca centrală universitară din Craiova, întemeiată odată cu Universitatea craioveană, pornea la drum. Baza documentară a tinerei biblioteci s-a întregit prin donațiile bibliotecilor centrale universitare din București, Iași și Cluj, ale altor instituții de învățământ superior precum și din unele donații particulare (C. D. Fortunescu — 15 600 de volume; C. Ionescu—Sisești — 3 151 de volume; Petre Sergescu — 698 de volume ș.a.).

Pentru a răspunde necesităților de studiu și de informare ale unei universități cu un profil foarte divers, biblioteca și-a organizat un sistem de filiale pe grupuri

de facultăți (matematică, chimie, științe naturale; istorie-geografie; electrotehnică; studii economice; agricultură și horticultură); și pe facultăți (filologie și, din 1970, medicină), precum și pe lângă unele catedre (34).

Încă de la înființare, din 1966, biblioteca universitară desfășoară o activitate centralizată de completare a colecțiilor și de prelucrare a acestora, preocupându-se de organizarea unui sistem unitar de cataloage în cadrul fiecărei biblioteci din subordine.

Datorită unor generoase alocații bugetare, care permit o cotă anuală de creștere de aproximativ 50 000 de volume, numai în cîțiva ani de la înființare, fondurile bibliotecii au ajuns la peste 420 000 de volume, la care se adaugă și cele 2 234 de colecții periodice.

Deși dinamica creșterii fondurilor de publicații atinge un asemenea ritm, pentru a putea face față solicitărilor pe care procesul de învățământ și activitatea de cercetare desfășurată în cadrul universității craiovene le ridică, s-au intensificat an de an relațiile de colaborare cu alte biblioteci. S-a dezvoltat schimbul de material informativ și s-a folosit pe scară largă împrumutul interbibliotecar. Pe baza *Buletinului științific al Universității* (care și schimbă în 1969 titlul în *Analele Universității — Craiova*), Biblioteca centrală universitară realizează schimburi de publicații cu un număr de 125 de parteneri din 30 de țări, precum și cu 55 de parteneri din țară.

Beneficiarii bibliotecii — studenții, cadre didactice universitare, personalul universității, precum și alte categorii de cititori (profesori din învățământul mediu, specialiști din întreprinderi, elevi) — pot consulta colecțiile în cele 11 săli de lectură (cu un număr total de 463 de locuri), cei la domiciliu, prin cele 5 secții de împrumut. La colecțiile curente de periodice a fost asigurată accesul liber la raft.

Între bibliotecă și cadrele didactice din universitate există o permanentă colaborare atît în activitatea de completare a colecțiilor, cît și în complexa acțiune de îndrumare a studenților pentru a folosi eficient serviciile și sursele de informare ale bibliotecii, pentru a deprinde tehnica muncii intelectuale.

Printre modalitățile de informare pe care le practică Biblioteca universitară din Craiova, menționăm, în afară de cataloagele sistematice și alfabetică pentru cărți și periodice, catalogul manualelor și al cursurilor universitare; catalogul disciplinelor din planul de învățământ (bibliografia obligatorie și facultativă) și catalogul lucrărilor publicate de cadrele didactice.

Prin organizarea și dezvoltarea surselor de informare existente în bibliotecă,

Într-o sală specială de referință, studenții și cadrele didactice au acces direct la bibliografia de specialitate, reviste de referat, ghiduri, cataloage, dicționare, enciclopedii etc., bucurându-se de asistență permanentă a bibliografului de serviciu.

În scopul valorificării bazei documentare din municipiul Craiova, în prezent se lucrează la *Ghidul materialelor de referință existente în principalele biblioteci din Craiova*.

Lunar, se elaborează un *Buletin de informare bibliografică*, care semnalează cărțile și alte categorii de materiale documentare (exclusiv periodicele) intrate în bibliotecă, precum și sumare din revistele străine de specialitate, la care este abonată bibliotecă. Editat în 100 de exemplare, buletinul este difuzat cadrelor, secțiilor de împrumut, sălilor de lectură și altor biblioteci, în cadrul schimburilor de materiale informative.

Între anii 1937 și 1972, biblioteca a editat și un *Repertoriu de periodice* (cu index sistematic și alfabetic) — abonamente pe anul în curs la presa din țară și din străinătate. Anul acesta, în cadrul colaborării inițiate de biblioteca universitară cu bibliotecile cabinetelor tehnice ale marilor întreprinderi și cu alte biblioteci din Craiova, s-a realizat *Repertoriul periodicelor — Abonamentele principalelor biblioteci din municipiul Craiova la presa din țară și din străinătate pe anul 1972*, primul repertoriu colectiv de periodice elaborat la nivelul acestui municipiu.

Privită în ansamblu, activitatea Bibliotecii centrale universitare din Craiova înregistrează eforturi continue pentru a ține pas cu cerințele pe care procesul de învățământ, cercetarea științifică și întreaga viață socială, politică și cultural-educativă i le adresează în aceeași măsură ca și celorlalte biblioteci de învățământ superior din țară, a căror existență mai îndelungată le-a favorizat acumularea altă a unei experiențe mai bogate, cât și a unor condiții materiale mai bune.

Pași spre mîine...

Pentru Biblioteca centrală universitară din Cluj, centenarul în acest an, s-ar putea trasa spectaculoase retrospectiv statistice pe oricare din indicii de activitate. S-ar putea vorbi cu tot atîta interes despre comorile bibliofile adunate de-a lungul anilor în importanțele colecții ale bibliotecii clujene cifrate la aproape 2.600.000 de volume (incunabile, carte veche românească, manuscrise, stampe, colecții de note muzicale, medalii, monede).

Dar noi ne propunem să prîvim această bibliotecă azi, în perspectiva lui mîine.

Congresul al X-lea al P.C.R., Conferința Națională a partidului, schițînd direcțiile de dezvoltare ale României pînă în anii 1990—2000, au dat o perspectivă largă învățămîntului, activității de cercetare, trăsînd totodată sarcinile ce le stau în față pe linia integrării învățămîntului superior cu cercetarea științifică și cu producția.

Așa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntul rostit la festivitățile organizate în acest an la Cluj, cu prilejul deschiderii noului an universitar, „învățămîntul trebuie să se încadreze în orientarea dată de Conferința Națională, făcînd totul pentru a asigura pregătirea cadrelor necesare în toate sectoarele de activitate economico-socială. Mai mult chiar, învățămîntul trebuie să dea o contribuție însemnată în activitatea de perfecționare, de reciclare a tuturor cadrelor existente, a specialiștilor cu studii superioare, a cadrelor medii, a muncitorilor calificați”. *A ține pasul cu știința și tehnica mondială* este leitmotivul acestei programatice cuvîntări. Profesorilor, cadrelor didactice le revin sarcini deosebite în privința modernizării permanente a manualelor, a întregului proces de predare — necesitate nu numai pentru științele tehnice, pentru matematică, chimie, biologie, medicină, ci, în egală măsură, pentru științele sociale, care trebuie să țină continuu seama de problemele noi pe care le ridică viața socială.

În rîndurile tineretului universitar, ale studenților, trebuie cultivată preocuparea de a-și însuși cele mai noi și mai înaintate cuceriri ale științei și culturii naționale și universale. Tinerii trebuie să se pregătească astfel încît să poată participa activ și cu maximum de randament în toate domeniile, la înfăptuirea programului elaborat de Congresul al X-lea și de Conferința Națională, pentru dezvoltarea rapidă a societății noastre — nu printr-o sporire a efortului fizic, ci printr-un plus de efort intelectual.

Aceste sarcini de modernizare a învățămîntului superior, nu sînt în formă, cît în conținut, sînt sarcini deopotrivă și pentru bibliotecile școlilor superioare.

Cum răspunde Biblioteca centrală universitară din Cluj sarcinilor ce-i incumbă în acest sens ?

A ține pasul cu știința și tehnica mondială, a fi informat la zi nu se poate realiza decît cu ajutorul bazei documentare oferite de bibliotecă. De aici, necesitatea aplicării principiului viu al creșterii colecțiilor bibliotecii, al completării lor cu cele mai recente lucrări, care înfățișează noile teorii și descoperiri ale științelor teoretice și aplicative. Urmărind dinamica colecțiilor în anii următori reformei învățămîntului, pentru unitatea

centrală și pentru bibliotecile filiale specializate din facultăți, se poate observa grija permanentă a conducerii bibliotecii — susținută prin importante alocații bu-

getare — de a asigura, printr-un ritm accelerat de achiziții, o bază documentară bogată și mereu actuală. (Vezi tabelul nr. 2.)

Tabel nr. 2

Anul	1950	1955	1960	1965	1971
B.C.U.	168 502	427 885	377 125	591 490	607 719
Biblioteci de facultăți	270 771	693 701	728 451	928 998	1 344 114
Total	439 273	1 121 591	1 105 576	1 520 488	1 951 933

Orientarea lecturii, precum și inițierea studenților în munca de informare științifică constituie de mulți ani un obiectiv principal în munca cu cititorii desfășurată la Biblioteca centrală universitară din Cluj.

Activitatea de îndrumare a studenților se concretizează în: lecții practice de orientare, organizate la bibliotecile de facultăți pentru toți studenții anului I; vizite în grup cu studenții din primii ani, la începutul anului universitar, la Biblioteca centrală, în vederea cunoașterii de către aceștia a serviciilor oferite, a condițiilor de studiu și de informare de care dispun; editarea unui *Ghid al studentului în bibliotecă*, precum și a unor ghiduri bibliografice și metodice pentru studenții în filozofie și științe economice; asistență corespunzătoare în consultarea cataloagelor, în utilizarea raftului liber informări curente asupra noutăților științifice, informații bibliografice verbale, la cerere, atât în centrală cât și la filiale; lecții de teorie și practică bibliografică, modalități de regăsire a informațiilor pentru lucrările de seminar, an și diplomă, metodologia citării și prezentării bibliografice, tehnica întocmirii lucrărilor științifice și pregătirii lor pentru a fi publicate ș.a.; antrenarea studenților care își desfășoară practica la bibliotecă în efectuarea unor lucrări bibliografice.

De o mare importanță pentru modernizarea studiului în bibliotecă, pentru accelerarea informării directe a cititorilor este trecerea (începând cu anul 1961) la sistemul accesului liber la raft, într-o serie de secții specializate ale bibliotecii: ideologie marxist-leninistă (operele clasice ale marxism-leninismului, documente de partid, filozofie, sociologie, istoria mișcării muncitorești); științe economice; matematică-fizică. Într-o altă organizare, prima secție ființează încă din 1948, celelalte două au fost deschise în 1965.

Biblioteca dispune de un sistem complex de instrumente de informare. În afară de cataloagele generale — alfabetic și sistematic — ale fondului de cărți și cele ale fondurilor diferitelor săli de lectură specializate, de cataloagele pentru periodice — alfabetic, sistematic, geografic-cronologic, alfabetic al calendarelor, alfabetic după localități al anuarelor școlare și universitare, *cumulativ al revistelor științifice intrate în bibliotecile din Cluj*, mai pot fi amintite și o seamă de cataloage speciale: pe subiecte — filozofie-sociologie, științe economice; tematice — privind conducerea și organizarea științifică, al colecției de decupări din presă (documente de partid și de stat, probleme de economie politică, învățământ); cu privire la orașul și județul Cluj, al lucrărilor științifice publicate de cadrele didactice din universitate; alfabetic și sistematic al tezelor de doctorat; al colecției de cataloage de editură; al colecțiilor speciale — manuscrise, stampe, hărți, note muzicale; alfabetic și sistematic al microfilmelor; alfabetic al titlurilor de colecții editoriale.

În condițiile marelui aflux de publicații secundare, interne și internaționale, biblioteca universitară clujeană acordă o mare importanță organizării și valorificării lor. Astfel, în 1968 a fost organizată o secție centrală a lucrărilor de referință, cuprinzând surse de informare secundare, românești și străine, pe profilul disciplinelor ce se predau la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj. Fondul de publicații din această secție este organizat tematic și cu acces liber la raft. În componența sa intră: enciclopedii, dicționare enciclopedice generale și speciale, bibliografii naționale, bibliografii speciale, indici bibliografici ai diferitelor reviste, bibliografii ale lucrărilor de autori, cataloage colective de diferite genuri, anuare statistice, atlase, reviste de referate, sin-

teze documentare, buletine signalactice. Ele reprezintă variate surse de informare care pot servi drept punct de plecare pentru cercetare. Tot în acest sens ar trebui semnalată și existența unui catalog al surselor de informare.

În virtutea unei concepții înaintate cu privire la necesitatea creării unui sistem integrat și ierarhizat de nuclee de informare, în cadrul bibliotecilor filiale de pe lângă facultățile din rețeaua universitară au fost organizate sisteme de cataloage complexe, generale și speciale; s-au organizat săli de lectură specializate, în unele unități (biblioteca Facultății de filologie, cea a Facultății de biologie-geografie și cea a Facultății de matematică), în 1970 fiind puse chiar bazele unor puncte de referință, asemănătoare celor din unitatea centrală. De bună seamă că un sprijin deosebit în organizarea activității de informare în cadrul bibliotecilor de facultate l-a adus degrevarea personalului de specialitate din aceste unități de sarcinile privind clasificarea și catalogarea publicațiilor, în urma introducerii în ultimii ani a sistemului de prelucrare centralizată și de multiplicare a fișelor pentru toate unitățile din rețea.

Biblioteca centrală universitară din Cluj, prin serviciul său de informare și documentare și prin întreg colectivul său de bibliografi de la filiale, se preocupă de asigurarea informării bibliografice în toată rețeaua, de la referințele orale și pînă la întocmirea, la cerere, a unor bibliografii pe teme, pentru catedre, instituții sau cercetători.

Pentru asigurarea unei informări rapide, de ansamblu, biblioteca editează, cu periodicitate lunară, buletinul *Cărți străine intrate în fondurile B.C.U.-Cluj* (Seria I. Științe sociale; Seria II. Științe exacte. Științele naturii. Științe aplicate); *Reperoriul colectiv al periodicelor științifice intrate în rețeaua de bibliotecii a Bibliotecii centrale universitare Cluj*, 1963—1966. Vol. I—II; *Catalogul colectiv al revistelor străine intrate în bibliotecile din Cluj*, 1959—1962. (P. I. Indice alfabetic; P. II. Indice pe materii); buletinul bibliografic periodic *Periodice străine și reviste românești de referate și de semnalare intrate în bibliotecă*.

Seria de „Referințe”, cu periodicitate anuală, inițiată în anul 1966 pentru domeniul literar a fost extinsă și asupra altor domenii — *Referințe de teorie și estetică literară, Referințe de filozofie și sociologie, Referințe economice*. Dintre celelalte lucrări de informare, de diferite tipuri, întocmite în cadrul serviciului de informare și documentare, realizări mai vechi sau în curs, mai amintim: *Activitatea științifică a Universității din Cluj*, 1919—1969. Bibliografie selectivă (17 000 de referințe), *Bibliografia bibliografiilor*

istorice existente în fondurile B.C.U.-Cluj. *Bibliografia manualelor, tratatelor și cursurilor universitare, apărute în România*, 1968—1970. *Catalogul colectiv al periodicelor transilvănene de profil umanistic existente în bibliotecile din Transilvania*, precum și nenumărate indexuri de reviste, printre care *Studia Universitatis „Babeș-Bolyai” Index alphabeticus*, 1964—1970, *Indicele revistei Tribuna Cluj*, 1957—1971, *Familia*, 1865—1906. P. I. Colaboratorii revistei; P. II. Indicele informației culturale; indicele revistei *Educație fizică și sport*, 1948—1969; 1970—1971 și *Indicele Revistei de pedagogie*, 1970—1971. (ultimele două fiind realizate în cadrul Bibliotecii Institutului pedagogic de 3 ani—Cluj) ș.a.

Procesul de informare și documentare a fost amplificat prin introducerea și utilizarea unor mijloace moderne de multiplicare și copiere. În cadrul bibliotecii ființează încă din anul 1964 un laborator micro-foto, iar în 1968 a fost înființat un laborator de xerocopie și multiplicare.

Prin laboratorul micro-foto se execută lucrări de microfilmare a colecțiilor de periodice și cărți vechi, în scopul înlocuirii publicațiilor rare, suprasolicitate de cititori, precum și a unor lucrări solicitate de alte biblioteci din țară și din străinătate, trimise în cadrul schimbului de publicații și microfilme instituțiilor solicitante. La cererea cadrelor didactice s-a început o largă acțiune de procurare și microfilmare a diferitelor publicații de specialitate, existente în alte biblioteci din țară, microfilmele fiind repartizate apoi, spre consultare, bibliotecilor de facultate.

În cadrul sectorului de traduceri din serviciul de informare și documentare se efectuează traduceri atât pentru solicitanții externi, cit și pentru sprijinirea activității metodice și organizatorice a bibliotecii.

Accentuarea funcției de informare-documentare în bibliotecile de învățămînt superior face necesară, cu acuitate, introducerea unor tehnici moderne de informare, care aparțin domeniului documentării. (La biblioteca de la Catedra chimie-fizică a universității clujene, de pildă, a fost introdusă indexarea coordonată, în extindere și la alte catedre.)

Legat de acest aspect, trebuie relevată preocupările Bibliotecii centrale universitare din Cluj în direcția pregătirii unor cadre specializate în vederea folosirii echipamentului electronic de la universitate în munca de bibliotecă, pregătire ce se realizează în cadrul cursurilor de 6 și respectiv 14 luni organizate de I.C.D.T. și de Centrul teritorial de calcul. În plus se efectuează și unele experimente de înmagazinare și regăsire a informațiilor, cu ajutorul calculatorului electronic.

De altfel și în Program [ul] de pregătire și perfecționare profesională a bibliotecarilor, aflat în curs de aplicare la biblioteca universitară clujeană, program conceput de Comisia profesională a bibliotecii pe baza studierii sistemelor de învățământ bibliologic din țară și din străinătate, pe lângă cursurile și aplicațiile practice destinate bibliotecarilor începători și cele generale de perfecționare a cadrelor angajate în lucrări de strictă specialitate, privind introducerea unor tehnici moderne de analiză, organizare și regăsire a informațiilor, de prelucrare automată a datelor.

Prin aceste căi, și desigur prin altele pe care nu le-am trecut în revistă aici, Biblioteca centrală universitară din Cluj își dovedește din plin capacitatea de a sluji cerințele modernizării învățământului universitar din țara noastră.

...Și pași în lume

Și pentru Biblioteca centrală universitară din București anii Republicii au însemnat o perioadă de continuă ascensiune, decurgând din necesitatea obiectivă a integrării organice în procesul instructiv-educativ și de cercetare științifică din Universitate. Urcând treaptă după treaptă, Biblioteca universitară bucureșteană și-a dobândit o poziție de prestigiu în Universitatea și în Centrul universitar București, în rețeaua de biblioteci de învățământ superior, în sistemul național de informare și, mai ales în ultimul deceniu, în lume.

Nu vom mai reface întreg acest drum (cunoscut de alții cititorilor noștri din materialele publicate, în 1970, cu prilejul aniversării a 75 de ani de existență), ci ne vom opri doar asupra unui aspect mai deosebit al activității acestei biblioteci — relațiile pe care le întreține cu partenerii de schimb și cu lectoratele de limbă română de pe toate meridianele lumii.

Schimbul internațional de publicații este pe de o parte o modalitate eficientă de procurare a unor cărți și reviste științifice valoroase, de apariție mai veche sau mai recentă, necesare procesului de învățământ superior și cercetării științifice, iar pe de altă parte este un mijloc de realizare a unui circuit larg al valorilor spirituale ale poporului român și de pătrundere a lor în conștiința universală.

Dacă la început, în anii imediat următori creării Bibliotecii centrale universitare din București (în actuala ei organizare), relațiile de schimb ale acesteia erau cu totul sporadice, lipsite de semnificație, în anii din urmă, în special după 1962, schimbul de publicații a căpătat o deosebită amploare, constanță și ritmicitate. Față de 180 de parteneri de schimb cîți înregistra în 1962 biblioteca bucureșteană, număr sporit la 600 în 1964,

în 1972 s-a ajuns la 1056 de parteneri, iar răspîndirea lor teritorială este extrem de largă, în 75 de țări, din toate continentele lumii. Numărul publicațiilor primite anual prin schimb este destul de important. Statistica anului în curs indică 3450 de volume cărți și 1226 de titluri de periodice, în 6850 de exemplare. Dintre cele mai solicitate publicații românești pe care B.C.U. București le-a oferit prin schimb partenerilor ei se numără: *Analele Universității București* (în special seriile: matematică, geografie, istorie), *Cahier de lingvistică*, seriile: *Științe sociale* și *Învățământ* ale revistei *Forum*, revistele românești de fizică, chimie, matematică, biologie, sociologie, limbă și literatură, economie, editate în limba română sau în limbi străine, mai ales cele care cuprind lucrări ale unor cadre didactice din Universitate, bucurându-se de prestigiu internațional — Iorgu Iordan, Al. Rosetti, Al. Graur, Gr. Moisil, G. Vrâncănu, Miron Constantinescu, Em. Condurachi, C. Giurescu, D. Pippidi, Tr. Ionașcu, Ath. Joja, M. Băcescu, J. Livescu ș.a.

Orientind activitatea acestui sector în perspectiva organizării unui circuit mai larg al lucrărilor științifice ale corpului didactic din Universitate, Biblioteca centrală universitară a reușit să atragă în rândul partenerilor ei de schimb peste 250 de universități și instituții de învățământ superior, academii de științe și institute de cercetări, biblioteci centrale universitare, biblioteci naționale, societăți culturale și științifice, muzee, edituri, precum și profesori universitari, oameni de știință în diferite domenii, numărul lor depășind cifra de o mie. Dintre partenerii ultimilor ani, cu care biblioteca întreține relații de schimb mai susținute se pot menționa: University of London, British Museum, Academie Royale de Belgique, Narodna Biblioteka „Kiril i Metodij” (Sofia), Centre de Recherches Scientifiques-Paris, Moravske Museum Brno, Institut für Balkanologie Berlin, Biblioteca Jagiellonska-Krakow, Ministero della pubblica istruzione-Roma, Biblioteca Națională din Buenos Aires, Biblioteca Central-Universidade de Brazil-Rio del Janeiro, National Library of Peking, Akademia Nauk S.S.S.R., College of General Education Osaka, Royal Society of New Zealand, Library of Congress (Washington), State University of Pennsylvania, Geological Survey of Indonesia, Haile Sellasie University Addis-Abeba etc.

Interesul manifestat de atîția parteneri de schimb de pe toate meridianele lumii față de știința și cultura românească, reflectat în cererile de carte românească pe care le satisface Biblioteca centrală universitară din București, izvorăște din

dorința de cunșătere a realităților românești, reflex al prestigiului tot mai mare de care se bucură România socialistă în lume.

O altă activitate de răspîndire și afirmare peste hotare a culturii românești, o constituie lectoratele de limbă română, organizate în peste 30 de țări ale lumii. Vechimea unora dintre aceste lectorate atinge decenii, dar ele existau doar ca centre izolate de cultură românească, rod al unor inițiative locale. Abia în anii socialismului, prin grija Ministerului Afacerilor Externe și al Ministerului Educației și Învățămîntului acțiunea de răspîndire și afirmare peste hotare a limbii și culturii noastre prin intermediul lectoratelor capătă un caracter organizat și sistematic. În ultimii ani numărul acestora a ajuns la 130.

Printr-o Hotărîre a Ministerului Învățămîntului din 1963 referitoare la stimularea lectoratelor din străinătate, Biblioteca centrală universitară din București primește sarcini expresse în direcția sprijinirii acestora, în primul rînd în completarea fondurilor lor de publicații.

Cererile de carte și publicații periodice românești adresate Bibliotecii centrale universitare se îndreaptă în special spre domeniul lingvisticii române comparate, al literaturii române, spre dicționare, discursuri cu imprimări literare, dar și spre lucrări de istorie și geografie, sociologie, istoria artelor, publicistică, cultură. Potrivit acestor solicitări s-au expediat pînă în prezent mii și mii de volume. Numai în anul 1972, răspunzînd unor asemenea solicitări, B.C.U. București, prin sectorul său de dotare a lectoratelor, a expediat 12624 de volume, 3672 de colecții periodice și 563 de discursuri.

Dintre lectoratele care au primit în acest rîstimp cantități mai importante de publicații pot fi amintite universitățile din Lyon și Kiev (peste 3000 de volume), Montpellier și Frankfurt (peste 2000 de volume), Cambridge-Londra, Sofia, Praga, Copenhaga, Berlin (R.F.G.), Bonn, Milano, Padova, Amsterdam, Poznan, Boston, Buffalo, Chicago, Lund, Szeghed, Leningrad (peste 1000 de volume).

Publicațiile solicitate, a căror procurare este facilitată de Biblioteca centrală universitară, folosesc studiul limbii sau documentării, în vederea elaborării unor lucrări de licență, de doctorat sau pentru activitatea științifică a absolvenților lectoratelor românești.

Lectoratele, ca și alte categorii de beneficiari, în primul rînd din rîndul universitarilor, primesc sprijin din partea Bibliotecii universitare bucureștene nu numai sub raportul dotării cu publica-

țiile necesare, dar și sub forma împrumutului de cărți, reviste sau microfilme în cazul unor solicitări mai pretențioase.

Biblioteca centrală universitară din București furnizează la cererea beneficiarilor din străinătate bibliografii tematice, cercetări bibliografice în adncime, sinteze documentare, contribuind astfel la elaborarea a numeroase teze de licență sau de doctorat sau chiar a unor studii monografice de circulație mondială. Menționăm spre exemplu: *Influența revoluției franceze din 1848 asupra literaturii române a epocii* (la solicitarea unui student al lectoratului din Heidelberg); *Marii scriitori români în conștiința critică maghiară* (la solicitarea unui doctorand din Budapesta); *Reforma agrară din România. 1917—1918.* (pentru Școala de limbi orientale din Paris); *Baudelaire în România* (pentru Institutul român din Torino); *J.P. Sartre în România* (capitol pentru o amplă monografie despre J.P. Sartre în lume, elaborată în cadrul Institutului de filozofie din Caracas-Venezuela); *L. Rebreanu și G. Călinescu* (la solicitarea unor doctoranzi de la Institutul român din Torino); o bibliografie în limbi străine despre *Istoria României în secolele XVIII—XIX* (pentru un profesor de la Institutul de științe economice și politice din Londra); *Orientarea profesională, psihologia profesională* (pentru Institutul de psihologie al Facultății de filozofie din Universitatea J.A. Komensky); *Istoria învățămîntului românesc* (la solicitarea unei profesoare de la Universitatea din Moscova); *Traduceri din operele lui J. J. Rousseau apărute în România* (pentru Biblioteca publică universitară din Geneva) s.a.

În plus, Biblioteca centrală universitară, pe baza unor cereri speciale sau avînd în vedere profilul unor lectorate și temele lor de cercetare, expediază și lucrări proprii de informare, cum ar fi cercetările bibliografice anotate despre curentele literare din literatura română — *Symbolismul, Romanticismul, Clasicismul, Modernismul* —, ghidul bibliografic în *Istoria României, Periodizarea literaturii române, Ortografia limbii române, Formarea cuvintelor în limba română, Repertoriul dizertațiilor românești* s.a.

Acestea sînt canalele prin care Biblioteca centrală universitară din București contribuie la studiul limbii, literaturii, artei, istoriei poporului român peste hotare, la larga difuzare și pătrundere a valorilor spirituale ale poporului român în lume, modalitate a cunoașterii și apropierii între popoare, în climatul de pace și prietenie promovat de România Socialistă, de Partidul Comunist Român.

Bibliografia românească în anii Republicii

Mircea IONESCU

Ca și în alte domenii ale activității culturale, în sfera de veac care a trecut de la proclamarea Republicii, activitatea bibliografică desfășurată în țara noastră a cunoscut importante realizări. Reflectând stadiul de dezvoltare a culturii în forma sa consemnată în publicații, bibliografia — ca știință și ca activitate practică — a primit în acești ani sensuri și valențe noi. Caracteristica ei esențială este cea a științei și culturii: dezvoltarea sub semnul concepției despre lume și societate a partidului nostru comunist — marxism-leninismului.

În procesul făuririi și dezvoltării culturii socialiste, când accesul maselor la cultură — ca beneficiari și ca creatori — cunoaște proporții nemaîntinse și lectura devine un fenomen de masă, bibliografia reprezintă un element esențial al democratizării culturii, un mijloc pentru orientarea straturilor largi ale populației în alegerea lecturii, un instrument de informare și de propagare, în rândurile acestora, a celor mai valoroase lucrări din punct de vedere politic, științific și estetic.

Un bilanț retrospectiv asupra activității bibliografice trebuie să situeze pe primul plan apariția *Hotărârii Consiliului de Miniștri nr. 1542 din 29 decembrie 1951, privind măsurile ce trebuie luate pentru îmbunătățirea activității bibliotecilor*, prin care munca bibliografică a devenit o problemă de stat și în care au fost prevăzute acțiunile necesare dezvoltării acestei munci. Comitetul pentru Așezămintele Culturale era însărcinat cu coordonarea activității bibliografice a tuturor bibliotecilor, elaborarea bibliografiei naționale retrospective era atribuită Bibliotecii Academiei, pentru cea curentă sarcina revenia Camerei Cărții, instituție nou creată, cu rolul de „birou de evidență și de înregistrare a cărții”. De asemenea, pentru institutele de cercetări științifice, bibliotecile universitare și cele documentare de pe lângă departamente se prevedea sarcina întocmirii de bibliografii speciale, iar pentru redacțiile ziarelor centrale

și ale revistelor, organizarea de secții bibliografice și publicarea în mod regulat „de recenzii, bibliografii critice și liste de recomandare a cărților noi”.

Măsurile prevăzute în H.C.M. nr. 1542 fuseseră precedate de numeroase acțiuni prin care se conturau liniile de dezvoltare a activității bibliografice. Încă din perioada anterioară proclamării Republicii, ziarele *Scinteia*, *România liberă*, *Viața sindicală*, precum și *Veac nou*, *Contemporanul*, publicau în mod frecvent lista noilor apariții, îndeosebi a publicațiilor bazate pe ideologia marxist-leninistă și a tuturor lucrărilor progresiste, iar în revista *Orizont* ((Revista literară), în intervalul 1 februarie 1945—14 decembrie 1947 se inițiază elaborarea bibliografiei naționale curente — în trei serii: *Bibliografia românească*, *Bibliografia [analitică a] periodicelor românești*, *Bibliografia cărților românești editate în străinătate*, dintre care prima, cuprinzând 16 diviziuni, a apărut frecvent, în 44 de numere, semnalând peste 2000 de titluri).

Editura P.C.R., Editura „Cartea Rusă”, Editura de stat etc. publicau anual catalogele aparițiilor proprii, reeditate și în cataloage cumulative pentru mai mulți ani, iar Biblioteca Academiei începuse să publice îndrumătoare bibliografice pentru teme de actualitate (*Lupta pentru apărarea păcii*, 1950 ș.a.).

În 1949 a fost creat Institutul de documentare tehnică, bibliografie și editură, transformat ulterior în Institutul central de documentare tehnică, urmat apoi de centrele de documentare forestieră, medicală, pentru construcții, arhitectură și sistematizare, pentru industria chimică și petrolieră, de centre de informare și documentare agricolă și pentru învățământ, de centrele și oficiile de documentare și publicații tehnice ale ministerelor și departamentelor economice).

Primind sarcina de a continua acțiunile întreprinse în planul bibliografic propus de Ioan Bianu la sfârșitul secolului trecut — primul sistem de bibliografie națională din istoria culturii noastre —, Biblioteca Academiei, deținătoarea celui mai valoros fond de publicații românești, a depus o muncă susținută pentru depistarea cărților românești apărute în perioada modernă a activității tipografice și editoriale românești (1831—1918), numărul titlurilor depistate ajungând la aproximativ 100.000.

În afara acestei ample lucrări aflate în faza de definitivare, Biblioteca Academiei a întocmit cel de-al doilea tom din *Publicațiile periodice românești. 1907—1918*, în care a consemnat peste 2750 de periodice apărute în acest inter-

val, iar în supliment, încă peste 200 de publicații noi ce se adaugă celor descrise în primul tom (1820—1906), a continuat elaborarea cataloagelor de manuscrise — tomul IV, pentru cele românești (nr. 1062—1380), și tomul I, pentru cele slave (nr. 1—300). S-a inițiat, de asemenea, un alt capitol al sistemului bibliografiei naționale, prin apariția celor două volume (6 părți) din *Bibliografia analitică a perioadelor românești (1790—1850, 1851—1858)*, care cuprind aproximativ 50 000 de referințe⁴).

Ilustrată prin această activitate, precum și prin numeroase alte lucrări interesând genuri bibliografice diferite (bibliografia specială, bibliografia locală ș.a.), *bibliografia retrospectivă* reprezintă afirmarea continuității culturii noastre, o punte între prezent și trecut, un instrument esențial al valorificării moștenirii culturale de pe pozițiile marxism-leninismului.

● altă consecință a traducerii în viață a prevederilor H.C.M. nr. 1542 o constituie înființarea sistemului național de *bibliografie curentă*. Pentru prima dată există acum o sursă completă pentru informarea bibliografică primară asupra ansamblului producției editoriale curente, instrument de bază pentru toate ramurile activității bibliografice și pentru statistica producției de tipar. Timp de două decenii, Camera Cărții (până în 1957) și, după această dată, Biblioteca Centrală de stat, elaborează *Bibliografia Republicii Socialiste România. Cărți, albume, hărți*, care a consemnat în acest timp 100 000 de titluri, și, respectiv, *Articole din publicații periodice și seriale*, care, pornind în primii ani cu 8 000—10 000 de referințe, a ajuns în ultimii ani la 70 000—80 000 de referințe anuale.

În cadrul aceluiași sistem, alcătuit din 10 părți, Biblioteca Centrală de Stat a trecut la elaborarea unor noi serii (*Note muzicale, discuri*, deja apărute, iar altele, *Titluri de periodice și seriale, Dacoromanica, Stampe-Gravuri, Publicații oficiale, Teze de doctorat etc.*, în fază de lucru⁵). Paralel cu activitatea de reconstruire sau de înregistrare curentă a patrimoniului național de tipărituri, în acești ani s-au elaborat, ori sînt în curs de elaborare, bibliografii speciale în care au fost consemnate publicațiile de matematică, fizică, agrozootehnie, istorie, folclor și etnografie etc., apărute în perioade extinse de timp, pînă în 1944 sau chiar pînă la zi, pentru intervale mai restrînse, după 1944, fiind deja apărute cele cuprinzînd lucrările de geografie, arhivistică, istorie, istoriografie economi-

că, drept, bibliologie, pedagogie, geologie, sport, cinematografie, parțial din agrozootehnie, medicină etc., în majoritatea cazurilor redactate de către instituțiile de cercetări de specialitate, academice sau departamentale⁶).

O altă activitate bibliografică de interes național o reprezintă bibliografierea analitică curentă a publicațiilor în diferite domenii — istorie, istorie și critică literară, lingvistică generală și clasică, drept, folclor și etnografie, cinematografie, sport, prin intermediul unor indexuri anuale, apărute independent sau în cadrul publicațiilor periodice: *Studii, Limba română, Studii clasice, Revista de etnografie și folclor, Revista de istorie și teorie literară etc.*, din nefericire unele din ele dispărînd după un oarecare număr de ani.

Dezvoltarea *bibliografiei speciale* oglindește progresele științelor, ale diferitelor ramuri de știință, sintetizînd rezultatele obținute, constituînd un element esențial al oricăror activități de cercetare. Asigurînd informarea asupra stadiului de dezvoltare a domeniilor științei, bibliografia specială a devenit totodată și o problemă fundamentală a construcției economice.

Putem consemna aici rezultatele remarcabile obținute în elaborarea bibliografiilor speciale cu caracter tematic. Astfel, s-au întocmit bibliografii referitoare la răspîndirea ideologiei marxist-leniniste în țara noastră înainte de 23 August 1944: *Marx-Engels în limba română, 1871—1944*, elaborată de Biblioteca Academiei; *Lenin în limba română, 1911—1944*, elaborată de Institutul de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R. și publicată în culegera *Lenin văzut de români. Documente și amintiri*⁷). Sub egida aceluiași institut, au fost elaborate, cu ample prezențări pentru fiecare periodic, *Presa muncitorească și socialistă din România, 1865—1921* (3 vol., cu 2 părți fiecare), *Presa P.C.R. și a organizațiilor sale de masă, 1921—1944*, conținînd referințe despre 500 de publicații legale și ilegale, iar în colecția *Evocări*, monografiile publicate conțin și bibliografia lucrărilor proprii — cînd este cazul — și a celor despre activitatea militanților mișcării muncitorești și socialiste: I.C. Frimu, D. Marinescu, Ștefan Gheorghiu, P. Mușoiu, Al. Dobrogeanu-Gherea etc.

Culegerile sintetice de *Documente ale P.C.R.*, în cele 21 de serii apărute⁸), cuprind *Indici de surse bibliografice*, valoroase bibliografii tematice alcătuite din sute de referințe: rezoluții ale con-

greselor partidului, hotărâri ale plenarelor Comitetului Central, rapoarte, cuvântări și expuneri ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R. Mai ales în ultimii ani, Institutul de studii istorice și social-politice, Biblioteca centrală universitară din București au întocmit, împreună sau separat, ample cercetări bibliografice pe diferite teme social-politice: *Marxism-leninismul și contemporaneitatea, Legile economice ale socialismului, Probleme actuale ale democrației, Lupta ideologică în etapa actuală, Teorii și curente în filozofia și sociologia contemporană, Problemele omului în societatea contemporană, Rolul progresului tehnic în dezvoltarea societății*; unele din acestea, avînd un caracter serial, au apărut în 5—6 volume.

Centrul de informare și documentare în științele social-politice editează buletine de informare științifică și revista de referate, recenzii și sinteze în variate serii: filozofie-logică, psihologie, sociologie, istorie-arheologie, științe economice, științe juridice, precum și colecția *Progrese-direcții-tendințe*, cu un larg profil informativ, la care se adaugă materialele privind problemele de educație, de învățămînt sau referitoare la tineret, elaborate de către Centrul de informare și documentare al învățămîntului, de Biblioteca centrală pedagogică, Consiliul Național al Organizației Pionierilor, Centrul de cercetări în problemele tineretului ș.a.

Pentru informarea unor categorii largi de beneficiari și mai ales pentru cei care frecventează diferite forme de învățămînt ideologic și politic, presa centrală — *Lupta de clasă*, respectiv *Era socialistă*, *Munca de partid*, *Scînteia*, *Tinărul leninist*, *Scînteia tineretului* ș.a. — publică frecvent consultații, planuri tematice, însoțite de indicații bibliografice selective și informează, prin rubricile de recenzii sau de prezentări bibliografice, asupra lucrărilor nou apărute.

În domeniul istoriei, se remarcă, prin concepția de alcătuire și prin volumul de informații oferite, *Bibliografia istorică a României*. Secolul al XIX-lea, din cele 5 tomuri preconizate, primul fiind deja apărut. De asemenea, cercetătorii de specialitate au la îndemînă lucrări bibliografice cu privire la Ștefan cel Mare, Răscoala din 1907, Războiul de independență, Unirea Transilvaniei cu România, eoul Marii Revoluții Socialiste din Octombrie în România, participarea României la războiul antifascist, monumentele feudale din București, Oltenia, Muntenia, Dobrogea, precum și prezentarea tipăriturilor apărute în secolul al XVI-lea, referitoare la Imperiul otoman.

Continuînd șirul de bibliografii elaborate în domeniile filologiei și istoriei literare, în special pentru perioada interbelică, în ultimele decenii au apărut noi lucrări bibliografice, ca, de exemplu: *Introducere în lingvistica și filologia română*, *Probleme și bibliografie*; *Bibliografia analitică a limbii române literare, 1780—1860*; *Ortografia limbii române*; *periodizarea literaturii române, seria Istoria literaturii române prin curentele ei: Clasicismul, Romantismul, Simbolismul, Modernismul...* în *literatura română*; *Romanul occidental contemporan*, ultimele elaborate de Biblioteca centrală universitară din București; *Romanul românesc contemporan*, *Genul scurt*, *Poezia anilor noștri*, *Cărți pentru copii*, apărute în colecția *Biblioteca activistului cultural*, în cinstea celei de-a XX-a aniversări a zilei de 23 August ș.a.

Alături de aceste lucrări tematice sau de cele pe domenii, de biobibliografii și de indicii de perioadă, ca și alături de buletinele de informare și de revistele de referate etc., se evidențiază numeroasele bibliografii „ascunse”, în special în recenziile apărute în colecțiile *Scritori români* și *Biblioteca pentru toți* (seria nenumerotată), în edițiile critice sau în monografiile dedicate vieții și activității unor scriitori români, clasici, moderni și chiar contemporani. Se mai pot cita, de asemenea, bibliografiile apărute în studiile despre diferite perioade sau curente ale literaturii noastre — Școala ardeleană, gruparea *Contemporanului* etc., în istoriile literare — de pildă, capitolul final *Orientări bibliografice*, al *Istoriei literaturii române*, vol. 1, de George Ivașcu, care cuprinde o prezentare critică a materialelor (surse generale, ediții, monografii și studii) referitoare la literatura română pînă în 1866⁹).

Cu privire la circulația operelor scriitorilor străini în cultura noastră, s-au publicat indicii sau prezentări bibliografice, cuprinzînd traducerea și unorii și lucrări — studii, articole, note — apărute în limba română, despre Andersen, Balzac, Cehov, Dante, Dickens, A. France, Goethe, Gogol, Ovidiu, Shakespeare, G. B. Shaw, R. Tagore, Lev Tolstoi — pentru a aminti doar pe cele mai ample.

Pentru științele naturii și aplicate, rolul principal îl deține munca bibliografică și de informare il dețin centrele de documentare de ramură, oficiile departamentale de documentare și publicații tehnice, a căror activitate fructuoasă este completată de acțiunile întreprinse de bibliotecile institutelor de cercetări sau de învățămînt superior, de specialitate. Se întîlnesc în aceste domenii variate tipuri de lucrări: cercetări bibliografice, bibliografii deschise, reviste de titluri

sau de referate, sinteze documentare, cataloage de creștere, cataloage colective, liste de traduceri, de standarde și alte categorii de publicații științifice și tehnice, a căror prezentare, chiar sumară, ar necesita un spațiu mult mai larg și depășește obiectul articolului de față.

Caracteristic ultimilor ani este și dezvoltarea unor noi genuri de lucrări bibliografice. De altfel, pentru unele din acestea — bibliografia locală și bibliografia de recomandare — făcând abstracție de anumite realizări, dispartate, de dinainte de 23 August 1944, se poate afirma că au apărut în țara noastră în ultimul sfert de veac.

Puținele lucrări bibliografice cu caracter local apărute pînă acum 2—3 decenii au urmărit să prezinte patrimoniul local de tipărituri (Brașov, Tg. Mureș, Timișoara, Focșani ș.a.), au avut un caracter etnografic, de obicei extins la fostele provincii istorice: Transilvania, Banat, Dobrogea, Oltenia, deseori apărind la sfîrșitul unor monografii de localități sau de județe, în general însă neacoperind cea mai mare parte din aspectele vieții social-politice și cultural-economice desfășurate pe plan local.

În activitatea recentă de bibliografie locală, au fost antrenate în primul rînd bibliotecile publice, mai ales cele municipale, iar la Iași, Cluj, Timișoara, bibliotecile universitare au adus o importantă contribuție în dezvoltarea acestui gen de lucrări, prin elaborarea de indici de reviste, biobibliografii, bibliografii tematice etc.

Apariția singulară a bibliografiei curente a raionului Tulcea, la mijlocul deceniului trecut, sub forma de anuar de bibliografie locală, a fost continuată apoi prin anuarele multigrafiate sau tipărite ale județelor Bacău și Prahova, ale Dobrogei și municipiului București, de fișierele cu material local existente în aproape toate bibliotecile din centrele de județ și, uneori, chiar în afara lor. O altă formă a bibliografiei locale o reprezintă seria de bibliografii elaborate de Biblioteca „Gh. Asachi” din Iași, referitoare la dezvoltarea învățămîntului, științei, agriculturii în regiunea și apoi în județul Iași, cuprinzînd materiale apărute în ultimele decenii. În același cadru pot fi situate și unele lucrări efectuate sau în curs de a fi elaborate de către bibliotecile municipale din Craiova, Cluj, Bacău, cuprinzînd publicații apărute în perioade și domenii mai largi.

Preocuparea pentru reconstituirea bibliografică a fondului local de tipărituri a reprezentat o altă formă a acestei

activități, care se remarcă prin ciclul de lucrări elaborate de Biblioteca „Astra” din Sibiu, precum și de bibliotecile municipale din Bacău, Tg. Mureș, Constanța și Ploiești, pentru consemnarea publicațiilor periodice și, în ultimul caz, a cărților apărute pe teritoriul județelor respective.

Pentru unele personalități legate, prin origine sau activitate, de anumite localități, județe, cum sînt, de pildă, Tudor Pamfile, George Bacovia, Pavel Dan, Anton Pann, Calistrat Hogaș ș.a., bibliotecile municipale din Galați, Bacău, Turda, Rîmnicu-Vîlcea și Piatra-Neamț au întocmit contribuții biobibliografice în care au inclus un important număr de materiale depistate.

In țara noastră, bibliografia de recomandare a început încă de acum un secol prin listele întocmite de Dimitrie Iarcu în cunoscuta sa *Bibliografie cronologică română* (1873), acțiune ce a fost continuată apoi sub alte forme de către „Astra”, „Casa școalelor”, Cercul de editură socialistă și de numeroase publicații muncitorești. În perioada care s-a scurs de la proclamarea Republicii, bibliografia de recomandare, inițiată prin lucrările întocmite de serviciul metodic al Direcției bibliotecilor, s-a dezvoltat simțitor și a devenit, pentru majoritatea bibliotecilor publice, o principală componentă a activității lor. Ea a fost concepută ca un instrument al educației comuniste, pentru formarea multilaterală a tînărilor, în strînsă legătură cu problemele și obiectivele construcției socialiste. Cu toate lacunele inerente, de multe ori cu o viziune schematică, rigidă și cu multe formalisme, bibliografia de recomandare a oglindit, la timpul lor, toate marile probleme ale diferitelor etape ale construcției economice și culturale. Un moment important l-a reprezentat ciclul de bibliografii de recomandare elaborate la începutul deceniului trecut de către Biblioteca Centrală de Stat, uneori în colaborare cu bibliotecile regionale, reprezentînd un început de coordonare a activității bibliografice a bibliotecilor publice, la care, însă, din nefericire, s-a renunțat.

După un „reflux” al elaborării de lucrări bibliografice de recomandare, după un scurt interval în care acest gen de lucrări era considerat ca o „cenușăreasă” a muncii bibliografice, în ultimul timp, ca urmare a traducerii în viață a programului de educație comunistă aprobat de Plenara C.C. al P.C.R. din 3—5 noiembrie 1971, bibliografia de recomandare a început să-și reia locul ei în atelierul colectivelor bibliografice din bibliotecile publice, frumoase realizări obținînd pînă

în prezent în special Biblioteca „Gh. Asachi” din Iași și Biblioteca „Astra” din Sibiu.

Diversificării tematice, amplificării genurilor bibliografice abordate le-a corespuns și o varietate din ce în ce mai pronunțată de tipuri de lucrări bibliografice elaborate. Au apărut — și tind să se generalizeze în practica muncii bibliografice — unele tipuri noi: anuarul bibliografic local, dicționarele bibliografice de personalități, dicționarele bibliografice de localități, bibliografiile deschise ș.a.

Din ce în ce mai frecvent apar indicii de reviste, lucrări bibliografice analitice ce oferă în prezent variate informații de specialitate sau cu caracter local, retrospective sau curente, dar care constituie, pentru viitor, în ansamblu, un valoros instrument în ajutorul redactării unor lucrări bibliografice exhaustive, pentru diferite domenii și teme, pentru diferite localități, personalități, instituții. De remarcă inițierea unei serii de indicii de periodice de către Editura enciclopedică română, activitatea desfășurată de bibliotecile universitare din Iași, Cluj, București, Timișoara, începutul de participare a bibliotecilor publice la această amplă acțiune informativă (de pildă, bibliotecile municipale din Constanța, Arad, Brașov, Galați, Craiova, Turda, Bacău ș.a.), precum și unii indicii cumulați elaborați de colectivele redacționale ale publicațiilor periodice respective (*Anale de istorie, Studii, Secolul XXI* ș.a.) și indicii sau sumarele anuale care sunt întocmite de marea majoritate a periodicelor științifice și tehnice, mai puțin literare și de cultură generală.

Alături de contribuțiile bibliografice ale citorva bibliotecii publice, pentru biobibliografii se pot cita documentele lucrări publicate de Editura enciclopedică română și Editura militară (*Mihail Kogălniceanu, Nicolae Bălcescu*), cele întocmite de bibliotecile centrale universitare (*Tudor Vianu, Traian Săvulescu, Gh. Coșbuc, Ion Agirbiceanu*), precum și seria de bibliografii retrospective a Bibliotecii Academiei, cuprinzând materiale referitoare la viața și opera a aproape 20 de oameni de știință și cultură români — matematicieni, ingineri, biologi, istorici etc. De asemenea, ca tipuri noi, unele biblioteci de învățământ superior au alcătuit lista lucrărilor elaborate de cadrele didactice (de la institutele politehnice din Cluj și Brașov și de la cele agronomice din Timișoara și Cluj, de la Facultatea de istorie a Universității din București), iar cele municipale au întocmit (sau sînt în faza de strîngere a materialului) dicționare biobibliografice pentru persona-

litățile științifice, artistice, culturale locale (de pildă, Constanța, Brașov, Pitești, Tg. Mureș, Craiova).

Depistarea referințelor despre localitățile din județ — sate, comune, orașe, municipii — a constituit o preocupare pentru bibliotecile municipale din Galați, Pitești, Constanța, acțiune ce se extinde treptat și la alte biblioteci publice din centrele de județ.

Dezvăluirea fondului de publicații din bibliotecile din țara noastră s-a efectuat în forme variate, de la liste și cataloage de creșteri, pînă la cataloage colective naționale.

Informațiile necesare cititorilor asupra noilor achiziții ale bibliotecilor sînt dispersate în numeroase buletine de creștere a colecțiilor, publicații cu o circulație redusă, limitată în special la cei care frecventează biblioteca, lipsind astfel posibilitatea depistării eventualelor beneficiari interesați. Cumulările periodice, pe specialități sau generale, sînt puțin folosite în practica bibliotecilor noastre.

În ceea ce privește popularizarea întregului fond de care dispun bibliotecile, aprecieri favorabile pot fi adresate doar unui număr restrîns de instituții: Bibliotecii Academiei, pentru cataloagele de manuscrise; Bibliotecii „Astra”-Sibiu, pentru popularizarea colecțiilor de periodice sibiene, de publicații socialiste și muncitorești, de corespondență și a colecțiilor iconografice pe care le deține; Bibliotecii „V. A. Urechia” din Galați, pentru cataloagele de cărți românești scrise în alfabet chirilic sau cu caractere de tranziție.

Mai bogată este activitatea desfășurată pentru elaborarea cataloagelor colective de către Biblioteca Academiei, Biblioteca Centrală de Stat, bibliotecile universitare din București, Iași și Cluj și unele biblioteci publice. Începînd din anul 1957, prin *Catalogul colectiv al cărților străine intrate în bibliotecile din R. S. România* și continuînd în ultimii ani cu buletinele lunare *Cărți străine noi...* apărute în peste 20 de serii, s-a asigurat evidența centralizată a cărților, iar pentru periodicele străine, Biblioteca Academiei (în cazul celor apărute înainte de 1957) și Biblioteca Centrală de Stat (pentru cele curente) au întocmit, în colaborare cu unele biblioteci științifice mari și centre de documentare, repertorii colective, pe serii. S-au finalizat și unele inițiative departamentale (de pildă, pentru publicațiile din domeniul cinematografului și ale economiei forestiere) sau locale, de înregistrare colectivă a publicațiilor străine, din rîndul bibliotecilor publice puțin cita, pentru inițierea sau participarea la aceste acțiuni, bibliotecile muni-

cipale din Galați, Oradea, Tg. Mureș, Ploiești și Iași.

În așteptarea elaborării catalogului colectiv al incunabulelor existente în țara noastră, Biblioteca Academiei, bibliotecile Brukenthal și Teleki-Bolyai au publicat, uneori în condiții grafice deosebite, catalogul colecțiilor proprii.

Tot în cadrul lucrărilor cu caracter larg de informare, pot fi menționate ghidurile de documentare întocmite pentru științele sociale, științele naturii și aplicate, pentru istoria României și studiile sud-est europene, editate de Biblioteca Academiei, bibliotecile universitare din București și Iași, de Institutul central de documentare tehnică etc.

Din ce în ce mai mult s-a făcut simțită prezența României și pe plan bibliografic internațional, atât prin participarea Bibliotecii Centrale de Stat, a Bibliotecii Academiei și a Institutului central de documentare tehnică la elaborarea unor instrumente și lucrări bibliografice cu caracter universal sau zonal, cât și prin apariția unor cercetări și anuare bibliografice în limbi străine cuprinzând publicațiile apărute la noi în țară în domeniul științei și tehnicii în general sau pe specialități (de pildă, științe juridice, istorie, medicină, sport, literatură ș.a.). De remarcat faptul că, în domeniul cinematografului, arhiva noastră națională de filme a redactat în ultimii ani o bibliografie internațională anuală, la care au colaborat și alte arhive naționale sau institutiv similare.

Nu putem încheia tabloul succint al realizărilor obținute în activitatea bibliografică și de informare fără a menționa și o altă trăsătură specifică perioadei de care ne ocupăm: extinderea ariei instituțiilor care au efectuat lucrări bibliografice, în această activitate participând bibliotecile de diferite categorii: cele republicane, cele ale institutelor de învățământ superior și de cercetări, o parte din bibliotecile tehnice din întreprinderi și instituții sau din cele publice, centrele de informare și documentare de ramură, societățile științifice, uniunile de creație, editurile, redacțiile unor publicații periodice.

Trebuie subliniată de asemenea înființarea Editurii enciclopedice române, în al cărei profil intră și publicarea lucrărilor bibliografice și care a inițiat publicarea unor serii speciale de bibliobibliografii și de indici de periodice.

* * *

Trecerea în revistă a principalelor realizări din anii construcției socialiste demonstrează succese importante, dar scoate

în evidență și unele lipsuri semnalate de altfel și cu alte ocazii în paginile revistei noastre sau în cadrul unor consfătuiri ale lucrătorilor de specialitate. La capătul unui sfert de veac și, în același timp, în primii ani ai noului cincinal, de o însemnătate deosebită în construcția societății socialiste multilateral dezvoltate, este oportun ca, făcând bilanțul realizărilor, să vedem și ceea ce mai avem de îndeplinit. În spațiul restrâns al acestui articol, ne vom limita numai la cele mai stringente acțiuni ce considerăm că trebuie întreprinse.

Realizarea unui vechi deziderat — *coordonarea efectivă a activității bibliografice* — prin instituirea unei comisii sub egida Consiliului Culturii și Educației Socialiste, a Ministerului Educației și Învățământului și a Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, cu subcolective pe departamente ori pe specialități, este una din măsurile care ar asigura ridicarea la un nivel corespunzător a activității bibliografice și de informare, stimulând acțiunile întreprinse, stabilind direcțiile majore ale desfășurării activității, reducând la un minim unele paralelisme și interferențe.

Pentru asigurarea unei eficiențe sporite a bibliografiilor publicate, se resimte în mod acut necesitatea apariției *Bibliografiilor curente a bibliografiilor* apărute în țara noastră, lucrare aflată de mult timp în proiectele activității Bibliotecii Centrale de Stat și care, împreună cu *Repertoriul bibliografiilor nepublicate*, întocmit de aceeași instituție, va oferi o imagine a întregii activități bibliografice desfășurate în cursul unui an. Se impune de asemenea continuarea apariției *Anuarului cărții*, singurul instrument sintetic de informare asupra producției editoriale curente.

Este timpul să se treacă la *instituționalizarea schimbului de experiență* între diferitele categorii de biblioteci sau pentru anumite genuri ori tipuri de lucrări bibliografice și de informare. Consfătuirile de pînă acum — sporadice și fără ecouri profunde în activitatea bibliografică — trebuie înlocuite cu acțiuni coordonate, care să urmărească difuzarea experienței în cercuri cât mai largi de biblioteci.

Intensa activitate bibliografică desfășurată pînă în prezent a fost lipsită în mare parte de aportul unor lucrări teoretice și mai ales metodologice, de prezentare și de dezbateri a problemelor ivite în calea celor care au elaborat lucrări bibliografice, a soluțiilor adoptate, cu motivarea opțiunilor, cu aprecierea consecințelor nefavorabile ale aplicării alternativei la care s-a renunțat. Publicarea unor astfel de lucrări ar conduce la

ridicarea nivelului profesional al bibliografilor, ar îmbogăți „bibliografia” necesară perfecționării acestor cadre și, alături de unele traduceri din literatura străină de specialitate, ar contribui la redactarea — în perspectivă — a unui manual de bibliografie.

Tara noastră are o frumoasă tradiție bibliografică, ilustrată de pleiada unor valoroși bibliografi, care au lucrat sub îndrumarea lui Ioan Bianu, precum și de noua generație de bibliografi, care a transmis, a valorificat și a dezvoltat, în condițiile noului climat științific și cultural, tradițiile bibliografice ale eminenților înaintași.

Ultimul sfert de veac s-a caracterizat printr-un avânt al activității bibliogra-

fice, devenită problemă de stat, aflată în preocupările unui larg cerc de instituții, cu forme, genuri și tipuri de lucrări variate, acoperind, mai mult sau mai puțin, toate domeniile de activitate științifică și diferite aspecte ale muncii cultural-educative și instructive. În anii ce vin ne așteaptă sarcini sporite, pentru a asigura o corelare cât mai strânsă, o contribuție cât mai eficientă a activității desfășurate pe planul informării — și, în acest cadru, al muncii bibliografice —, în contextul legării științei și cercetărilor științifice de producție și de învățământ și al sprijinirii multiplelor direcții ce revin bibliotecilor și altor instituții în cadrul programului complex de educație comunistă a oamenilor muncii.

Note

¹⁾ Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1542 privind măsurile ce trebuie luate pentru îmbunătățirea activității bibliotecilor. Buc., 1952, p. 7.

²⁾ Dima-Drăgan, Corneliu. *Contribuții la studierea bibliografiei naționale curente din primii ani de după eliberare, 1944—1970*. In: *Probleme de bibliologie*, 1, 1963, p. 77—83.

³⁾ Pentru activitatea desfășurată de centrele de informare și documentare de ramură, vezi: *Ghid de documentare în științele tehnice. Izvoare de informare și documentare*, Vol. 1—2, Buc., 1968. (Institutul central de documentare tehnică).

⁴⁾ Vezi: *Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România. Cartea centenarului...* Buc., Editura Academiei, 1968. 328 p., cu ilustrații; *Studii și cercetări de documentare și bibliologie*, 9, nr. 2—3, 1967.

⁵⁾ Popescu-Brădiceni, Angela. *Bibliotecile în slujba științei, culturii și progresului*. — *Biblioteca Centrală de Stat*. In: *Revista bibliotecilor*, 22, nr. 2, mar 1969, p. 131—137; Crețeanu, Ioana. *Biblioteca Centrală de Stat și sarcinile activității sale bibliografice*. In: *Revista bibliotecilor*, 23, nr. 5, mai 1970, p. 274—278 și *Bibliografiile naționale curente și condițiile dezvoltării lor*. In: *Studii și cercetări de documentare*, 11, nr. 3, sep 1969, p. 225—236. De menționat că inițiativa meritore a B.C.S. de a elabora anuare în care să cumuleze producția înregistrată în cele 24 de fascicule bilunare ale seriei *Cărți...* s-a limitat numai la anii 1952—1954, ulterior încercările de continuare negăsind ecoul convenit pe plan editorial.

⁶⁾ Spre exemplu: Bedreag, C. S. *Bibliografia fizicii române (1859—1954)*. Biografii. Buc., Editura tehnică, 1957. 296 p. (Biblioteca Societății de științe matematice și fizice); *Index bibliografic al lucrărilor medicale. 23 August 1944—31 decembrie 1955*. Buc., Editura medicală, 1957. 751 p. (Două redacții, cu text bilingv: român-francez, român-rus); Neuman, Carol. *Material statistic și documentar privind dezvoltarea literaturii tehnice în R.P.R. [1758—1956]*. Buc., Editura științifică, 1957. 416 p.; *Bibliografia bibliologiei românești. 1948—1957*. In: *Dezvoltarea bibliotecilor în R.P.R.* Buc., 1958, p. 129—169. (Ministerul Învățământului și Culturii, Direcția generală a așezămintelor culturale); *Bibliografia forestieră română 1860—1956*. Buc., Editura agro-silvică, 1958. 534 p. (I.C.E.S.). (Continuată prin suplimente anuale); Roman, Filip [Barbu Theodorescu]. *Literatura rusă și sovietică în limba română 1830—1959*. Buc., E.S.I.P., 1959. 520 p.; Semaka, A., Atanasu, L. și Gheorghiu, Gh. *Bibliografia geologică a României*. Suplimentul III, 1939—1959, Buc., 1962. 212 p. (Institutul geologic); *Biblio-*

grafia hidrologică 1935—1959. Buc., 1962. 212 p. Institutul de cercetări hidrotehnice). (Text bilingv, în română și franceză); *Bibliografia pedagogică, 1948—1960*. Sub redacția prof. dr. Stanciu Stoian. Buc., 512 p. lito. (Institutul de științe pedagogice, Biblioteca centrală pedagogică). (Ulterior, suplimente biennale); Cucu, V. și Roșu, Al. *Bibliografia geografică. 1944—1964*. România. Buc., E.S.I.P., 1964. 156 p. (Societatea de științe naturii și geografice); *Bibliografia literaturii române, 1949—1960*. Sub redacția acad. Tudor Vianu. Buc., Editura Academiei, 1965. 1124 p. (Biblioteca Academiei R.S.R.); Domokos, Sámuel. *A román irodalom magyar bibliográfiája. Bibliografia maghiară a literaturii române, 1831—1960*. Bukarest, Irodalmi Könyvtárhozó, 1966. — 812 p.; *Bibliografia lucrărilor românești publicate peste hotare în perioada 1944—1966*. Buc., 1967. 160 f. lito. (Centrala editurilor și difuzării cărții); *Bibliografia generală a etnografiei și a folclorului românesc*, Vol. 1. 1800—1891. Buc., Editura pentru Literatură, 1968. 740 p.; *Istoria României*. Ghid bibliografic. Buc., 1958 (Biblioteca centrală universitară din București); Antonovici, Suzana. *Bibliografia geologică a României*, Al. IV-lea supliment, 1960—1965. Buc., 1969. 395 p. (Institutul geologic); *Bibliografia arhivisticii*, [1944—1949]. Buc., 1969. 108 p. (Direcția generală a arhivelor statului); *Bibliografia agricolă română. Irigații, 1944—1968*. Buc., 1969. 212 p. (Centrul de documentare agricolă); *Bibliografia juridică română, 1944—1968*. Intocmită de un colectiv sub conducerea prof. dr. doc. Traian Ionașcu. Buc., Editura Academiei, 1969. 410 p. (Institutul de cercetări juridice). (Text paralel, în română și franceză); *Istoriografia economică română*. Bibliografie selectivă, 1944—1969. Buc., 1970. 331 p. (Institutul de cercetări economice); *Bibliografia istorică a României*, I, 1944—1969. Bibliografie selectivă. Comitetul de redacție: Ștefan Pascu, Ioachim Crăciun, Bujor Surdu. Buc., Editura Academiei, 1970. 386 p. (Institutul de istorie și arheologie-Cluj); *Istoria gândirii sociale și filozofice din România*. Ghid bibliografic. Iași, 1971. 200 p. lito. (Biblioteca centrală universitară din Iași); *Bibliografia analitică a limbii române literare. 1780—1866*. Buc., Editura Academiei, 1972. 215 p. (Institutul de lingvistică din București); Roman, Eliza. *Bibliografia matematică în România, 1591—1950*. Buc., Editura Academiei, 1972. 259 p. (Biblioteca Academiei R. S. României).

⁷⁾ Buc., Editura politică, 1970, p. 641—656.

⁸⁾ Vezi: *Revista bibliotecilor*, 25, nr. 7, iul 1972, p. 440.

⁹⁾ Buc., Editura științifică, 1969, p. 541—602.

ANUL INTERNAȚIONAL AL CĂRȚII

„Cărți pentru toți“

„Pontica '72“

Cea de-a doua ediție a festivalului științific, cultural, artistic „Pontica“ s-a desfășurat la Constanța între 22 și 29 octombrie, sub emblema „Dialog cultural cu viața — Pontica '72“. Evenimentul, de o deosebită importanță în viața nouă a județului Constanța, a fost dedicat aniversării a 25 de ani de la proclamarea Republicii noastre socialiste. Festivitatea de inaugurare a avut loc în sala Teatrului de dramă și comedie, unde tovarășul Vasile Vilcu, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului județean de partid Constanța a ținut o cuvîntare în care a subliniat sarcinile ce îi revin noii ediții a festivalului.

Zilele festivalului au prilejuit pe întreg cuprinsul județului numeroase manifestări, dezbateri, conferințe, sesiuni științifice, simpozioane, spectacole, toate menite să contribuie substanțial la însemnata operă de educare comunistă a maselor în spiritul eticii și echității socialiste.

De un larg răsunset s-a bucurat întâlnirea studenților de la Institutul pedagogic din Constanța cu cîțiva reprezentanți ai scriitorilor, la care s-au dezbătut probleme referitoare la literatura contemporană și la problematica vieții spirituale a tinerei generații.

Alte întâlniri ale scriitorilor cu cititorii au fost organizate la Casa pionierilor din Constanța, la Combinatul de exploatare și industrializare a lemnului, la Fabrica de celuloză și hîrtie, la bordul navei „Tirgu-Jiu“ din portul Constanța.

Cu un justificat interes a fost urmărit simpozionul *Femeia, participantă activă*

la viața politică, economică și social-culturală, organizat tot în cadrul manifestărilor „Pontica '72“.

Împ de patru zile, la Muzeul de arheologie din municipiul Constanța în cadrul lucrărilor unei sesiuni științifice, istorice, arheologi, muzeografi au analizat comunicări privind *Scrisorile din exil ale lui Ovidiu, Contribuția muzeelor la educația patriotică socialistă a oamenilor muncii, Descoperiri și interpretări arheologice recente în contextul geografic carpato-pontic.*

În numeroase localități din județul Constanța, librăriile și bibliotecile au organizat expoziții de carte social-politică, unde au fost prezentate lucrări ce cuprind documente de partid și de stat aparute în ultimii ani. Biblioteca municipală din Constanța a participat și ea cu câteva acțiuni la reușita festivalului. Ea a organizat o sesiune de referate și comunicări științifice pe tema *Biblioteca — mijloc important de cunoaștere a cuceririlor științei și culturii*, la care au participat 80 de lucrători din bibliotecile municipiului și județului Constanța. Au fost prezenți de asemenea specialiști în probleme de biblioteconomie de la Biblioteca Centrală de Stat din București. Lucrările sesiunii au fost prezidate de către Angela Popescu-Brădiceni, directoarea a Bibliotecii Centrale de Stat. Au prezentat referate și comunicări: Gh. Bondoc, director adjunct al Bibliotecii Centrale de Stat — *Integrarea activității bibliotecilor publice în procesul general al cunoașterii și educației*; A. Lupu, șeful serviciului metodic al Bibliotecii Centrale de Stat — *Lectura tinerilor muncitori. Citeva constatări în urma unei investigații sociologice în orașele Deva și Medgidia*; M. Păpurică, șeful serviciului completarea colecțiilor al Bibliotecii Centrale de Stat — *Pers-*

pectivă pentru o bibliotecă tomitană. Citeva reflexii asupra unei configurații a Bibliotecii municipale din Constanța; Gh. Popescu, inspector în Consiliul Culturii și Educației Socialiste — *Rețeaua de biblioteci publice. Stadiul actual și perspectiva dezvoltării ei*; C. Cioroiu, bibliograf la Biblioteca municipală din Constanța — *Contribuții la un istoric al bibliotecilor publice din Dobrogea*; M. Drăgulescu, bibliograf la Biblioteca municipală din Constanța — *Aspecte ale activității bibliotecilor din Constanța*; P. Popa, bibliotecar, Biblioteca municipală din Constanța — *Preocupări pentru raționalizarea și modernizarea activității Bibliotecii municipale Constanța*; D. Constantin-Zamfir, directorul Bibliotecii municipale din Constanța — *Sarcinile actuale ale bibliografiei locale*; C. Motoc, bibliograf, Biblioteca municipală din Constanța — *Ponderea informării bibliografice în ansamblul activității bibliotecilor municipale și orășenești*; Al. Barciuc, bibliograf, Biblioteca municipală din Constanța — *Tradiții culturale muncitorești la Constanța: Casa de citire Ion Creangă*; I. Popișteanu, directorul Bibliotecii Institutului pedagogic din Constanța — *Biblioteca Institutului pedagogic de 3 ani, Constanța — 10 ani de activitate*; C. Cioroiu, bibliograf, Biblioteca municipală din Constanța — *Profilul și structura colecțiilor bibliotecii municipale Constanța*; I. Faităr de la Biblioteca Casei corpului didactic, și C. Călinescu de la Biblioteca Institutului pedagogic din Constanța — *Din istoricul bibliotecilor școlare dobrogiene*.

Lucrările simpozionului au înlesnit confruntarea unor opinii de mare interes care au contribuit la clarificarea unor probleme de mare actualitate în domeniul muncii cu cartea, al organizării și funcționării bibliotecilor, al colaburării interbibliotecare.

Tot la Biblioteca municipală din Constanța a fost deschisă o expoziție bibliofilă, prima de acest gen organizată aici. Concepută în spiritul Anului internațional al cărții, ea a contribuit la „familiaizarea, mai ales a tinerei generații, cu edițiile prime ale operelor clasicilor noștri, cu tipăriturile valoroase apărute în alte țări.”

Biblioteca municipală a mai organizat și un simpozion cu tema *Cartea, mesager al culturii și civilizației*. Prof. dr. doc. Dan Simonescu a prezentat comunicarea *Cartea, mesager al cunoștințelor în viața omului contemporan*. Profesorul Ion Bădică de la Facultatea de filologie a Institutului pedagogic din Constanța a înfățișat biografia și contribuțiile de istorie literară ale prof. dr. doc. Dan Simonescu, care a împlinit 70 de ani.

Grija cu care organizatorii au privit fiecare dintre acțiunile prilejuite de „Pontica '72” ne îndeamnă să credem că acest festival va deveni în anii următori o prezență de prestigiu în viața culturală a țării.

G. A.

Sub semnul Anului internațional al cărții

PIATRA-NEAMȚ

Printre acțiunile cuprinse în programul LIBRIS '72, conceput de Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Neamț, în cadrul Anului internațional al cărții, face parte și lărga popularizare, pe întreg cuprinsul județului, a textului CHARTEI CĂRȚII (aprobat în cadrul reuniunii Comitetului de sprijin pentru Anul internațional al cărții care a avut loc la Bruxelles, între 20 și 22 octombrie 1971.)

În acest scop a fost editat un afiș (format 40x54 cm) într-o frumoasă tehnoredactare, textul fiind imprimat pe fundalul acelei cărți pe care — simbol al păcii și înțelegerii între popoare — doi oameni își dau mâna.

BUCUREȘTI

În cadrul Anului internațional al cărții, alături de alte manifestări ale celei mai mari biblioteci a țării, ca simpozionul cu tema *Istoria cărții românești tipărite* (27-28 octombrie) și expoziția de carte românească veche, inaugurată la mijlocul lunii noiembrie, Biblioteca Academiei a organizat o expoziție de *incunabule*. Pieșele prezentate fac parte din fondurile cabinetelor de manuscrise — carte rară și stampe, binecunoscute cercetărilor din țară și străinătate. În anul 1970 s-a editat catalogul colecției de incunabule existente în Biblioteca Academiei (elaborat de L. Bacăru), lucrare care a constituit punctul de plecare al prezentei expoziții.

Tematic, expoziția urmărește producția de carte din secolul al XV-lea pe mari centre tipografice: italiene, germane,

franceze ș.a., apoi incunabulele care au aparținut vechilor biblioteci din țara noastră și incunabule (originale sau facsimilate) referitoare la țara noastră, precum și studii despre ele.

Este un fapt incontestabil că Italia ocupă un loc de frunte în istoria cărții tipărite. În secolul al XV-lea aici erau 73 de centre tipografice, în timp ce în Germania, patria tiparului, nu erau decât 51, în Franța, 39 și așa mai departe. Tot Italiei i se datorează multe perfecționări aduse tiparului și acolo a apărut întâi și s-a dezvoltat în mod remarcabil ilustrația de carte. Toate acestea îndreptățesc spațiul acordat în expoziție tipăriturilor italiene ieșite de sub preșele unor editori și tipografi vestiți ca Aldus Manutius, Pietro de Zuanne di Quarenghi, Bartholomio de Zani da Portese, Joannes Rigatius de Monteferrato, adevărate capodopere ale genului. *Divina Comedie*, *Sonetele* lui Petrarca sau celebra *Hypnerotomachia Poliphili* cu bogatele-i ilustrații, ori *Etymologicum magnum Graecum* rămân modele de măiestrie.

Ceea ce reprezenta Venetia pentru Italia din punct de vedere al tipăriturilor, era Nürnberg pentru lumea germană, iar de aici se remarcă în mod deosebit oficina lui Anton Koburger „printrul librarilor” și școala de ilustratori întemeiată de Michael Wohlgemuth și Wilhelm Pleydenwurff. Lucrarea cea mai monumentală ieșită de sub teascurile din Nürnberg este *Liber Chronicarum* a doctorului Hartmann Schedel, apărută în 1493, cu aproape 2.000 de xilografuri.

Sînt interesante volumele care provin din vechi bibliotecă românești, fie boierești — a eruditului stolnic Constantin Cantacuzino —, fie bisericesti (*Thesaurus cornucopiae et Horti Adonidi* „din vivlioteca sfintei Mitropolii”) sau de la alți posesori din țară.

Tematica se continuă cu incunabulele importante pentru istoria noastră, încheindu-se cu o serie de opere aflate în colecție în ediții facsimilate care conțin în text știri despre țările române.

Expoziția este armonios completată cu câteva fragmente de incunabule ce conțin gravuri la care însă ar fi fost recomandabilă o mai atentă identificare.

La deschiderea expoziției s-au pus la dispoziția celor prezenți ilustrațiile din catalogul colecției apărut în 1970 legate în broșuri. Ar fi fost de dorit să existe și un catalog în care să se prezinte volumele expuse în această deosebit de interesantă expoziție.

D. L. A.

anul
internacional
al
cărții
1972

Comitetul municipal pentru cultură și educație socialistă - Brașov.
Biblioteca municipală - Brașov

Anunță

Vineri, 3 noiembrie 1972, ora 17,
ÎN SALA CASEI PRIETENIEI - BRAȘOV

ȘEDINȚA INAUGURALĂ A CERCLUI DE BIBLIOFILIE ȘI EX LIBRIS

Se vor prezenta următoarele comunicări:

- 1) SILVIA POPA (Brașov) „Biblioteca publică și cerșitoarele sfârșitului contemporan”
- 2) LIVIA BACĂRU (București) „Supralibros-uri voievodale românești”
- 3) CORNELIU DIMA-DRĂGAN (București) „Despre un ex libris controversat al Maurocordașilor”
- 4) Dr. medic EMIL I. BOLOGA (Brașov) „Viziunea simbolistică a ex librisului medical”.

Constituirea și organizarea cercului.

Anul internațional
al cărții 1972

EXPOZIȚIE DE EX LIBRIS

Biblioteca
Centrală
Universi-
tății Cluj

Octombrie 1972

La Biblioteca municipală din Brașov a avut loc, în după-amiaza zilei de 3 noiembrie 1972, ședința inaugurală a *Cercului de bibliofilie și ex libris* închinată celei de-a 25-a aniversări a Republicii și înscrisă în ciclul de manifestări consacrate Anului internațional al cărții.

La ședință au participat: Alexandru Crișan, secretar cu problemele de propagandă al Comitetului municipal de partid, Ion Jianu, șeful comisiei de propagandă, Ion Dinu, șeful comisiei municipale politice de masă, Constantin Catrina, vicepreședinte al Comitetului județean de cultură și educație socialistă și peste o sută de oameni de cultură și artă printre care: graficieni, directori de muzee, reprezentanți ai Arhivelor statului, bibliotecari, studenți, elevi din Brașov și din alte localități din țară.

Petre Istrate, directorul Bibliotecii municipale din Brașov, a rostit cuvântul de deschidere în care a schițat obiectivele cercului. Evenimentul a fost apoi salutat de dr. Emil Bologa, bibliofil și colecționar brașovean, unul din inițiatorii și sprijinitorii cercului, care, mulțumind organelor municipale de partid, Comitetului județean de cultură și educație socialistă și celor prezenți, a arătat importanța și semnificația ex libris-ului și a făcut cunoscute lucrările congreselor internaționale de ex libristică la care a participat ca reprezentant al țării noastre.

Inaugurarea cercului a mai fost salutăată de Ecaterina Tenea, în numele Bibliotecii Centrale de Stat, de Dan Zamfirescu, doctor în filologie, redactor la revista *Contemporanul*, și de Corneliu Dima-Drăgan, în numele Catedrei de biblioteconomie de la Universitatea din București. În continuare au fost prezentate comunicările: *Biblioteca publică și cerințele cititorului contemporan* (Silvia Popa, Brașov), *Supralibros-uri voievodale românești* (Livia Bacăru, București), *Un ex libris controversat al Maurocordașilor* (Corneliu Dima-Drăgan, București), *Valoarea simbolistică a ex libris-ului medical* (dr. Emil Bologa, Brașov), toate însoțite de proiecții. În a doua parte a ședinței, Petre Istrate a expus programul de activitate al cercului care urmează să-și țină ședințele în prima vinere a fiecărei luni.

Lucrările prezentate, ca și expoziția de ex libris-uri, cărți rare și volume bibliofile, organizată cu acest prilej, s-au bucurat de un interes deosebit.

Livia BACĂRU

CRONICA

Bibliotecile cinstesc marea sărbătoare

SUB TITLUL „BIBLIOTECA MODERNA—EDUCAȚIE ȘI INFORMAȚIE”

s-au desfășurat la București, în zilele de 26—27 decembrie 1972, lucrările simpozionului organizat de Asociația bibliotecarilor din R. S. România și Biblioteca Centrală de Stat, manifestare consacrată aniversării unui sfert de veac de la proclamarea Republicii și Anului internațional al cărții. După ședința plenară de deschidere, al cărei cuvânt inaugural a fost rostit de Ion Jinga, vicepreședinte al Consiliului Cultural și Educației Socialiste, lucrările simpozionului s-au desfășurat în cadrul a trei secții — Rolul social al bibliotecii; Bibliografie, informare, documentare; Biblioteconomie. Formare și perfecționare profesională. În cadrul plenarei de închidere, Angela Popescu-Brădeanu, vicepreședintă a Asociației bibliotecarilor din R. S. România, a formulat concluziile simpozionului, iar Ion Dodu-Bălan, vicepreședinte al Consiliului Cultural și Educației Socialiste, președinte al Comisiei naționale pentru A.I.C., a vorbit despre rolul bibliotecii în „definirea profilului culturii contemporane”. Prezentarea pe larg a lucrărilor simpozionului va fi făcută în numărul viitor.

INAUGURAREA NOULUI EDIFICIU AL BIBLIOTECII MUNICIPALE DIN PIATRA NEAMȚ a marcat unul din cele mai importante realizări din programul Libris '72, conceput de Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Neamț în cadrul Anului internațional al cărții. Festivitatea, care a avut loc la 18 decembrie 1972, s-a bucurat de prezența tovarășilor Ștefan Boboc, prim secretar al Comitetului județean al P.C.R., președintele Consiliului popular județean; Constantin Potingă, secretar al Comitetului județean al P.C.R.; Nicolae Acrismăriței, șeful Secției propagandă a Comitetului județean de partid. Gheorghe Bunghez, președintele Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă, precum și a altor oficialități locale, activiști culturali, delegați din partea Bibliotecii Centrale de Stat și a Revistei bibliotecilor, bibliotecari din județ, public cititor.

Despre importanța acestui eveniment au vorbit primul secretar al Comitetului municipal de partid Piatra-Neamț, Vasile Gherasim, și Elena Didoiu, directoarea Bibliotecii municipale, după care oaspeții au putut vizita noul edificiu. Desore noua organizare a bibliotecii, în condițiile oferite de acest local frumos și spațios, proiectat de arh. Tiberiu Bjoila și construit din premii obținute în anii 1970 și 1971 în întrecerea socialistă dintre județele și municipiile patriei vom vorbi mai pe larg în unul din numerele viitoare.

I. T.

ASPECTE DOCUMENTARE DIN LUPTA PENTRU REPUBLICA

este titlul expoziției organizate în holul principal al Bibliotecii municipale din Piatra-Neamț, cu prilejul inaugurării noului local, marcând participarea acestei instituții la sărbătoarea aniversară a Republicii. Au fost reflectate, prin documente facsimilate, articole din presa vremii, materiale de propagandă, fotografii, cărți, momente semnificative ale luptei antimonarhice, actul revoluționar al abolirii monarhiei și instaurării Republicii. În cea de-a doua secțiune a expoziției au fost oglindite prin cărți, presă, grafice și material iconografic succesele dobândite de poporul român în anul Republicii, sub conducerea partidului, pe drumul construcției socialiste.

TIPARUL MUZICAL ROMÂNESC ÎN ANII REPUBLICII

este titlul unei interesante expoziții găzduite de magazinul „Muzica” din București, în perioada 15 decembrie 1972—15 ianuarie 1973. Expoziția a cuprins mostre elocvente din variata și cuprinzătoare producție a Editurii muzicale a Uniunii Compozitorilor din R. S. România, ale cărei realizări, sintetizate în cifre, se prezintă astfel: 163 de titluri de muzică simfonică și vocal-simfonică; 13 titluri de operă, operetă și balet; 631 de titluri de muzică de cameră instrumentală; 956 de titluri de muzică de cameră vocală; 1441 de titluri de muzică corală; 1381 de titluri de muzică pentru pionieri și școlari; 1398 de titluri de muzică ușoară; 24 de titluri de folclor; 265 de titluri de lucrări de muzicologie originală; 167 de titluri de lucrări de muzicologie în traducere. Trebuie relevată, ca o realizare deosebită, editarea întregii creații enscenate.

ÎN RINDUL ACTIUNILOR INCHINATE ANIVERSĂRII A 25 DE ANI DE LA PROCLAMAREA REPUBLICII

Biblioteca orașenească din Slobozia a inserat simpozionul: Rolul cărții în educarea politică, moral-cetățenească și profesională a tineretului desfășurat la 14 sept. 1972 la clubul tineretului și a elaborat bibliografiile: Sub flamura partidului și Contribuția P.C.R. la aplicarea creației a învățării marxist-leniniste.

BIBLIOTECA ORĂȘENEASCĂ DIN URZICENI

a organizat pentru elevii liceului din localitate o acțiune în colaborare cu cadrele didactice, pe tema România socialistă pe meridianele lumii, iar la casa de cultură a orașului seara de poezie: Partid, iubit părinte. Tot o seară de poezie a avut loc în incinta bibliotecii, la secția de copii sub titlul: Partidului îl mulțumim.

CLUBUL MICILOR GRAFICIENI DE EX LIBRIS DIN BRAȘOV

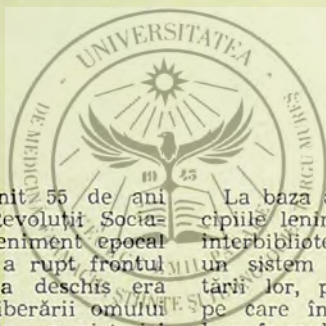
La Brașov, în cadrul Cercului de bibliofilie și ex libris, în colaborare cu Consiliul municipal, al Organizației pionierilor, a luat ființă Clubul micilor graficieni de ex libris. Prima întâlnire cu elevii selecționați ca buni desenați ai școlilor a avut loc în ziua de 29 octombrie 1972 la sediul bibliotecii municipale, Dr. med. Emil I. Bologa, președintele de onoare al cercului, le-a vorbit despre probleme legate de carte și însemnele acesteia, cu demonstrarea și explicarea a numeroase piese variate ca tematică, tehnică compozițională și realizare grafică.

În această primă etapă a activității, sub conducerea și îndrumarea prof. Ileana Sbrăcea, cei mici își vor face propriul însemn de carte pentru biblioteca lor personală piesele cele mai bune urmând a fi expuse în expoziția de ex libris care va fi organizată la Școala generală nr. 15 din Brașov (la care s-a organizat, sub conducerea prof. Adriana Bologa, nucleul actualului club).

biblioteci
de peste
hotare

BIBLIOTECILE SOVIETICE ÎN ANUL UNEI DUBLE ANIVERSĂRI

Iordana OLTEANU

Anul acesta s-au împlinit 55 de ani de la înfăptuirea Marii Revoluții Socialiste din Octombrie — eveniment epocal în istoria universală, care a rupt frontul imperialismului mondial, a deschis era revoluțiilor proletare, a eliberării omului de exploatare și asuprire, a victoriei socialismului, tot în acest an, la 30 decembrie, poporul sovietic sărbătorind și 50 de ani de la constituirea Uniunii Republicilor Socialiste Sovietice. Această dublă aniversare constituie prilejul unui rodnic bilanț al înfăptuirilor obținute de poporul sovietic sub conducerea P.C.U.S., în vasta operă constructivă desfășurată de-a lungul acestei jumătăți de secol, marcată de realizări de seamă în domeniul economic, științific și cultural.

Este un fapt unanim înțeles și apreciat că, în dezvoltarea statului constituit în urma Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, factorul ideologic, cel cultural-educativ, au avut un rol de prim ordin. De altfel, încă în focul revoluției, Lenin afirma că „pentru a participa rațional, conștient și cu succes la revoluție, trebuie să învățăm”. Pe acest fundal și în virtutea sarcinilor de educație comunistă a maselor, cu care Lenin le-a investit, bibliotecile au cunoscut în statul sovietic o continuă dezvoltare.

La baza acestei dezvoltări au stat principiile leniniste cu privire la colaborarea interbibliotecară, la integrarea lor într-un sistem unic, la planificarea dezvoltării lor, precum și indicațiile concrete pe care întemeietorul statului sovietic le-a formulat cu diferite prilejuri în legătură cu atragerea populației la lectură, accesibilitatea bibliotecilor, completarea colecțiilor, modul de organizare a evidenței și statisticii activității bibliotecare pe țară ș.a., cele mai multe din aceste indicații păstrându-și și astăzi actualitatea.

În prezent, se poate spune, că pe întregul teritoriu al Uniunii Sovietice, pînă în cele mai îndepărtate ținuturi, există o vastă rețea de biblioteci de toate tipurile, ce satisfac nevoile de lectură, de studiu și de cercetare, în continuă creștere, ale celor mai diferite categorii sociale.

În prezent, în Uniunea Sovietică există 350 000 de biblioteci, care dispun de două miliarde și jumătate de volume și deservesc aproape 130 de milioane de cititori. Dintre acestea, 124 000 de biblioteci sînt publice, 82 000 aparținînd statului, aproape 30 000 sindicatelor și 3 900 colhozurilor. Aproximativ 28 la sută din bibliotecile de masă (publice) își desfășoară activitatea în zonele rurale.

șoară activitatea în mediul urban și 72 la sută în mediul rural. Rețeaua de filiale și puncte de împrumut totalizează aproape 230 000 de unități. În medie, dotarea pe cap de locuitor este de 5 volume.

Nu mai în ultimul cîncinal, potrivit datelor statistice, numărul bibliotecilor din rețeaua Ministerului Culturii al Uniunii Sovietice a crescut cu 16 000, iar creșterea numărului de volume consultate, pe plan unional, se ridică la 350 milioane.

Un exemplu deosebit de elocvent ni se pare faptul că în peninsula Ciukotka, situată în extremul nord-estic al continentului asiatic, în plină zonă arctică, există în prezent în fiecare sat, în afară de un club, o școală-internat, un spital, și o bibliotecă. Numărul bibliotecilor din această regiune a crescut de la 6 (cu un fond total de 24 000 de volume) în anul 1938, la 20 (cu un fond de 5 ori mai mare) în anul 1942, pentru ca în anul 1970 să ajungă la 53, cu un fond total de 350 000 de volume, revenind, în medie, 7 volume pe cap de locuitor.

În decursul celui de-al 8-lea cîncinal, în Uniunea Sovietică, au fost construite 12 000 de noi localuri de bibliotecă, numeroase altele cunoscînd reamenajări și modernizări.

Extinderea sistemului de bibliotecă și sarcinile tot mai complexe ce stau în fața acestor instituții presupunînd o sporire corespunzătoare a numărului de lucrători în bibliotecă și un plus de profesionalitate au făcut necesară și mărirea numărului de instituții de învățămînt de specialitate. În prezent, în Uniunea Sovietică, există peste 100 de școli medii și 20 de facultăți și institute de învățămînt superior bibliologic. În decursul ultimului cîncinal, de pe băncile diferitelor școli de specialitate au ieșit 47 000 de bibliotecari cu studii medii și 21 000 de bibliotecari cu studii superioare.

Astăzi, în condițiile unei creșteri fără precedent a producției editoriale, atît pe plan unional, cît și la nivelul fiecărei republici, concomitent cu creșterea nevoilor de informare ale oamenilor muncii de diferite profesii, determinată la rîndul ei de creșterea rolului științei ca forță de producție, bibliotecile cunosc și ele o nouă perioadă de avînt. Sarcinile lor sporite din etapa actuală, deopotrivă cu rolul lor statornicit în formarea conștiinței socialiste și în educarea constructorilor comunismului, se află în centrul atenției forurilor de specialitate. În cadrul unor întruniri organizate special în acest scop (ne referim la lucrările celor trei plenare ale Consiliului bibliotecilor de pe lîngă Ministerul Culturii al U.R.S.S. desfășurate în anii 1970, 1971 și 1972) au fost dezbătute aspectele fundamentale ale activității bibliotecare în

etapa actuală, s-au analizat rezultatele diferitelor întreceri organizate pe plan unional (în cinstea centenarului nașterii lui V. I. Lenin și în împlinirea celui de-al XXIV-lea Congres al P.C.U.S.). O atenție specială s-a acordat analizării rezultatelor obținute în urma introducerii, cu titlu experimental, în unele orașe și regiuni ale R.S.F.S.R. și în Letonia, încă din anul 1966, a centralizării sistemului de bibliotecă.

Toate aceste întruniri și analize au relevat o serie de realizări importante, printre care: creșterea eficienței muncii la diferiți indici în bibliotecile cuprinse în sistemul centralizat, îmbunătățirea gradului de utilare a unor biblioteci în vederea mecanizării și automatizării anumitor procese de muncă în bibliotecă (aparate de reprografiere, de citire a microfilmelor, un calculator electronic, la Biblioteca „V. I. Lenin“, de ale cărui servicii beneficiază și alte biblioteci) ș.a.

După cum a dovedit experimentul amintit mai sus, dezvoltarea și consolidarea rețelei existente și perfecționarea conducerii științifico-metodice a activității bibliotecilor, centralizarea acestora într-un sistem unic, poate fi realizată fie pe calea extinderii bibliotecilor tehnice și speciale și a îmbogățirii fondurilor bibliotecilor de masă fie, preferabil, prin modificarea structurii sistemului actual. Aceasta va face posibilă satisfacerea cerințelor tot mai pretentive de lectură și de informare ale publicului fără investiții materiale suplimentare, prin crearea de fonduri centralizate și lichidarea fenomenelor de izolare sau paralelism, prin centralizarea unor procese tehnologice, introducerea unor mijloace moderne și mecanizarea unor operațiuni bibliotecare, toate acestea antrenînd o folosire mai rațională a forței de muncă, specializarea cadrelor și, implicit, ridicarea eficienței muncii în bibliotecă.

În domeniul informării și documentării, centralizarea va determina realizări tot atît de mari, dată fiind corelarea activității bibliotecilor cu cea a camerelor cărții din republicile unionale, care au devenit adevărate centre bibliografice naționale, organe de stat ale statisticii și catalogării centralizate a produselor de tipar, precum și centre ale cercetării științifice în domeniul bibliografiei și biblioteconomiei.

În vederea generalizării sistemului sînt în curs de realizare o seamă de probleme de o importanță fundamentală: planificarea unică a dezvoltării rețelei de bibliotecă, introducerea unor noi normative pentru serviciile de bibliotecă, catalogarea centralizată, valorificarea în cooperare a colecțiilor, crearea unor

aparatură informativ-bibliografică unică, în primul rând sub forma cataloagelor selective etc. Toate acestea vor fi posibile numai prin strânsa coordonare a activității tuturor tipurilor de biblioteci de pe o anumită zonă teritorială cu organele de informare și documentare științifico-tehnică. Mai este necesară organizarea unor servicii de informare în acele ramuri ale economiei naționale și culturii, în întreprinderile și instituțiile unde acestea lipsesc, în special în bibliotecile de învățământ superior, crearea unei baze solide pentru cercetarea științifică, coordonarea lucrărilor de elaborare a bibliografiilor speciale (de ramură), soluționarea problemei pregătirii cadrelor pentru bibliotecile științifice, ținându-se seama de necesitatea unor temeinice cunoștințe de bazele informaticii, tehnica de calcul, matematică, lingvistică, filozofia științei.

Se prevede totodată ca în perioada noului cincinal să se dezvolte în continuare întrecerea socialistă între bibliotecile de toate categoriile din țară, accentul fiind pus pe intensificarea propagandei literaturii politico-ideologice, în strânsă legătură cu sarcinile construirii bazelor orânduirii comuniste, pe contribuția cu mijloace specifice la progresul științific și tehnic, la îmbunătățirea diferitelor forme ale educației permanente. Se recomandă în acest sens ca bibliotecile să acționeze diferențiat în raport cu cerințele specifice ale fiecărei categorii de cititori, iar planurile lor de activitate să fie corelate cu planurile de stat, cu cele ale organizațiilor de partid, sindicale și de tineret. În vederea perfecționării muncii în bibliotecă sub aspect educativ, se va acorda o atenție sporită studierii bazelor psiho-pedagogice ale biblioteconomiei, analizei unor aspecte legate de lectură și dezvoltarea armonioasă a individului în societatea socialistă, a intereselor de lectură etc.

Obiectivele ce apar în lumina directivelor celui de-al XXIV-lea Congres al P.C.U.S., precum și în vederea îndeplinirii sarcinilor celui de-al nouălea plan cincinal de dezvoltare a Uniunii Sovietice pe anii 1971—1975 au fost exprimate ca atare în cadrul ultimei consfățuiri a Consiliului bibliotecilor de pe lângă Ministerul Culturii al U.R.S.S. Ele sînt formulate de asemenea, în noile regulamente de organizare și funcționare ale Bibliotecii Unionale de Stat „V. I. Lenin”, ale bibliotecilor republicane și regionale de toate categoriile din cele 15 republici sovietice ca și în programele special elaborate de dezvoltare a bibliotecilor științifice universale, ca parte componentă a sistemului unional al informării științifico-tehnice.

CRONICA ANULUI INTERNAȚIONAL AL CĂRȚII—1972

Dintre manifestările consacrate A.I.C. în R. P. Polonă rețin atenția în mod deosebit, datorită succesului de care s-au bucurat, al 17-lea Tîrg internațional al cărții de la Varșovia și publicarea, de către o editură din Wrocław, a *Enciclopediei cărții*. Tîrgul de la Varșovia a fost deschis, în mai a.c., în prezența ministrului culturii al Poloniei și a directorului general adjunct al UNESCO, în Palatul Culturii din capitala Poloniei. La această manifestare au luat parte 1500 de edituri din 20 de țări, care au prezentat 85000 de lucrări din diverse domenii. *Enciclopedia cărții*, prima lucrare de acest gen apărută în Polonia, prezintă un tablou de ansamblu al cunoștințelor actuale despre carte: arta scrisului, a poligrafiei, a ilustrației și a legăturii; colecții și comerț de carte; hîrtie și imprimare; biblioteconomie; lectură etc. În Republica Arabă Libia, Consiliul de Miniștri a aprobat, pentru A.I.C., un program național de activități foarte variate, ca și constituirea, sub președinția secretarului general al Comisiei naționale pentru UNESCO, a unui comitet executiv însărcinat cu punerea în practică, începînd de la 1 iulie a.c., a programului adoptat. Programul național libian pentru A.I.C. cuprinde printre altele: proclamarea anului 1972 drept „an național al lecturii” și organizarea unor „săptămîni ale cărții”: organizarea de tîrguri ale cărții în mai multe orașe și sate, a unor expoziții itinerante de cărți; organizarea unei conferințe a lucrătorilor din domeniile cărții avînd drept obiectiv studierea problemelor producției și difuzării cărții; ținerea unui seminar al bibliotecarilor, avînd ca obiect examinarea căilor și a mijloacelor de punere a bibliotecilor în serviciul tuturor locuitorilor; furnizarea de cărți, de lucrări de referință etc. bibliotecilor publice și școlare, adoptarea de măsuri corespunzătoare pentru asigurarea dezvoltării bibliotecilor școlare, considerate ca indispensabile în toate școlile, precum și îmbunătățirea

serviciilor Bibliotecii Naționale a Libriei; încurajarea producției editoriale, de cărți și reviste, pentru copii.

În *Maroc* a fost întreprinsă o anchetă statistică asupra situației actuale a editurilor, a tipografiilor și a celorlalte domenii ale cărții. Inscriindu-se în perspectiva A.I.C. și în cadrul mai larg al unui studiu general, efectuat de Ministerul Informațiilor, asupra tuturor sectoarelor comunicării de masă, ancheta a avut drept obiectiv determinarea problemelor și a necesităților în vederea unei planificări mai bune a industriei cărții. Merită de asemenea a fi amintită Conferința națională, organizată de Comisia națională pentru UNESCO, pe tema „Proiect de norme internaționale pentru prezentarea bibliografiilor”, care a reunit numeroși bibliotecari, documentariști și specialiști în domeniul cărții și manuscriselor.

Din programul național consacrat A.I.C. de către Comisia națională pentru UNESCO din *Nicaragua*, se relevă în mod special: un târg al cărții din America Centrală; un curs de biblioteconomie, la biblioteca națională; întâlniri ale scriitorilor, editorilor și librărilor în vederea creării unei camere nicaraguiene a cărții; colocvii și conferințe reunind lucrători din diferite medii ale cărții; manifestări culturale în instituțiile de învățământ de toate gradele; o sugestie făcută editorilor și autorilor din țară de a oferi câte un exemplar din fiecare carte a lor bibliotecii naționale; o campanie în favoarea bibliotecilor, condusă de către asociația națională a bibliotecarilor; un concurs pentru redactarea unui buletin bibliografic; programe radiotelevizate de informare a publicului și difuzarea mai multor mii de exemplare din *Charta cărții* și din *Mesaful de Anul Nou* al directorului general al UNESCO, René Maheu, care a marcat deschiderea A.I.C.

În *Cehoslovacia*, organizarea activităților consacrate A.I.C. a fost încredințată unui comitet național condus de Matei Lúčan, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R. S. Cehoslovace. Din programul național alcătuit de acest comitet au avut deja loc pînă acum numeroase manifestări, printre care: expoziții de cărți din lirica cehă și slovacă; expoziția de publicații ale ONU și UNESCO, organizată la Brno; întruniri literare, adunări consacrate unor eminenți reprezentanți ai culturii cehoslovace etc. De asemenea, mai multe expoziții, colocvii și seminarii internaționale au fost sau vor fi puse sub semnul A.I.C.: expoziția de ilustrații și de machete de cărți organizată în luna iunie, la Brno, în cadrul celei de-a V-a Bienale de arte gra-

fice aplicate; a VII-a expoziție internațională de lucrări de specialitate din domeniul transporturilor și telecomunicațiilor, prevăzută pentru trimestrul al IV-lea al acestui an; colocvii pe teme „Sistemele de bibliotecii din Europa” și „Problemele interpretării vizuale a unui text literar”; seminarul redactorilor editurilor din țările socialiste, pe tema „Cartea ca ansamblu artistic”; conferința Uniunii internaționale pentru cărțile destinate tinerilor, pe tema „Imagina copilului contemporan în cărțile pentru tineret”.

Anul internațional al cărții a fost inaugurat oficial în *Turcia* în luna ianuarie, de către ministrul educației. Pentru a asigura punerea în practică a proiectelor de activități consacrate A.I.C. au fost create două comitete speciale — unul la Ministerul Educației, celălalt în cadrul Comisiei naționale pentru UNESCO. Din manifestările care au avut loc pînă acum sînt de notat: un congres al bibliotecarilor, ținut în luna martie; numeroase expoziții de cărți; publicarea unei broșuri despre A.I.C.; traducerea și publicarea, în limba turcă, a *Chartei cărții*; utilizarea largă a simbolului mondial al A.I.C. Pentru sfîrșitul anului a fost prevăzută ținerea unui congres al editorilor, primul congres de acest fel după 1939.

Preregătit, încă din 1971, cu o deosebită atenție, Anul internațional al cărții a fost inaugurat oficial în *Iugoslavia* la 24 aprilie, în cadrul Sesiunii Consiliului Educației și Culturii al Adunării Federale. Coordonarea activităților consacrate A.I.C. se află în sarcina Comitetului iugoslav pentru A.I.C., organism alcătuit din reprezentanți ai republicilor socialiste, ai provinciilor și ai unor organizații din întreaga Iugoslavie. Conducerea și coordonarea activităților pe plan republican revine comitetelor special create în fiecare republică, alcătuite la rîndul lor din reprezentanți de seamă ai vieții culturale și publice, îndeosebi scriitori, editori și bibliotecari. În cooperare cu instituții cum sînt Comunitatea organizațiilor culturale și educative, universitățile populare și muncitorești, bibliotecile, editurile, școlile, asociațiile de scriitori, de bibliotecari și de traducători, Comitetul iugoslav pentru A.I.C. a alcătuit un vast program de manifestări, din care notăm mai jos pe cele mai deosebite: I. *Consultații și reuniuni* — reuniuni ale experților, pe teme privind promovarea și difuzarea cărții (în Serbia, Slovenia și Croația); Congresul traducătorilor din Iugoslavia, întrunit în mai a.c. în Macedonia; Congresul Uniunii scriitorilor, pe tema „Scriitor, carte, societate”; o reuniune a scriitorilor, bi-

biotecarilor și reprezentanților mijloacelor de informare de masă, pe tema „Situația și problemele cărții în Croația”; înființarea tradițională, din luna octombrie, a scriitorilor și Tîrgul internațional al cărții de la Belgrad (noiembrie a.c.); Colocviul pe tema „Valoarea cuvîntului scris”, ținut în toamna acestui an la Biblioteca Națională din Belgrad; II. *Acțiuni în favoarea bibliotecilor* — inaugurarea, în luna noiembrie a.c., a noii clădiri a Bibliotecii Naționale din Belgrad; intensificarea acțiunii lansate în 1971 în Serbia în vederea înființării a 1 000 de biblioteci la sate și a 100 de biblioteci în întreprinderi industriale; o campanie de strîngere de cărți în vederea înzestrării a trei biblioteci noi în satele din Bosnia; III. *Manifestări diverse* — organizarea de către Comitetul național iugoslav a unui concurs de creație literară pe tema „Casa fără cărți — corp fără suflet”, deschis elevilor din ultimele clase de liceu și studenților; organizarea, în Macedonia, de către Asociația cluburilor literare și Uniunea organizațiilor culturale și educative, a unui concurs pentru tinerii scriitori; organizarea lunii cărții, între 15 octombrie și 15 noiembrie; expoziții de cărți în Serbia (pe tema „Traducerile literare — realizări și posibilități”), în Muntenegru, la Cetinje (privind literatura muntenească) și în Bosnia, la Travnik (consacrata operei scriitorului laureat al Premiului Nobel, Ivo Andrić). În sfîrșit, mai amintim vasta campanie de informare a publicului asupra A.I.C.

George SEBASTIAN

Condițiile Premiului T. P. Seven-sma 1974

SUBIECT: Cooperarea regională a serviciilor de bibliotecă — o șansă pentru țările în curs de dezvoltare.

LIMBI: engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă sau italiană.

LIMITA DE VÂRSTĂ: Competiția este deschisă tuturor membrilor unei asociații afiliate la Federație, avînd mai puțin de 40 de ani la data de 15 august 1973.

METODE DE ANGAJARE: Studiile trebuie să fie anonime și trimise sub pseudonim pe pagina de titlu, acesta trebuind de asemenea să fie înscris pe un plic închis, conținînd numele și prenumele, data și locul nașterii, naționalitatea și adresa autorului. Studiile, **DACTILOGRAFIATE ÎN TREI EXEMPLARE** trebuie să parvină la **SECRETARIATUL GENERAL (B. P. 9128, LA HAYE, PAYS-BAS) ÎNAINTE DE 15 AUGUST 1973.**

JURIUL: Premiul va fi decernat de un juriu special ce va fi numit în timpul Sesiunii Consiliului general 1973, la Grenoble. Juriul își rezervă dreptul de a se abține să decerneze Premiul. Numele cîștigătorului va fi anunțat la Sesiunea Consiliului general la Washington (decembrie 1974). Premiul T. P. SEVEN-SMA a fost stabilit de FIAB și este decernat la fiecare 3 ani. Valoarea premiului este de 1 500 franci elvețieni.

DE PESTE HOTARE

Activitatea Oficiului unional de imprumut interbibliotecar din Moscova

...a fost centralizată și automatizată, în mod experimental, în cursul anului 1971. Sistemul a fost pus la punct de către Secția de cercetări pentru mecanizarea și automatizarea proceselor bibliotecare și bibliografice și de către Secția

de achiziții a Bibliotecii Unionale de stat „V. I. Lenin” din Moscova și se bazează pe un calculator electronic „Minsk-22” al cărui proces de prelucrare a datelor cuprinde: înregistrarea și compararea titlurilor solicitate și oferite, imprimarea de liste de schimb și de cereri și comunicarea expeditorilor și a primitoilor. De asemenea, calculatorul întocmește și statistica circuitului de imprumuturi interbibliotecare. De menționat este faptul că în procesul de prelucrare a datelor nu se operează cu titlurile complete ale lucrărilor ci cu numerele standard corespunzătoare, aflate în Anuarul cărții din U.R.S.S.

Problemele actuale ale catalogului colectiv unional

...au format obiectul dezbaterilor sesiunii lărgite a Birou-

lui Consiliului bibliotecilor din cadrul Ministerului Culturii al U.R.S.S., care a avut loc la mijlocul anului trecut. Cu această ocazie, a fost supusă dezbaterii și aprobat proiectul de elaborare a unui sistem de catalog central pentru toată Uniunea Sovietică, prezentat de Biblioteca Unională de Stat „V. I. Lenin” din Moscova. De asemenea, au fost aprobate experimentele Bibliotecii de stat pentru știință și tehnologie a U.R.S.S. și ale Bibliotecii de stat pentru literatură străină privind prelucrarea electronică a datelor necesare elaborării catalogului colectiv unional. Hotărîrea Biroului Consiliului bibliotecilor prevede astfel editarea și publicarea unui catalog colectiv unional, cu profil general, bazat pe codificarea bibliotecilor participante și pe prelucrarea electronică a datelor.

ANIVERSĂRI

Tudor VIANU

Henri Zalis

Rareori o existență de creator s-a dovedit, în mediul nostru spiritual, mai pătrunsă de religia muncii. Tudor Vianu a debutat ca poet și nimic nu lasă în anii începuturilor sale, prin 1915—1916, să se presimtă tumultul laborios de mai târziu. Scrisorile din tinerețe trădează un sentimental datat voluptăților reveriei, afectuos, accidental exuberant. În rest, un studios fără excese, mai degrabă inclinat confesiei glumețe decât contemplării solitare. În scurt timp însă viitorul cărturar își schimbă firea, se convertește temperamental dintr-un liric impenitent într-un reflexiv și, reprimându-și darurile native, se modelează tenace, cu o disciplină metodică.

Paralel cu acest proces al opțiunilor lăuntrice, Tudor Vianu își definește și definește personalitatea, lumea interioară. Deși dominantă sa rămîne setea de asimilare, legea vastelor, neîntreruptelor deschideri de orizont, în secundar, caracterul său păstrează din adolescență grația lirică a poetului sensibil, afectele generoase prin care suflul se le-gase în anii debutului de atâtea valori (Al. Macedonski, Ovid Densusianu, Ion Pillat, Ion Barbu) și se formase în cul-tul lor.

Spre a răspunde, conform exigențelor, îndatoririi de profesor și de pedagog, ca și celei de savant erudit, Tudor Vianu se silește să realizeze o modalitate de muncă în care entuziasmul și pasiunea să se însoțească armonios cu eficiența și desăvârșirea. Cine l-a cunoscut știe că lucra (mărturiile pistolare ne confirmă) cu o discreție pilduitoare, în sensul că detesta, ca o formă de impudoare, dez-văluirea șantierului intim, preferînd, în schimb, să recunoască, dintr-o nevoie probabil morală, că nu precepește ni-mic studiului. Dăruirea sa era o formă de responsabilitate și nu fanatism aust-er care apasă precum o corvoadă. De altfel, cum ne vom sili să arătăm, Via-nu însuși reprobă cantonarea abuzivă în liv-resc. Biblioteca nu l-a devorat ci l-a îmbogățit. Astfel, elaborarea științifică,

activitatea la catedră, elanul obștesc, travaliul în congrese, reuniuni internaționale etc. stau într-un admirabil echilibru cu spiritul său deschis cooperării și devoțiunii amicale, cu mobilitatea turistului îndrăgostit de pitorescul peisajului european.

Din atari mărturisiri se vedește că adevăr era în reproșul tardiv al lui G. Călinescu (mă refer la o scrisoare pe care marele critic o adresa în iarna anului 1945 lui Tudor Vianu, text remarcabil sub multiple raporturi și asupra căruia voi reveni cu un alt prilej) care deplînge restringerea disponibilităților scriitoricești ale confratelui său, atât de inzezestrat, în favoarea realizării strict profesionale („doctorale”, cum zice G. Călinescu).

Pină la un punct este desigur mult adevăr în muștrarea prietenească a lui G. Călinescu, formulată cu regretul de a nu putea prețui și alte laturi ale unui talent multiform, prolific. Însă trebuie spus că în legăturile de simpatie cultivate de Tudor Vianu, firea sa caldă, sentimentală, neprotocolară în sens rigid, convențional, iese la iveală și se lasă în voia impulsurilor spontane. Așa ajunge Tudor Vianu să-i destăinuie din Berlin lui S. Bayer¹⁾, la 31 august 1922, această impresie hoffmanescă: „Sîntem și acum împreună (cu Dan Barbilian n.n.), anonimizați în mulțimea unei cafenele uriașe depuși de fluxul bulevardier. Se aprind luminile și strada privity prin fereastră se înecă în ceață. E nu știu ce fatalitate în atmosferă”. Slăbiciunea pentru culoare, remarcă vie, optica de memorialist vădită în fluența observațiilor transpar și din aceste rînduri aparținînd tot perioadei „germane”. Destinatarul e același, locul de expediție se numește de astă dată Tübingen, epistola din care reținem cele ce urmează poartă data 19 septembrie 1922: „Tübingen? Fiind împreună o să-l suportî (...). E un cuib de verdeață, protejat de dealuri grațioase, cu multe mărturii de viață veche și cu pitorescul peștiș al unui tîrg exclusiv universitar. E străbătut de Neckarul frumos și stă în pragul Pădurii Negre (Schwartzwald) unde se respiră romanticismul german”.

Consacrîndu-se cu întreaga făptură sarcinii imense pe care o incumbă inițierea estetică, Vianu nu se închide vechilor schimburi de idei și de simțăminte. Chiar în împrejurări grele, cum e de pildă cea a retragerii în timpul primului război mondial, cînd dispoziția e depresivă și singurătatea apăsătoare, viitorul sublocotenent de artilerie, mutat

cu garnizoana din Iași în umilul și amorțitul Dorohoi, îi scria lui S. Bayer la 10 decembrie 1916: „...nu-ți inchipui cît sînt de singur, doar gîndurile îmi sînt tovarășie. E un prieten capricios gîndul: cînd exuberant de vesel, cînd sfîșietor de trist. Adeseori el îmi întinde fruntea către tine. Te cuprind cu brațele. De ce nu ești aici...?”

Avîntul liric nu anulează conștiința împlinirii prin muncă, fortificarea prin continuele acumulări gnoseologice, profitabile pentru zborul gîndirii abstracte. Cu hărnicie, Tudor Vianu deschide noi fronturi de lectură. Energetismul său e contaminant și împrejurarea se dovedește în sine suficient de profundă spre a nu admite stările de pesimism, dezertările din bibliotecă, abandonul instrumentelor științifice sub presiunea unei slăbiciuni de moment. Mai tîrziu, mult mai tîrziu prin 1935, îi va scrie lui Lucian Blaga²⁾ că deplînge orice pact cu resemnarea și că în materie de metodologie a cercetării ansamblului principiilor de comportare respinge placiditatea „ca și în relațiile cu oamenii”. „Procedările mele sînt” — meditează mai departe Vianu — „dicțate de minte dar și de inimă”. Genul acesta de cerințe e mereu în acțiune. Cînd ilustrul său prieten Dan Barbilian, aflat în acei ani tot în Germania, îi mărturisește că problemele specializării în matematică au ajuns să-l istovească, Tudor Vianu, știind că Ion Barbu va găsi în sine însuși resursele necesare saltului înainte, găsește totuși potrivit să-l ambicioneze prin cîteva fraze moralizatoare: „...Vezi de răspunde-mi că lucrezi, că nu te mai frămînti (...). Aplecarea drapelului n-are niciodată vreo scuză. Trebuie să învingi toate tristețile.” (Din Tübingen, la 9 iulie 1922).

Cît de intens se amestecă în clipele de incandescență setea de informare cu visarea, rezultă din același text în care Tudor Vianu declară, într-o ordine de idei absolut surprinzătoare aparent: „Știi ce mi-a trecut prin cap, ieri? Să plec în Indii, în China sau în Țara de Foc. Asta ca ceva f. serios, ca o tentativă practică. Lucrul rămîne totuși o reverie, iar imboldul mi l-a dat o lectură poignantă: cele cinci volume de Corespondență ale lui Flaubert”. Ceea ce demonstrează că pentru Tudor Vianu oricît de aspră și flexibilă era obligația luată față de sine a perfecționării, cerul preocupărilor se păstra înalt și larg, boltit, ca să încapă sub dînsul cele mai luminoase și cutezătoare aspirații.

De foarte de demult nutrea gîndul că „dacă nu faci din știință ocupația ta de

¹⁾ Simon Bayer, coleg de liceu și apoi amic statornic al lui Tudor Vianu. De profesie jurist. e originar ca și Vianu din Giurgiu.

²⁾ Dintr-o ziornă de răspuns aflată în arhiva familiei Tudor Vianu.

căpetenie, scopul vieții tale, toate [celelalte] îți vor fi de puțin ajutor.” Într-o scrisoare din 10 decembrie 1916 adresată lui S. Bayer, pe când nu era decât un adolescent de 19 ani, nota această reflecție: „Adeseori m-am gândit la o morală care s-ar putea reduce într-un cuvânt: studiu. E o mică lașitate a recurge la ea, dar mulțumirea noastră de o clipă scuză și scăderea aceasta”.

Ar fi greșit să se înțeleagă din spicuirile de mai sus transformarea lui T. Vianu într-un profesor de morală plecticos, obositor prin insistența monotonă, înclinat să confere unor idei prețioase, dar nu mai mult, valoare de fetiș.

Tudor Vianu, oricare au fost prilejurile, se dovedește același spirit rațional, cumpănit, deschis, comprehensiv și, dacă mi-e îngăduit, jovial. Selectez, din numeroasele exemple la îndemână, câteva referitoare la amplitudinea preocupărilor ca un indiciu, consider grăitor, pentru orizontul său intelectual. Debutează în 1924 cu o teză de doctorat *Das Wertungsproblem in Schillers Poetik*, și după ce un an mai târziu adună câteva eseuri, sub titlul evaziv *Fragmente moderne*, tot ce va tipări poartă însemnele maximei seriozități profesionale. Astfel, studiul din 1933, *Influența lui Hegel în cultura română*, primește premiul academic Herescu Năsturel, iar cel din 1936, *Istoria estetică de la Kant pînă în zilele noastre* aprecieri unanime.

O severă disciplină îl susține variațiilor de umoare, oboselii, îndoielilor pe care le încearcă nu rareori cărturarul preocupat să se verifice pe sine și în raporturile cu lumea. Ca exeget literar Vianu dăduse în 1930 o contribuție deschizătoare de drumuri în eminescologie (*Poezia lui Eminescu*) iar în 1935 micro-monografia *Ion Barbu*, cea dintîi interpretare a modernismului poetic românesc, cu riguroase descifrări ale ermetismului și transpozițiilor lui.

O fecundă adaptare la obiect realizează Vianu în *Arta prozatorilor români* (1941) ca și în amplul capitol pe care îl

consacră *Junimii* în lucrarea colectivă (semnată împreună cu Șerban Cioculescu și Vladimir Streinu) *Istoria literaturii române moderne* (1944).

După Eliberare, puterea lui Vianu de a clasifica faptele, de a le explica prin situare în grupări structurale de motive și filiații stilistice se vede întărită datorită luminilor marxism-leninismului. Zeci de lucrări, fie de literatură universală, fie de literatură națională ies din laboratorul său: omagii sadoveniene și argeziene, comunicări, prefețe (cum este cea de mare interes la ediția Al. Odobescu), cursuri și memorii (*Jurnal*).

În ordinea generalizărilor, Vianu se risipește în articole de gazetă și în referate editoriale, o mare apetență spre îndrumarea celor mai tineri stimulându-i eforturile. Dacă stau și mă gîndesc bine (și sper că memoria nu mă înșală), Tudor Vianu a fost colaboratorul cel mai însemnat al *Gazetei literare* (unde lucram în acei ani) dar și cel mai silitor, cel mai punctual. Vreau să spun că în raport cu obligațiile ce și le stabilea singur, Vianu nu părea un făgăș pentru alt făgăș, el îmbrățișa o pluralitate de solicitări cu maxime investiții și cu egală disponibilitate.

În independența sa de opinii, Tudor Vianu n-a pierdut o clipă contactul cu tinerii, cu miezul concret al faptei literare. Complexitatea lui sufletească, lațențele ei l-au predispus spre preparație temeinică dar și spre acel *Einführung* care dă rezonanța convenită empatiei, bunăvoinței față de alții. Încît din orice direcție l-am privi, Vianu, ca învățat și creator, e un sistematic nu lipsit de cordialitate, un erudit cu specială aspirație spre umanism și esențializare clasică.

Modul prob în care a pledat pentru valori, cu respectul fizionomiei lor particulare, și le-a integrat contextul social-istoric, denotă, deopotrivă, înaltul lui patriotism. Idealurile sale sînt cele ale unui om de frumoasă și robustă alcătuire care a avut satisfacția să le vadă împlinite și respectate. Într-un climat de cultură ca al nostru nu pot fi mai frumos elogiate meritele sale decît văzîndu-le adoptate de prezentul socialist.

3) Vezi cap. *Cercetarea ca formă de viață*. În: *Studii de literatură română*, Editura didactică și pedagogică, 1965, p. 10.

DAN SIMONESCU

la 70 de ani

Exemplul unei vieți

Dan ZAMFIRESCU

La 11 decembrie, profesorul dr. docent Dan Simonescu împlinește 70 de ani. Puțini oameni au întâmpinat acest jubileu cu un pas atât de viu, cu o inimă atât de tânără și cu o putere de muncă ce ne îndreptățește să privim la momentul aniversar ca la un simplu popas de o clipă.

Ciudata alchimie a sorții rezervă unorii senectuții izbânzile refuzate tinereții și vârstei mature. La capătul unei brazde trase cu sîrg în ogrorul culturii românești, profesorul atîtor generații, autorul atîtor sute de titluri, a avut bucuria și — în proverbiala-i modestie — poate chiar surpriza de a constata că de bogată este holda care a crescut înconjurîndu-l azi, din toate părțile, cu fosnetul unei imense stime și incomparabile afecțiuni. Nerăbdarea celor ce au vrut să-i aducă prinosul recunoștinței, afecțiunii și respectuoasei lor prețuirii a luat forme inedite în anele unor astfel de cinstiri. Cu luni înainte, Biblioteca municipală „Mihail Sadoveanu” a organizat o întîlnire cu cititorii și bibliotecarii din Capitală, întîlnire transformată într-o primă sărbătoare pentru cel care și-a legat numele, pentru totdeauna, de monumentală *Bibliografie românească veche* și a închinat un deceniu de activitate didactică pregătirii acestor ostași de linia întîi ai culturii, care sînt bibliotecarii. A vorbit, atunci, un alt mare

septuagenar peste care anii au trecut ascuțindu-i și mai mult spiritul caustic și lucid: maestrul Șerban Cioculescu. Prinț-insul, cultura română însăși se rostea, în persoana unuia din cei mai străluciți reprezentanți ai săi din clipa de față.

A urmat, în octombrie, cinstirea solemnă de la Curtea de Argeș în cadrul „Săptămîinii vechii culturii românești”, acțiune inițiată de Comitetul orașenesc de partid Curtea de Argeș și de Societatea culturală „Neogoe Basarab” din același oraș. Peste 50 de cercetători veniți din toate centrele universitare ale țării, lingviști, istorici literari, istorici de artă, au ascultat emoționată elogiul pe care prof. dr. docent Iosif Pervain de la Cluj și prof. dr. I. D. Lăudat de la Iași l-au adus în numele universităților respective și în numele obștii cercetătorilor culturii noastre vechi. Ales în unanimitate președintele celei dintîi *Conferințe naționale a cercetătorilor culturii române vechi*, reunită în zilele de 13 și 14 octombrie în cetatea Basarabilor, profesorul Dan Simonescu a fost ales și membru de onoare al Societății Culturale „Neogoe Basarab”, societate care își propune, între altele, să impulsioneze cercetarea într-un domeniu de care depinde însăși conștiința noastră despre vechimea, demnitatea și valoarea culturii românești.

Citeva zile mai tîrziu, orașul natal al învățătorului, Cîmpulungul, a ținut să-și sărbătorească pe unul din cei mai iluștri fii ai săi. În sfîrșit, Biblioteca Centrală Universitară din București a dat la tipar un volum intitulat *Dan Simonescu. Bibliografie*, pentru care am avut cinstea să scriu „cuvîntul înainte”.

Caracterul spontan, personal, intim, al tuturor acestor multiple dovezi de recunoaștere i-au oferit marelui muncitor, uitat aproape totdeauna de pe listele onorurilor, suprema și rarissima satisfacție rezervată numai celor aleși: de a simți că este respectat, iubit și sărbătorit numai pentru ceea ce a înfăptuit, numai pentru lumina pe care a semănat-o în viața altora, numai pentru că omagiul unanim a crescut în inimi ca o floare ce se cerea dăruită, în această zi de însoțit bilanț, unuia din cei mai iubiți dascăli din cîți au fost vreodată.

Nu este cazul să amintim, aici și acum, șirul de scrieri prin care profesorul Dan Simonescu s-a impus, alături de Ioan Bianu, Nicolae Cartojan, Nicolae Drăganu și Ștefan Ciobanu, printre măștrii necontestăți ai unor discipline pe care a ajuns să le întrupeze ca un adevărat simbol. Într-adevăr, cine zice azi *bibliologie și istoria literaturii române vechi* se gîndește, imediat, în primul rînd la

profesorul Dan Simonescu, elevul, colaboratorul și continuatorul celor mai străluciți reprezentanți ai acestor științe în țara noastră. Dar credem că este neapărat locul să afirmăm în modul cel mai apăsător că acest autentic învățat s-a înscris pentru totdeauna în splendida galerie de personalități ale științei românești care au lăsat mai mult decât o operă — exemplul unei vieți —, care au unit darurile savantului cu frumusețea sufletească din care izvorăște rarul privilegiu al perpetuării în alții. Profesorul Dan Simonescu și-a închinat viața culturii noastre, slujirii ei fără odihnă, fără pretenții, dînd totdeauna și necerînd niciodată, nimănui, nimic. A crezut în tăcerea modestă cu care și-a înconjurat totdeauna strădania.

Profesorul Simonescu se numără, într-adevăr, printre foarte puținii *creatori de școală*, care au dăruit nu numai știință ci și lumină din lumina lor lăuntrică, au dat aripi ucenicilor fără a se întreba vreodată pînă unde-i vor duce ele, au fost alături de nobilele ambiții și s-au bucurat de izbînzile elevilor mai mult chiar decât de propriile-i izbînzii. Nu este, de aceea, de mirare, că, ajuns în plină tinerețe spirituală la vîrstă venerabilă pe care i-o sărbătorim, magistrul atitor generații este privit, în continuare, ca o viguroasă și încercată călăuză, ca un decan al științei noastre.

În slujba bibliotecii românești

Corneliu DIMA-DRĂGAN

Cu aproape cinsprezece ani în urmă, profesorul Dan SIMONESCU recenza în revista *Călăuza bibliotecarului* câteva lucrări ale studenților Secției de biblioteconomie de la Universitatea din București. Între cei menționați de profesor se afla atunci și autorul acestor însemnări.

Aprecierile și indicațiile profesorului Dan Simonescu au constituit pentru mine un atestat și un îndemn pe linia cercetărilor bibliologice și de istorie literară. Ele veneau doar din partea unui reputat cunoscător al cărții românești vechi decins din marea școală bibliografică a Bibliotecii Academiei. Numele profesorului Dan Simonescu avea atunci ca și acum o rezonanță gravă, deoarece îl asociam întotdeauna cu numele a doi mari cîitori ai bibliografiei moderne românești: Nerva Hodoș și Ioan Bianu, a că-

ror operă monumentală, *Bibliografia românească veche*, a continuat-o în mod magistral.

Foarte curînd, după apariția recenziei amintite, Profesorul a dorit să mă cunoască personal. Obișnuit cu figura austeră a lui Ioan Bianu, din bustul pururea aflător în sala de lectură a Bibliotecii Academiei, credeam că voi afla și pe chipul discipolului său aceeași severitate a științei pure. Profesorul Dan Simonescu m-a întîmpinat cu un zîmbet larg, de mare sinceritate. Atunci am descoperit o nobilă valență a profesiei de bibliograf: *generozitatea*. Și la Profesor generozitatea se măsoară în informațiile fără număr comunicate contemporanilor prin cele peste trei sute de lucrări ale sale.

Indiferent de tema abordată, Profesorul întreprinde întotdeauna o cercetare de mare suprafață, exhaustivă, care luminează nu numai concluziile științifice ale lucrării, ci deschide tuturor cititorilor ei alte noi perspective de investigație. Cultul pentru amănunt, precizia și totalitatea informativă le remarcă, încă de la primele studii ale Profesorului, marcate, nostru istoric Nicolae Iorga. Recenzînd în *Revista istorică* două lucrări ale foarte tinărului profesor și student din Cîmpulung, intitulată: *Încercări istorico-literare și Viața literară și culturală a Minăstirii Cîmpulung* (ambele apărute în 1926), Nicolae Iorga nota pasiunea pentru „studii de amănunt“ și „adîncă pătrundere a subiectului din toate punctele de vedere“.

Bibliografia, concepută ca o disciplină a amănuntelor și ca o revelație a noului în știință, străbate fiecare lucrare a profesorului Dan Simonescu. De la operele bibliografice monumentale, precum volumele III și IV din *Bibliografia românească veche*, pînă la femeridele publicate în gazete și reviste, absolut toate scrierile domniei-sale sînt încărcate de informații științifice dintre cele mai valoroase. Studii, mari sau mici, au maximă densitate științifică, se bazează pe o cunoaștere amplă a domeniului sau problemei supuse analizei și dispun de un aparat bibliografic ce aspiră întotdeauna la completitudine. Dacă am aduna la un loc într-un catalog imaginar, trimerile și informațiile răspîndite în toate lucrările sale, am alcătui, desigur, o bibliografie cu nenumărate fațete, în care s-ar reflecta cultura românească veche și modernă. Marea generozitate a bibliografului, care încearcă a face din fiecare carte bună un cîștig al colectivității umane, se vedește în nenumărate *recenzii* risipite, vreme de peste patru decenii, în periodice românești și străine. De cite ori a încheiat lectura unei cărți aducătoare

de documente sau idei noi în câmpul cunoașterii, Profesorul a simțit dorința de a o înscrie printr-o notă sau recenzie, în conștiința cititorilor. În 1936 a apărut chiar o culegere de asemenea însemnări de lectură, sub titlul: *Istorie literară în recenzii* (Buc., 1936. 55 p.).

Recenzia a constituit printre scrierile lui un act de responsabilitate critică, de aceea, cititorii sînt avertizați și asupra lacunelor informative și de concepție ale autorului cărții, iar recenzentul nu pregetă să corecteze public erorile și să aducă, uneori, substanțiale completări.

Profesorul Dan Simonescu și-a înscris cu autoritate numele în domeniul istoriei cărții și tiparului românesc. Și aici contribuțiile domniei sale sînt fundamentale. Astfel, primele tipăriri în limba română antecoresiene și însăși activitatea tipografică a diaconului Coresi au beneficiat de cercetări de mare înțindere. A devenit clasic studiul privitor la activitatea tipografică din orașul București în perioada 1678—1830, iar efortul întreprins de către cărturarii epocii brincovenești pentru răspîndirea tiparului în Orientul ortodox a fost cunoscut și apreciat datorită studiilor profesorului Dan Simonescu.

Lumini noi a adus domnia-sa și în istoria ziaristicii românești, prin prezentarea unor perioade puțin cunoscute de la sfîrșitul veacului al XVIII-lea și prima jumătate a celui următor.

Deosebit de valoros este aportul lui Dan Simonescu la stabilirea unei terminologii bibliologice românești. Prin articolele publicate în reviste filologice sau bibliologice și prin lecțiile ținute la universitate, domnia-sa a contribuit la fixarea și răspîndirea terminologiei specialității noastre. Cităm doar două din studiile pe această temă: *Materiale pentru o precizare științifică a terminologiei bibliotecare în „Dicționarul limbii române literare contemporane”* (1957) și *Cuvîntul „indice” și sensurile lui în bibliologie* (1959).

Consultînd astăzi, ca de atîtea ori, fișierul Bibliotecii Academiei, l-am aflat, la numele profesorului Dan Simonescu, mai bogat în semnalați bibliografice. Numai în ultimii ani, alte și alte lucrări, consacrate deopotrivă literaturii vechi și moderne, folclorului și bibliologiei, au primit consacrară bibliografică a catalogului celei mai mari biblioteci românești. La ele se adaugă mereu valoroase studii și articole risipite în multe reviste din țară și de peste hotare.

Fie dar ca acest izvor al cuvîntului scris să curgă neîncetat, încă mulți ani, lîmpeze și tot mai bogat, spre mulțumirea noastră, a cititorilor, de azi, de mîine și de totdeauna.

CALENDAR

ianuarie, februarie, martie 1973

1 IANUARIE — 1959. A avut loc victoria revoluției populare cubane.

— Se împlinesc 150 de ani de la nașterea (1823) poetului ungar PETŐFI SÁNDOR, unul dintre marii lirici ai poeziei universale (m. 1849).

Janos Viteazul. În românește de Eugen Jebeleanu. Buc., Editura tineretului, 1958. 102 p. cu ilustr. + 8 pl. col.; *Versuri*. În românește și prefață de Eugen Jebeleanu. Buc., Editura tineretului, 1961. 188 p. cu portr. (Cele mai frumoase poezii, 30); *Poezii și poeme*. În românește de Eugen Jebeleanu. Buc., E.P.L., 1969. 450 p.

2 IANUARIE — 125 de ani de la nașterea (1848) folcloristului român DIMITRIE VULPIAN (m. 1922).

3 IANUARIE — 50 de ani de la moartea (1923) lui JAROSLAV HAŠEK, scriitor satiric ceh, cunoscut prin romanul de renume internațional „Peripețiile bravului soldat Svejk în războiul mondial” (n. 1883).

Abecedarul umorului. Buc., E.L.U., 1963. 344 p. (Clasici literaturii universale); *Micul scamator*. Culegere de povestiri umoristice. Buc., Editura tineretului, 1965. 152 p. cu ilustr.; *Peripețiile bravului soldat Svejk în războiul mondial*. Roman. Vol. 1—2. Ed. a 4-a revăzută. Buc., Univers., 1971. Vol. 1. 448 p.; vol. 2. 320 p.

5 IANUARIE — 100 de ani de la nașterea (1873) bacteriologului român ALEXANDRU SLĂTINEANU (m. 1939).

8 IANUARIE — Se împlinesc 40 de ani de cînd a avut loc, la Deva, constituirea organizației democratice a țărănimii muncitoare „Frontul Plugarilor”, sub conducerea dr. Petru Groza (1933).

Ioniță, Gh. I. și Tuțul, Gh. „Frontul plugarilor (1933—1953)”. Buc., 1970. 304 p. (Mica bibliotecă de istorie).

10 IANUARIE — 100 de ani de la nașterea (1873) scriitorului român HARALAMB G. LECCA (m. 1920).

11 IANUARIE — 1946. Proclamarea Republicii Populare Albania.

15 IANUARIE — Anul acesta se împlinesc 1200 de ani de la nașterea (773) scriitorului chinez LIU TZUN-IUAN (m. 819).

Zidul de bronz. În românește de Dan Duțescu și Ana Boldur. Buc., E.S.P.L.A., 1958. 303 p.

18 IANUARIE — 125 de ani de la nașterea (1848) scriitorului român IOAN SLAVICI (m. 1925).

Ioana mamei. Ilustrații de Mihai Vulcănescu. Buc., Editura tineretului, 1963. 72 p. cu ilustr. („Traista cu povești”); *Teatru*. Ed. și prefată de I. D. Bălan. Buc., E.P.L., 1963. XLIV + 424 p. + 1 f. portr.; *Păcăld în satul lui. Povești*. Buc., E.P.L., 1965. 271 p.; *Budulea Taichii*. Nuvele. Prefată și note de Domnica Stoicescu. Buc., Editura tineretului, 1966. 312 p. (Biblioteca școlarăului, 116); *Povești*. Ilustrații de Marcela Cordescu. Buc., Editura tineretului, 1966. 112 p. cu ilustr. + 1 f. portr.; *Aminții*. (Aminții. Lumea prin care am trecut. Fața omenească. Articole). Ed. îngrijită, prefată, note și index de George Sanda. Buc., E.P.L., 1967. XXXV + 699 p. + 16 f. pl.; *Mara*. Roman. Cu o prefată de Constantin Măciucă. Buc., E.P.L., 1967. 344 p. (Romane de ieri și de azi); *Moara cu noroc*. Nuvelă. Prefată și note finale de Domnica Filimon-Stoicescu. Buc., Editura tineretului, 1967. 280 p. (Lyceum, 16); *Opera*. Sub îngrijirea unui colectiv. Prefată de D. Vatamaniuc. Vol. 1—5. Buc., E.P.L. — „Minerva”, 1967—1971. 5 vol. (Scritori români); *Zina Zorilor*. Basme. Prefată și note finale de Zina Molcut. Buc., Editura tineretului, 1967. 240 p. (Biblioteca școlarăului, 6); *Popa Tanda*. — *Budulea Taichii*. — *Moara cu noroc*. Nuvele. Prefată de Pompiliu Marcea. Buc., Editura Ion Creangă, 1970. 256 p. (Biblioteca școlarăului, 44); *Cel din urmă armaș*. Roman. Ed. îngrijită de C. Mohanu. Buc., Editura Eminescu, 1971. 280 p. (Romane de ieri și de azi); *Nuvele*. Buc., „Minerva”, 1971. 352 p.

Gal Teodor. *Ioan Slavici despre educație și învățământ*. Buc., Editura didactică și pedagogică, 1967. 264 p. cu ilustr.; Marcea, Pompiliu. *Ioan Slavici*. Ed. a 2-a, revăzută și completată. Buc., E.P.L., 1968. 424 p. + 12 f. pl. (Monografie); Vatamaniuc, D. *Ioan Slavici și lumea prin care a trecut*. Buc., Editura Academiei R.S. România, 1968. 619 p. + 2 f. tab.; Vatamaniuc, D. *Ioan Slavici — opera literară*. Monografie. Buc., Editura Academiei R.S. România, 1970. 307 p.

21 IANUARIE — 1924. A murit V. I. LENIN.

— Se împlinesc 150 de ani de la nașterea (1823) lui MĂDACH IMRE, poet și publicist ungar (m. 1864).

Tragedia omului. Traducere de Octavian Goga. Prefată: Un mare poet, de I. D. Bălan. Buc., E.L.U., 1964. 203 p.

22 IANUARIE — 75 de ani de la nașterea (1898) regizorului sovietic SERGHEI MIHAILOVICI EISENSTEIN (m. 1948)

Articole alese. Studii introductive de R. Turnev. Buc., Cartea rusă, 1958. 367 p. + 8 f. pl.

24 IANUARIE — 1859. Unirea principatelor române.

Vezi: Raus, Lidia și Stoica, Ion. *Unirea Țărilor Române*. Bibliografie selectivă. In: Revista bibliotecilor, 19. nr. 1, ian 1966, p. 51—52.

— 125 de ani de la nașterea (1848) pictorului rus V. I. SURIKOV (m. 1916)

Deac, Mircea. *Surikov (1848—1916)*. Buc., E.S.P.L.A., 1953. 44 p. cu reproduc. (Maestrii artei universale); Gor, G. și Petrov, V. *Vasilii Ivanovici Surikov (1848—1916)*. Buc., Editura tineretului, 1959. 260 p. + 5 f. pl. (Oameni de seamă).

26 IANUARIE — 55 de ani de la nașterea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Erou al Republicii Socialiste România, Erou al Muncii Socialiste (n. 1918).

România pe drumul dezvoltării construcției socialiste. Rapoarte, cuvântări, articole. Vol. 1—3. Buc., Editura politică, 1968—1969. Vol. 1, iul 1965 — sep 1966, 623 p. + 1 f. portr.; vol. 2, sep 1966 — dec 1967, 614 p. + 1 f. portr.; vol. 3, ian 1968 — mar 1969, 950 p. + 1 f. portr.;

România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate. Rapoarte, cuvântări, articole. Vol. 4—6. Buc., Editura politică, 1970—1972. Vol. 4, apr 1969 — iun 1970, 997 p. + 1 f. portr.; vol. 5, iul 1970 — mai 1971, 943 p. + 1 f. portr.; vol. 6, mai 1971 — feb 1972, 974 p. + 1 f. portr.; *Raportul cu privire la dezvoltarea economico-socială a României în următorii ani și în perspectivă, la perfecționarea conducerii planificate a societății și dezvoltarea democrației socialiste, la creșterea rolului conducător al partidului în edificarea socialismului și comunismului, la activitatea internațională a partidului și statului*, prezentat de tovarășul Nicolae Ceaulescu. In: *Conferința Națională a Partidului Comunist Român*, 19—21 iulie 1972. Buc., Editura politică, 1972, p. 13—107.

Hamelet, Michel-P. *Nicolae Ceaulescu*. Biografie și texte selectate. Buc., Editura politică, 1971. 226 p. + 4 f. pl.

27 IANUARIE — 150 de ani de la nașterea (1823) compozitorului francez EDOUARD LALO (m. 1892).

— 100 de ani de la nașterea (1873) dr. LEON GHELERTER, militant de seamă al mișcării socialiste din țara noastră (m. 1945).

Felea, Ion. Dr. L. Gheleter (1873—1945). In: *Anale de istorie*, 16 (1970), nr. 4, p. 120—124. (Evocări); Leon Gheleter (1873—1945). In: Popescu-Puțuri, Ion și Georgescu, Titu. *Purtători de flamuri revoluționare*. Buc., Editura științifică, 1971, p. 416—421. (Institutul de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R.).

29 IANUARIE — 30 de ani de la apariția primului număr ilegal al ziarului patriotic „România liberă”, editat de Uniunea patrioților (1943).

30 IANUARIE — 1945. Intre 26 și 30 ianuarie a avut loc Congresul general al Sindicatelor Unite, la care se creează Confederația Generală a Muncii, organ central al mișcării sindicale.

Hagan, Trofin. *Sindicatelor unite din România, 1943—1947*. Buc., Editura politică, 1968. 241 p.; Tăuți, Gh. și Coșofană, P. *Sindicatelor din România în anii revoluției populare*. Buc., Editura politică, 1970. 232 p.

— 175 de ani de la nașterea (1789) lui GRIGORE PLEȘOIANU, pedagog și scriitor iluminist român (m. 1857).

— 90 de ani de la moartea (1883) lui EUGEN LUPU, unul dintre primii socialiști români (n. 1855).

Munteanu, N. Z. *Eugen Lupu (1855—1883)*. In: *Anale de istorie*, 14 (1968), nr. 1, p. 130—133. (Evocări); *Eugen Lupu (1855—1883)*. In: Popescu-Puțuri, Ion și Georgescu, Titu. *Purtători de flamuri revoluționare*. Buc., Editura științifică, 1971, p. 47—51. (Institutul de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R.).

— 25 de ani de la moartea (1948) lui M. K. GANDHI, conducător de seamă al mișcării indiene de eliberare națională.

Dumitriu, Ion. *Cu Mahatma Gandhi pe treptele timpului*. 100 de ani de la nașterea sa. In: *Revista bibliotecilor*, 22, nr. 10, oct 1969, p. 632—633. (Profiluri).

31 IANUARIE — 1910. Intre 31 ianuarie și 2 februarie a avut loc Congresul de reconstituire a Partidului Social-Democrat din România.

Copolu, N. *Refacerea Partidului social-democrat din România, (1900—1910)*. Buc., Editura științifică, 1966. 300 p.; Mamina, Ion și Căzânișteanu, C. *60 de ani de la reconstituirea*

P.S.D.R. In: *Anale de istorie*, 16 (1970), nr. 1, p. 64-73.

1 FEBRUARIE — Se împlinesc 40 de ani de cînd, sub conducerea P.C.R., muncitorii petroliști din Valea Prahovei se ridică la luptă (1933).

Deac, A. și Matei, Gh. *Februarie 1933. Ecoul internațional*. Buc., Editura științifică, 1967. 304 p.

— 1946. Proclamarea Republicii Ungare.

— Se împlinesc 125 de ani de la nașterea (1848) pictorului român SAVA HENȚIA (m. 1904).

— 75 de ani de la nașterea (1898) lui IMRE ALADĂR, militant al mișcării muncitorești din țara noastră (m. 1937).

Munteanu, N. G. *Imre Aladár* (1898-1937). In: *Anale de istorie*, 17 (1971), nr. 3, p. 203-206. (Evocări).

3 FEBRUARIE — 100 de ani de la nașterea (1873) chimistului român PETRE BOGDAN (m. 1944).

4 FEBRUARIE — 100 de ani de la nașterea (1873) scriitorului sîrb RADOJE DOMANOVIC, care a satirizat regimul polițienesc birocratic al dinastiei Obrenović, instituțiile și moravurile burgheze (m. 1908).

Stradia. Povestiri satirice. Buc., E.S.P.L.A., 1955. 203 p. + 1 f. portr.

6 FEBRUARIE — 90 de ani de la nașterea (1883) scriitorului român I. C. VISARION (m. 1951).

Lupii. Cu un cuvînt înainte de Mihai Gafița. Buc., E.S.P.L.A., 1957. 131 p. + 1 f. portr. (B.P.T. 5); *Scrieri alese*. Cu o prefață de Mihai Gafița. Buc., E.S.P.L.A., 1959. XIX + 180 p. + 1 f. portr. (B.P.T.); *Ber-Căciulă*. Cuvînt înainte de Victor Crăciun. Buc., Editura Ion Creangă, 1970. 280 p. cu ilustr. + 11 f. pl. col.

Iancu C. Vissartion (1883-1951). In: Popescu-Puțuri, Ion și Georgescu, Titu. *Purtători de flamuri revoluționare*. Buc., Editura științifică, 1971, p. 229-232. (Institutul de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R.).

8 FEBRUARIE — 30 de ani de la executarea (1943), de către fasciștii antonescieni, a comunistului GHEORGHE PETRE, luptător neînfriecat pentru cauza poporului muncitor (n. 1907).

Covaci, M. *Petre Gheorghe*. In: *Anale de istorie*, 13 (1967), nr. 2, p. 135-138. (Evocări).

10 FEBRUARIE — 75 de ani de la nașterea (1898) lui BERTOLT BRECHT, poet, romancier și dramaturg german, laureat al Premiului Internațional Lenin „Pentru întărirea păcii între popoare” (m. 1966).

Teatrul. Buc., E.S.P.L.A., 1958. 567 p.; *Teroarea și mizeriile celui de al III-lea Reich*. Buc., E.S.P.L.A., 1958. 168 p. (Colecția Meridiane), *Versuri* — Traduceri și cuvînt înainte de Nina Cassian. Buc., E.L.U., 1966. 163 p. (Poesis); *Opera de trei paralele*. Teatrul. Prefață de V. Mogilescu. Buc., E.P.L., 1967. LXIII + 511 p. (B.P.T. 376); *Povestiri din calendar*. Trad. și prefață de S. Damian, Buc., E.L.U., 1967. 152 p. (Colecția Meridiane).

Munteanu, Romul. *Bertolt Brecht*. Buc., E.L.U., 1966. 352 p.

— 50 de ani de la moartea (1923) fizicianului german WILHELM CONRAD ROENTGEN, descoperitorul razelor X, laureat al Premiului Nobel (n. 1845).

Birzu, I. *Din istoria radiologiei. Viața și opera lui W. C. Roentgen*. Buc., Editura medicală, 1959. 76 p. cu ilustr.

11 FEBRUARIE — 70 de ani de la nașterea (1903) lui ILIE PINTILIE, militant de seamă în mișcarea muncitorească din țara noastră (m. 1940).

Popescu, Nicolae. *Ilie Pintilie*. In: *Anale de istorie*, 14 (1968), nr. 5, p. 139-144. (Evocări).

13 FEBRUARIE — 100 de ani de la nașterea (1873) cîntărețului rus de faimă mondială F. I. ȘALIAPIN (m. 1938).

Pagini din viața mea. — Masca și sufletul. Buc., Editura muzicală, 1962. 424 p. + 20 f. pl. Rozenfeld, Simion. *L-am cunoscut pe Șaliapin*. Buc., Cartea rusă, 1958. 232 p.; Nikulin, Lev. *Feodor Șaliapin*. Cu o prefață de N. Secăreanu. Buc., Editura muzicală, 1958. 180 p. + 5 f. portr.

— 80 de ani de la nașterea (1893) lui BARUH BEREĂ, militant al mișcării muncitorești din țara noastră (m. 1941).

14 FEBRUARIE — Se împlinesc 25 de ani de cînd s-a constituit organizația unică de femei Uniunea Femeilor Democrate din România (U.F.D.R.) (1948).

— 75 de ani de la moartea (1898) lui AUREL SUCIU, om politic din Transilvania, luptător pentru obținerea drepturilor politice și culturale ale românilor din Imperiul habsburgic.

15 FEBRUARIE — Se împlinesc 40 de ani de cînd au avut loc eroicele lupte ale muncitorilor cefești de la Atelierele „Grivița”, conduse de P.C.R. (15-16 februarie 1933).

Deac, A. și Matei, Gh. *Februarie 1933. Ecoul internațional*. Buc., Editura științifică, 1967. 304 p.

16 FEBRUARIE — 40 de ani de la moartea (1933) comunistului DUMITRU POPA, răpus de gloanțe în timpul luptelor din februarie 1933 (n. 1901).

Popescu, Nicolae. *Dumitru Popa*. In: *Anale de istorie*, 17 (1971), nr. 4, p. 157-160. (Evocări).

— 40 de ani de la moartea (1933) lui VASILE ROAITĂ, utecist căzut în timpul luptelor din februarie 1933 (n. 1914).

Vasile Roaită. In: *Anale de istorie*, 18 (1972), nr. 1, p. 54-55. (Tineri eroi revoluționari).

17 FEBRUARIE — 300 de ani de la moartea (1673) lui MOLIERE (JEAN BAPTISTE POQUELIN), scriitor francez, unul dintre cei mai de seamă dramaturgi ai literaturii universale (n. 1622).

Vezi: *Calendar* (ianuarie, februarie, martie 1972). In: *Revista bibliotecilor*, 24, nr. 12, dec 1971, p. 759.

Vezi și: Bercescu, Sorina. *Molière — o permanență*. 350 de ani de la naștere. In: *Revista bibliotecilor*, 25, nr. 2, feb 1972, p. 111-113. (Aniversări).

— 75 de ani de la moartea (1898) ziaristului român ALEXANDRU BELDIMAN, cunoscut prin scrierile sale anti-dinastice (n. 1832).

— 50 de ani de la moartea (1923) lui TEODOR T. BURADA, istoriograf al teatrului și al muzicii românești, folclorist (n. 1839).

Cosma, Viorel. *Teodor Burada. Viața în imagini*. Buc., Editura muzicală, 1966. 64 p. + 32 f. pl.

18 FEBRUARIE — Ziua ceferiștilor.

— 100 de ani de la moartea (1873) lui VASIL LEVSKI, militant al mișcării revoluționare bulgare de eliberare națională (n. 1837).

19 FEBRUARIE — 500 de ani de la nașterea (1473) astronomului polonez COPERNIC (NICOLAUS COPPERNICUS, nume latinizat al lui KOPERNIK MIKO-LAJ) (m. 1543).

Vezi: *Revoluția copernicană*. In: *Istoria generală a științei*. Publicată sub conducerea lui René Taton. Vol. 2. *Știința modernă de la 1450 la 1800*, cap. 2, p. 63—92.

21 FEBRUARIE — 1907. La 8/21 februarie a izbucnit marea răscoală a țărănilor.

Deac, Augustin. 1907 *văzut peste hotare*. Buc., Editura științifică, 1967. 296 p.; *Marea răscoală a țăranilor din 1907*. Buc., Editura Academiei R. S. România, 1967. 912 p.

Vezi și: Vlăduț, George. 1907 *în literatura română*. Bibliografie selectivă. In: *Revista bibliotecilor*, 20, nr. 1, ian 1967, p. 44—45.

— Se împlinesc 25 de ani de la Congresul al VI-lea al P.C.R. (primul Congres al P.M.R.), care a realizat unitatea politică, ideologică și organizatorică a clasei muncitoare (21—23 februarie 1948).

22 FEBRUARIE — 1970 de ani de la nașterea (1903) scriitorului român TUDOR MUȘATESCU (m. 1970).

Teatrul. Postfață și note de Mihai Vasiliu. Buc., E.P.L., 1963. 420 p.; *Unchiul Tom*. Teatrul pentru școlari. Buc., Editura tineretului, 1966. 120 p.; *Ale vieții valuri*. Schițe. Buc., Editura tineretului, 1969. 303 p.; *Șchișuri*. Scrieri. Vol. 1. Teatrul. Buc., E.P.L., 1968. 486 p.; *Fiecare cu părerea lui*. Buc., Editura Eminescu, 1970. 183 p.; *Titanic-văts*. Comedie în trei acte. Buc., „Univers” — Teatrul Național „I. L. Caragiale”, 1971. 108 p. (Thalia).

— 50 de ani de la moartea (1923) lui SUHE-BATOR, întemeietorul Partidului Popular Revoluționar Mongol (n. 1893).

24 FEBRUARIE — La sfârșitul lunii februarie se împlinesc 125 de ani de la apariția „Manifestului Partidului Comunist”, elaborat de K. Marx și Fr. Engels (1848).

Marx, Karl și Engels, Friedrich. *Manifestul Partidului Comunist*. Ed. a 8-a. Buc., Editura politică, 1962. 104 p.

25 FEBRUARIE — 100 de ani de la nașterea (1873) tenorului italian ENRICO CARUSO (m. 1921).

Key, Pierre V.R. *Caruso*. Unica biografie autorizată, elaborată de Pierre V.R. Key în colaborare cu Bruno Zirato. Buc., Editura muzicală, 1966. 240 p. + 7 f. pl.; Thies, Frank. *Caruso*. Legenda napolitană. Caruso la Sorrento. Roman. Buc., Editura muzicală, 1970. 523 p.

27 FEBRUARIE — 30 de ani de la moartea (1943) lui SALAMON ERNŐ, poet maghiar din România, luptător antifascist (n. 1912).

Cîntec pentru urmași. Versuri. Antologie și prefață de Szász János. Buc., E.P.L., 1965. 168 p. cu portr.; *Fragment din Testamentul poetului revoluționar Ernő Salamon, martir al luptei antifasciste*. Buc., „Kriterion” 1971. 7 file detașate (mapă).

Bodea, Gheorghe. *Ernő Salamon* (1912—1943). In: *Anale de istorie*, 18 (1972), nr. 4, p. 157—160. (Evocări).

6 MARTIE — 1945. A fost instaurat primul guvern democratic din istoria României, condus de dr. Petru Groza.

Petric, Aron. 6 martie — eveniment memorabil în istoria poporului român. In: *Anale de istorie*, 16 (1970), nr. 1, p. 3—20.

8 MARTIE — Ziua internațională a femeii.

9 MARTIE — 125 de ani de la nașterea (1848) scriitorului român GHEORGHE PANU, cunoscut, îndeosebi, prin pamfletele reunite în volumul „Portrete și tipuri parlamentare” (m. 1910).

Aminții de la „Junimea” din Iași. Ed., prefață și tabel cronologic de Z. Ornea. Vol. 1-2. Buc., „Minerva”, 1971. Vol. 1. XLIX + 445 p.; vol. 2. 424 p. (B.P.T., 660—661).

13 MARTIE — 30 de ani de la moartea (1943) lui ANDREI DRAGOȘ-SAS, militant al mișcării muncitorești din țara noastră, voluntar în războiul civil din Spania și participant la lupta de rezistență a poporului francez (n. 1912).

Andrei Dragoș-Sas (1912—1943). In: *Anale de istorie*, 4 (1958), nr. 4, p. 103—106.

Voluntari români în Spania (1936—1939). *Aminții și documente*. Buc., Editura politică, 1971. 608 p.; *Românii în rezistența franceză în anul celui de-al doilea război mondial*. Buc., Editura politică, 1969. 366 p.

— Se împlinesc 30 de ani de la moartea (1943) lui NICOLAE CRISTEA, militant al mișcării muncitorești din țara noastră, voluntar în războiul civil din Spania și participant la lupta de rezistență a poporului francez (n. 1906).

Roman, Andrei. *Nicolae Cristea* (1912—1943). In: *Anale de istorie*, 12 (1966), nr. 5, p. 99—103. (Evocări).

14 MARTIE — 1833. A murit KARL MARX.

15 MARTIE — 300 de ani de la moartea (1673) lui SALVATORE ROSA, pictor, gravor, poet și muzician italian din școala napolitană (n. 1615).

— 75 de ani de la nașterea (1898) SUZANEI PIRVOLESCU, militantă a mișcării muncitorești din țara noastră (m. 1942).

Homenco, Suzana. *Suzana Pirvolescu* (1897—1942). In: *Anale de istorie*, 18 (1972), nr. 2, p. 131—133. (Evocări).

16 MARTIE — 70 de ani de la nașterea (1903) actorului român JULES CAZABAN, artist al poporului (m. 1963).

Silvestru, Valentin. *Jules Cazaban*. Buc., „Meridiane”, 1964. 68 p. cu ilustr. (Figuri de seamă ale teatrului românesc).

18 MARTIE — 1971. Proclamarea Comunei din Paris.

Copoiu, Nicolae. *Istoria Comunei din Paris*. Buc., Editura științifică, 1971. 254 p.

Vezi: *Calendar* (ianuarie, februarie, martie 1972). In: *Revista bibliotecilor*, 24, nr. 12, dec 1971, p. 761.

— 150 de ani de la nașterea (1823) lui CONSTANTIN D. ARICESCU, istoric și publicist român, participant la revoluția de la 1848 din Țara Românească (m. 1886).

— 90 de ani de la nașterea (1883) prozatorului român CAROL ARDELEANU (m. 1949).

19 MARTIE — 1922. Crearea de către Partidul Comunist Român a organizației revoluționare de tineret din țara noastră — U.T.C. (19—20 martie 1922).

File din istoria U.T.C. Buc., Editura politică, 1971. 416 p.

Cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la adunarea solemnă consacrată aniversării Semicentenarului Uniunii Tineretului Comunist. In: *Anale de istorie*, 18 (1972), nr. 2, p. 3—13; Deac, Augustin. *Martie 1922 — crearea organizației centralizate marxist-leniniste de tineret din România*. In: *Anale de istorie*, 18 (1972), nr. 1, p. 17—32. (50 de ani de la crearea U.T.C.).

20 MARTIE — 50 de ani de la moartea (1923) istoricului român DIMITRIE ONCIUL (n. 1856).

Scrieri istorice. Ed. critică îngrijită de Aurelian Sacerdoțeanu. Vol. 1—2. Buc., Editura științifică, 1968. Vol. 1. 720 p. + 1 f. portr.; vol. 2. 560 p. + 18 f. pl.; *Studii de istorie*. Studiu introductiv, îngrijire de ediție și note de Aurelian Sacerdoțeanu. Buc., „Albatros”, 1971. 287 p. (Lyceum).

21 MARTIE — Ziua internațională pentru eliminarea discriminării rasiale.

22 MARTIE — 75 de ani de la nașterea (1898) lui MAURICIU ENCEL, militant al mișcării muncitorești din țara noastră (m. 1933).

Ioniță, Gh. I. *Mauriciu Encel*. In: *Anale de istorie*, 15 (1969), nr. 2, p. 143—146. (Evocări).

23 MARTIE — 1945. Legiferarea rețor-meii agrare. Au fost expropriate peste 1 468 000 ha și improprietățile circa

900 000 de familii țărănești cu peste 1 100 000 ha.

26 MARTIE — 80 de ani de la nașterea (1893) lui PALMIRO TOGLIATTI, militant de seamă al mișcării muncitorești italiene și internaționale (m. 1964).

Partidul Comunist Italian. Buc., Editura politică, 1960. 135 p.

Ferrara, Marcella și Ferrara, Maurizio. *De vorbă cu Togliatti*. Note biografice. Buc., E.S.P.L.A., 1957. 376 p.

27 MARTIE — Ziua mondială a teatrului.

29 MARTIE — 90 de ani de la nașterea (1883) actorului român GHEORGHE STORIN, artist al poporului din Republica Socialistă România (m. 1968).

Berlogea, Ileana. G. *Storin*. Buc., „Meridian”, 1965. 96 p. cu ilustr. (Figuri de seamă ale teatrului românesc).

— 10 ani de la moartea (1963) biologului român TRAIAN SĂVULESCU (n. 1889).

Omagiu lui Traian Săvulescu cu prilejul împlinirii a 70 de ani. Buc., 1959. XXXVII+1180 p. cu ilustr. + 1 f. portr. (Academia R.P.R.); Rauș, Lidia și Grigorcea, Lucia. *Traian Săvulescu. Bibliografie*. Cuvânt înainte de acad. Alice Săvulescu. Buc., 1968. XVIII + 284 p. (Universitatea București. Biblioteca centrală universitară).

31 MARTIE — 80 de ani de la constituirea Partidului Social-Democrat al muncitorilor din România (1893).

Jocuri distractive

AFORISM LIVRESC

(FRAZIFON: 14)

- 1) Alfa (1)...
- 2) Pană (2)...
- 3) Literat francez (3)...
- 4) Editură bucareșteană (2)...
- 5) Comună în Transilvania (2)...
- 6) Au la bază principii estetice (4)...

Dezlegînd corect, literele tuturor cuvintelor găsite, citite în continuare, vor da un cunoscut proverb în legătură cu învățătura.

Costel CERNAT

Dezlegarea jocului apărut în nr. 11/1972 (Cărturari și cronicari români):

			A							
			C	A	N	T	E	M	I	R
H	A	S	D	E	U					
	A	S	A	C	H	I				
N	A	S	T	U	R	E	L			
			M	I	L	E	S	C	U	
		S	I	N	C	A	I			
G	R	E	C	E	Â	N	U			
										B

**Colectivul redacțional
al
REVISTEI BIBLIOTECILOR
urează**

**tuturor colaboratorilor
și cititorilor revistei**

LA

MULȚI

ANI !

25 годошница провозглашения Рес-публики:	Международный год книги. „Книги для всех (Группировка материала)	749
Четверть века славных свершений; 25 лет социалистического разви-тия библиотек; Академическая библиотека Румынской Социалистической Республики; Центральная государственная библиотека; Генезис, эволюция, достижения. Городские библиотеки; Университетские библиотеки	Иордана Олтяну: Советские библиотеки в год пятидесятилетия	754
705	Джеордже Себастьян: Хроника междуна-родного года книги — 1972	756
Мирча Ионеску: Румынская библио-графия в годы Республики..	Генри Залис: Тудор Виану	759
742	Дан Симонеску в 70-летие (Дан Зам-фиреску: Пример одной жизни; Корнелиу Дима-Драган: На службе румынской библиотеки)	762

SOMMAIRE

SUMMARY

Le vingt-cinquième anniversaire de la proclamation de la Ré-publique:	The 25th Anniversary of the Pro-clamation of the Republic:	
Un quart de siècle de glorieuses réalisations; Vingt-cinq ans de développement socialiste des bibliothèques; La Biblio-thèque de l'Académie de la République Socialiste de Roumanie; La Bibliothèque Centrale d'Etat; Genèse, évo-lution, réalisations. Biblio-thèques urbaines; Biblio-thèques universitaires	A Quarter of a Century of Brilliant Achievements; Socialist pro-gress of libraries; The Li-brary of the Academy of the Socialist Republic of Ro-mania; The Central State Library; Genesis, evolution, achievements. Municipal li-braries; University libraries.	705
Mircea IONESCU: La bibliogra-phy roumaine dans les années de la République	Mircea IONESCU: The Biblio-graphy in Romania During the Republic	742
L'Année Internationale du Livre. „Le Livre pour Tous” (Un montage)	The International Book Year. „Books for All” (Selection of items)	749
Iordana OLTEANU: Les Biblio-thèques soviétiques dans l'année d'un double anniver-saire	Iordana OLTEANU: The Soviet Libraries in the Year of a Double Anniversary	754
George SEBASTIAN: Chronique de l'Année Internationale du Livre — 1972	George SEBASTIAN: Reports on the International Book Year — 1972	756
Henri ZALIS: Tudor Vianu	Henri ZALIS: Tudor Vianu	759
Dan Simonescu à son soixante-dizième anniversaire (Dan ZAMFIRESCU: L'exemple d'une vie; Corneliu DIMA-DRĂGAN: Au service de la bibliothèque roumaine)	Dan Simonescu at His 70th Anni-versary (Dan ZAMFIRESCU: A Life Devoted; Corneliu DIMA-DRĂGAN: To the Service of Romanian Libra-ries)	762

REDACȚIA :

Str. Biserica Amzei nr. 5 - 7, sectorul 1, București. Oficiul poștal 22. Telefon 13.70.27

COLEGIUL DE REDACȚIE

[George BAICULESCU] Dumitru BALAEȚ, VIRGIL CÂNDEA, Ion CIOTLOȘ, Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN (redactor șef rubrică), Ștefan GRUIA, (redactor șef), Alexandru IONAȘCU, Atanase LUPU, Gheorghe MAXIM, MÉSZÁROS József, Anne-Marie MIHÎȚ (secretar de redacție), Constantin NEGULESCU, Gernot NUSSBÄCHER, Nicolae ONIGA, Mihai PETRESCU, Angela POPESCU-BRĂDICENI, Dan SIMONESCU.

